

Coperta și viziunea grafică:
Doina DUMITRESCU

*Datorâm smeritei trude a cinului monahal
chipul de sărbătoare pe care îl poartă această carte,
impodobită cu gravuri în lemn de la Mănăstirea
Neamțului (începutul veacului XIX).*

Editor: Sorin DUMITRESCU

© Anastasia

Editura Anastasia
Str. Venerei 13, sector 2, București; Tel./Fax 2116745

ISBN 973-9374-51-4

**CELE MAI FRUMOASE
RUGĂCIUNI
ALE ORTODOXIEI**

Rugăciunile Sfinților Părinți
publicate de
Cuviosul Nicodim Aghioritul
în APANTHISMA
(Constantinopol, 1799),
traduse în românește
la Mănăstirea Neamțul (1827),
date acum pe slovă nouă și
grai îndreptat, cu o postfață,
note și comentarii de
Virgil Căndea
la

EDITURA ANASTASIA

Rugăciuni
felurite, preafrumoase,
de mărturisire și umilință,
adunate de la deosebiți Sfinți Părinți

RUGĂCIUNE CĂTRE ATOTȚIITORUL
ȘI IUBITORUL DE OAMENI
DUMNEZEU ȘI PĂRINTE

A CELUI ÎNTRU SFINȚI
PĂRINTEIUI NOSTRI!
VASILE CEL MARE!

tăpâne,

Dumnezeule al tuturor, Părinte preabunule, Cel ce de-a pururea ești și dăinuiești, Cel cu desăvârșire fără de început, mai înainte de toți vecii și Care tot veșnică ai ființa², nici începând, nici încetând. Cel ce cu ființa ești întru totul neînțeles, cu mărimea necuprins și cu bunătatea nemărginit. Adâncul cel izvorător și negrăit al puterii și al înțelepciunii.

Pe Tine bine Te cuvântez pentru că ai căutat cu milă și cu îndurări spre ticăloșia mea și m-ai izbăvit de tina și de noroiul lumii acesteia rele și deșarte și de cursele cele dintru dânsa, multe și felurite, ale vicleanului stăpânitor al întunericii veacului acestuia. Pe Tine bine Te cuvântez, Doamne, pentru că ai minunat spre mine, păcătosul, milele Tale, și întru toate preaiubitor de oameni Te-ai

făcut mie, hrănitor și ocârmuitor, păzitor și sprijinitor, scăpare, mântuitor și purtător de grijă al sufletului și al trupului. Pe Tine bine Te cuvântez, Doamne, pentru că ai arătat spre mine, nevrednicul, multa și nemărginita Ta iubire de oameni. Căci deși în fiecare zi prin lenevirea mea mă vând diavolului, Tu mă păzești și mă mântuiești și din cursele lui mă scoți. Pe Tine bine Te cuvântez, Doamne, pentru că mi-ai dăruit tăria pocăinței pentru păcatele mele și mi-ai arătat nenumărate pricini de întoarcere de la răutatea mea. Pe Tine bine Te cuvântez, Doamne, că neputincios fiind, întărești slăbiciunea mea și nu mă lași cu totul să cad, și îndată îmi întinzi de sus mână de ajutor și către Tine mă întorci.

Ce-Ți voi răsplăti Ție, Stăpâne preabunule, pentru toate bunătățile pe care le-ai făcut și le faci cu mine, păcătosul? Ce mulțumire îți voi aduce Ție? Așadar, din zi și până în noapte, ca o rândunea voi glăsui și ca o privighetoare voi striga și nu voi înceta să Te binecuvântez în toate zilele vieții mele pe Tine, făcătorul și de bine dătătorul și purtătorul meu de grijă, [deși] eu, Doamne,

nu sunt vrednic să grăiesc către Tine, pentru că sunt foarte păcătos.

Mulțumescu-Ți Ție, Doamne, pentru că îndelung mi-ai răbdat greșelile și până acum nemuncit m-ai lăsat. Mulțumescu-Ți Ție, Doamne, pentru că „nu voiești moartea păcătosului, ci să se întoarcă și să fie viu”³. Căci eu sunt vrednic să pățimesc multe și să fiu lepădat de la fața Ta, Doamne, însă iubirea Ta de oameni cea nepomenitoare de rău îndelung a răbdat pentru mine. Mulțumescu-Ți Ție, Doamne, deși nu sunt vrednic a mulțumi îndeajuns pentru nepomenirea Ta de rău.

Miluieste-mă, Doamne, îndreptează calea sufletului meu și calea vieții mele spre voia Ta și mă ocârmuiește precum știe milostivirea Ta. Pentru mulțimea îndurărilor Tale, fă-mă desăvârșit spre tot lucrul bun al bunei plăcerii Tale și așa mă slobozește din ticălosul meu trup.

Că Ție se cuvine a ne milui și a ne mântui pe noi, Dumnezeuule, și Ție slavă și mulțumită și închinăciune înălțăm, împreună și Unuia Născut Fiului Tău și Preasfântului și bunului și de viață făcătorului Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE PREASFĂNTA
NĂSCĂTOARE DE DUMNEZEU

A NOMOFILAXULUI IOAN DIACONUL
EVGHENICOS, FRATE
AL LUI MARCU EFESEANUL'

Maică a lui Dumnezeu preacurată, pentru că decât numirea aceasta nu pot să aflu și să-ți aduc ție alta mai bună, mai aleasă și mai dumnezeiască, Maică a lui Dumnezeu, pururea fecioară, curată și cu totul curată și preacurată, atât cu mintea, cât și cu cuvântul, cu duhul și cu trupul. Ceea ce pe Cuvântul și Dumnezeu cel curat și preacurat, pe Domnul nostru Iisus Hristos, din preacuratele tale sângeri, fără de materie fiind și fără de trup, L-ai intrupat și cu adevărat omnesc trup l-ai împrumutat și, prin covârșirea faptei bune, înfricoșător și mai presus de cuvânt lăcaș te-ai făcut al Celui ce pentru noi, oamenii, și pentru a noastră mântuire, bine a voit a pleca cerurile și a Se pogori către ticăloșia noastră. Născătoare de Dumnezeu cu totul fără prihană, cea preacurată și neîntinată, atât cu purtarea, cât și

cu viața și cu cuvântul, și mai neprihănită decât toată zidirea cea curată, gândită sau simțită. Născătoare de Dumnezeu cu totul neintinată. Născătoare de Dumnezeu cu totul lăudată, cea cu nume de Doamnă, cu multe nume și cu mari nume numită, toată luminată, toată sfântă, toată cu daruri dăruită. Mireasă nenuntită și Maică a lui Dumnezeu fecioară, mai desfătăată decât cerurile, mai strălucită decât soarele, mai cinstită decât toate zidirile, mai sfântă decât heruvimii, mai slăvită decât serafimii, Stăpână a îngerilor, Doamnă a lumii, bună și cu totul bună și lăcaș preabun al lui Dumnezeu Celui singur bun și preabun.

— Primeste ca o milostivă, cu dragoste, această mică și smerită mulțumire, făcută după putere, ceea ce ești închinată totdeauna de toată zidirea și ai stăpânire peste toate. Primeste cu blândețe rugăciunea de rob, ceea ce, fiind de o rudenie cu oamenii, știi cu deadinsul neputința firii omenești și ești iubitoare a tuturor, purtându-le de grijă și cercetându-i, Preamilostivo. Ascultă-mă pe mine, preadulce Stăpâna mea, Preasfântă de Dumnezeu Născătoare, de Dumnezeu împodobită și cu daruri

de Dumnezeu dăruită, cea care din fire, asemenea lui Dumnezeu, ai blândețe, seninătate, bunăvoință și bunătate, Împărăteasă care cu strălucire stai pururea de-a dreapta lui Dumnezeu Celui blând și bun, care ești împodobită cu haina de aur a sfințelor sapte bune și cu multe feluri de daruri ale Sfântului Duh.

Ceea ce peste toate domnești și pretutindeni ajungi și toate le poți, ca o Maică a atotputernicului Dumnezeu, și pe toți cei din nevoi îi mângâi și de ispite îi slobozești și necazurile le ușurezi, ușurează, rogu-mă, și sarcina cea grea a păcatelor mele, a păcătosului și netrebnicului robului tău, pentru care ispitele cele lumești vin asupra-mi, și toate fărădelegile mele spală-le prin vărsarea lacrimilor mele. Ceea ce L-ai născut pe Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatul lumii, ridică împietrirea minții mele celei iubitoare de păcat. Dă sufletului meu umilință și ochilor mei izvoare de lacrimi și plâns făcător de bucurie. Izbăvește-mă, Stăpâna mea preasfântă, de smintelile celui viclean și de nesuferitele ispite lumești întru care din tânără vârstă am căzut, și inima mea, care de nenumărate scârbe și necazuri și primejdii este de-a puru-

rea stăpănită, o mângâie și o vindecă. Mângâierea cea dulce a lumii, Nădejdea celor deznădăjduiți. Ajutorul celor neajutorați și frica de Dumnezeu și dragostea Lui într-însa sălășluind-o, și de toată împresurarea și măhnirea pe dânsa izbăvind-o, cu mila ta cea bogată îndulcește-o.

Până când, Stăpâna mea preabună, strig și sunt părăsit, glăsuiesc și nu sunt auzit? Dar cu dreptate sunt trecut cu vederea, Maică a lui Dumnezeu preacurată, pentru că din pricina aplecării către cele rele și a deprinderii biruit fiind totdeauna de vrăjmașul, încercătorul răutății, supus sub mâna lui mă fac. Deci oprește cu rugăciunile tale nebunia vrăjmașului asupra mea, sfărâmă cu puterea ta măiestriile lui cele potrivnice. Viforul, întrecita învălire⁶ și întunericul prefă-mi-le în liniște și pace și lumină, pretutindenea fiindu-mi de față și totdeauna străjuindu-mă și toată mintea mea și cuvântul și fapta către ceea ce se cuvine îndreaptă-le, cu totul sfințindu-mă și luminându-mă și pe toate ale mele către fapta bună povățuindu-le. Iar voia cea bună și preasfântă a Fiului tău și Dumnezeului meu a o păzi și a o face cu osârdie silește-mă, îndemnându-mă către împlinirea poruncilor celor vii

care întăresc voința mea cea trândavă ca, mântuit fiind, Stăpâna mea de Dumnezeu Născătoare, și împărăției cerurilor prin tine învrednicindu-mă, să te slăvesc pe tine cea slăvită și prea binecuvântată în vecii vecilor. Amin, amin, amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE
DOMNUL NOSTRU IISUS HRISTOS
A CELUI ÎNTRU SFINȚI PĂRINTELUI
NOSTRU IOAN GURĂ DE AUR,
PE CARE O SPUNEA ÎN FIECARE ZI

Doamne Dumnezeuul meu,

Cel mare și înfricoșat și slăvit, Făcător a toată zidirea văzută și gândită, Cel ce păzești așezământul Tău și mila Ta celor care Te iubesc pe Tine și păzesc poruncile Tale, și acum și totdeauna îți mulțumesc Ție pentru toate facerile Tale de bine cele făcute mie, cele arătate și nearătate. Ca și până acum Te laud și Te slăvesc și Te măresc pentru milele Tale cele bogate și îndurărilor Tale pe care în chip minunat le-ai arătat spre mine, sprijinindu-mă încă din pântecul maicii mele și întru toate grijindu-Te de mine și păzind și ocărmuind cu curioșie cele ale mele, numai din bunătatea și iubirea ta de oameni. Căci n-ai trecut cu vederea smerenia mea pentru nevrednicia și împătimirea mea, ci din iubirea Ta de oameni și milostivirea Ta nu ai încetat a-mi face bine și a mă păzi. Așadar, până

la bătrânețe și cărunțete, Dumnezeu meu, să nu mă părăsești.

Iisuse, Iisuse, numele cel bun, dulceata, dorierea și nădejdea mea, Cel ce Te-ai făcut om pentru noi și toate cu înțelepciune le-ai iconomisit* și le-ai tocmit pentru mântuirea noastră, mă mărturisesc Ție, Doamne, Dumnezeu meu, cu toată inima mea, îmi plec genunchii trupului și ai sufletului, arătându-Ți Ție, Dumnezeului meu, toate păcatele mele. Pleacă-Ți și Tu urechea spre rugăciunea mea și iartă păgânătatea inimii mele. Am păcătuit, am negluit, am greșit, Te-am întărâtat, Te-am amărat pe Tine, bunul meu Stăpân și hrănitor și purtător de grijă. Nu este nici un fel de răutate grăită sau negrăită pe care nu am făcut-o cu lucrul și cu cuvântul, cu cunoștința și cu necunoștința, cu amintirile și cu gândurile, cu covârșire și peste măsură păcătuiind. Și de multe ori fâgăduind a mă pocăi, tot de atâtea ori întru aceleași păcate am căzut. Mai cu lesnire se vor număra picăturile de ploaie decât mulțimea păcatelor mele, pentru că au covârșit capul meu și ca o sarcină s-au îngreuiat. Căci din tinerețile mele și până acum poftelor celor ne-

cuvioase deschizându-le ușa, porniri neînfrânate și fără de rânduială am uneltit, întinându-mi haina Sfântului Botez, cea țesută de sus, biserica trupului meu mângînd-o, ticălosul meu suflet cu patimile necinstirii cu totul spurcându-l și toată fărădelegea și nedreptatea lucrând. Pe care, dacă aș vrea cu de-amănuntul să le pomenesc, nu mă va lăsa vremea povestindu-le.

Dar fiindcă toate le știi Tu – căci nu este zidire nearătată înaintea Ta, toate fiind goale și descoperite înaintea ochilor Tăi – de ce s-ar cuveni a spune știutorului cele ce nu-Ți sunt necunoscute? Însă și inima mi se zdrobește, și sufletul, și cu totul întru adâncul nedumeririi mă afund, aducându-mi aminte că pe când păcătuiam nu am arătat nici cea mai mică faptă de pocăință. Și vremea tăierii este aproape, sorocul morții este de față, dar vremea pocăinței nicăieri. Pentru aceasta s-a tulburat sufletul meu și este plin de durere și de întristare. Căci nepregătit fiind, când socotesc și cercetez cele despre mine, nimic din destul spre dare de răspuns nu aflu, nici vreun chip și mijloc prin care mă voi izbăvi de focul cel veșnic. Dar

dacă „dreptul abia se mântuiește“⁹, eu, păcătosul, unde mă voi arăta? Și dacă abia după multe scârbe, împărăția lui Dumnezeu este moștenită de cei vrednici, iar calea vieții este strâmtă și necăjită, atunci eu, întru desfătare și întru neînfrânare totdeauna petrecând, cum mă voi învrednici de mântuire? Și dacă „toată dreptatea omului este ca o zdreanță lepădată“¹⁰, dar atâta noroi și nedreptate cum se va socoti? Și dacă „pentru un cuvânt deșert trebuie să dea cineva seamă“¹¹, eu, pentru atâtea păcate, ce răspuns potrivit voi avea? Vai, suflete, căci iată așa au sporit faptele noastre! Scurtă este viața și pentru puțină vreme, iute trecând, și către moarte trimitând. Dar veșnică este munca păcătoșilor, ca și împărăția dreptilor. Și viața nici uneia din ele nu se curmă prin moarte. Deci ce voi face? Ce voi lucra? În ce beznă mă voi arunca? Înfricoșată este moartea, mai ales cea a păcătoșilor, fiindcă și rea este. Căci „moartea păcătoșilor cumplită este“¹², dar „cu mult mai înfricoșat lucru este a cădea în mâinile Dumnezeului celui viu“¹³, dintru care nimeni nu va putea să ne scoată.

Deci, când va veni să Se slăvească întru sfinții Săi și să răsplătească fiecăruia după lucrurile lui, când scaunele se vor pune și nemitarnicul Judecător înfricoșat va șede, când râul cel de foc va trece pe dinainte și strălucirea și bucuria dreptilor gătite se vor arăta și toate milioanele îngerilor și toți oamenii cei din veac, împreună cu toată zidirea, cea văzută și cea gândită, cu cutremur vor sta de față, ce voi face eu atunci? De rușine plin fiind, de conștiință muștrat, de toată îndrăzneala și darea de răspuns lipsit, suspin din toate părțile. Ah, rele! Ce voi plânge mai întâi, ce voi suspi-
na apoi, pentru ce mă voi tângui? Pentru lipsirea de bunătăți sau pentru chinul durerilor? Pentru nemărginirea muncii sau pentru despărțirea de Dumnezeu? Plângi, ticăloase suflete, aducându-ți aminte de cele ce te vor întâmpina după ieșirea din trup, căci vor fi foarte grele și dureroase. Și strigă:

Dumnezeul Puterilor, Dumnezeule cel veșnic, Dumnezeul milei și al îndurărilor, să nu mă părăsești! Să nu mă treci cu vederea! Să nu depărtezi de la mine mila Ta! „Ia aminte spre ajutorul meu,

Doamne al mântuirii mele!¹⁴ Că știu milostivirea Stăpânului meu, știu nepomenirea de rău a Iubitorului de oameni și că voitor al milei este, „Care nu voiește moartea păcătosului, ci să se întoarcă și să fie viu¹⁵. Și „Care voiește ca toți să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vie¹⁶, mai ales cei ce se întorc de la păcat. Căci „nu a venit să cheme pe cei drekți, ci pe cei păcătoși la pocăință¹⁷. Căci „nu au trebuință cei sănătoși de doctor, ci cei ce rău pătimesc¹⁸. Deci, așa aflându-mă și așa socotind, nu mă abat din nădejdea cea bună, nici nu mă deznădăjduiesc de mântuirea mea.

Acum am început a grăi către Domnul meu: „Eu sunt pământ și cenușă¹⁹, „vierme și nu om, ocară a oamenilor și defăimare a norodului²⁰. „Dă-mi mie cuvânt întru deschiderea gurii mele²¹. Cel ce dai rugăciunea celui ce se roagă, căci de la Tine este „toată darea cea bună și tot darul desăvârșit de sus este, pogorându-se de la Tine, Părintele luminilor²², ca să mă rog după cuviință și să cer cele de folos, și să nu mă întorc smerit și rușinat, ci dobândind cele ce am nădăjduit. Și așa mă voi duce, bucurându-mă întru deplina adevărire a inimii.

Miluește-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta, că spre Tine a nădărdit sufletul meu. Miluește-mă, Doamne, că neputincios sunt. Doctorul sufletelor și al trupurilor, ca și cum aş sta înaintea înfricoșatului Tău Scaun, ca și cum m-aş atinge de preacuratele Tale picioare, așa mă rog și cer și mă supun, cu zdrobită și smerită inimă: Curățește-mă pe mine, păcătosul. Iartă-mi mie, netrebnicul și smeritul. Caută din sfânt lăcașul Tău spre ticăloșia mea. Privește dintru înălțimile Tale cele sfinte spre rugăciunea smeritului robului Tău și nu trece cu vederea rugăciunea mea. „Slăbește-mă, ca să mă odihnesc mai înainte de a mă duce“²³ acolo de unde nu mă voi mai întoarce. Ca un om am păcătuit, ca un Dumnezeu iartă-mă. Căci Tu cunoști, Stăpâne, alunecarea lesnicioasă a firii omenești și cum că „plecat este cugetul omului cu osârdie spre cele rele încă din tinerețe“²⁴. Adu-Ți aminte că din pământ suntem. Adu-Ți aminte că Tu singur ești curat și fără de prihană și neîntinat, iar noi toți întru certări și canonisiri suntem. Adu-Ți aminte de îndurările Tale cele din veac și de mila Ta, și să nu mă osândești cu fărădelegile mele, nici să-mi răsplă-

tești după păcatele mele. Știu mulțimea fărădelegilor mele, că mare este și fără număr. Dar știu și noianul iubirii Tale de oameni, că nemărginit este și nebiruit. Că Tu ești Cel ce ridici păcatul lumii, Care te-ai pogorât din cer pe pământ ca să cauți oaia cea rătăcită și pierdută, Păstorul cel bun, Cel ce îți pui sufletul pentru oi și ai venit în lume să mântuiești pe cei păcătoși, dintru care cel dintâi sunt eu.

Miluește, Milostive, făptura mâinilor Tale. Să nu te scârbești de mine, nevrednicul, ci îndură-Te spre făptura Ta. Cel ce pentru mine cruce ai răbdat și semnele rănilor ai primit și m-ai vindecat, șterge rănile mele cu leacul milostivirii și cu buretele iubirii de oameni. Căci toate le poți și nimic nu îți este Ție cu neputință. Dă umilință inimii mele celei împietrite, ușurează-mi greutatea conștiinței, primește lacrimile mele și suspinarea ca pe ale desfrânatei și ca pe ale lui Petru, cel dintâi dintre Apostoli. Primește-mi această mărturisire și pocăință. Cel ce ai primit gândul bun al tâlharului pe cruce. Primește rodul buzelor mele ca pe o jertfă vie, bine primită întru miros de bună mireasmă.

Mă rog, imblânzește-Te! Mă rușinez, induplecă-Te! A păcătuit și Manase împăratul²⁵, dar nu s-a pierdut, pentru că s-a căit. A păcătuit și David²⁶ mai înainte de acela, dar plângându-și păcatul s-a miluit. Multeilde de acest fel am, care potolesc și mângâie mâhniciunea mea, care gonesc de la mine deznădăjduirea și hrănesc nădejdea mântuirii mele. Mângâie și Tu inima mea, Părintele îndurărilor și Dumnezeu a toată mângâierea. Odihnește-o și fă-i bine cu izvorul milei Tale și al bunătăților. Multe ai făcut din veac, mari și minunate, slăvite și infriçoșate, cărora nu este număr. Iar dacă pe mine, curvarul, mă vei mântui, mai multă și mai mare minune vei face. Că atât de mare este puterea milostivirii și a iubirii Tale de oameni, încât și din noroi mărgăritar face și din fiu al gheenei fiu al împărăției săvârșește.

Și încă voi striga către Domnul meu și către Dumnezeul meu mă voi ruga: Ocârmuiește rămășita vieții mele după voia Ta. Întărește-mă întru frica Ta. Întemeiază-mă întru dragostea Ta și cu mulțimea bunătății Tale sfârșit bun și vrednic iubirii Tale de oameni dăruiește-mi. Caută cu milă și cu

iubire de oameni spre oasele mele și spre încheieturile mele și spre toată alcătuirea făpturii mele²⁷, și la loc de repaos și de odihnă călăuzind ticălosul meu suflet, așază-l. Căci multe lăcașuri sunt la Tine²⁸, fiecăruia după vrednicie împărțindu-i.

Și încă mă rog și cer: Dă, Doamne, și dar de pricepere nevredniciei mele, ca să înțeleg cele bine plăcute Ție și mie de folos. Și nu numai să le înțeleg, ci să le și împlinesc, ca să nu fiu biruit și să nu fiu împreună cu cei deșerți, să nu făptuiesc cele necuvioase. Prin nemărirea deșartă să mă smeresc împreună cu cei smeriți, cu cei ce pătimesc împreună să pătimesc, celor ce greșesc să le iert. Pentru că știu că de nu voi ierta, nu mi se va ierta²⁹. Pentru aceasta mă rog: Iartă toate tuturor celor ce îmi greșesc mie, căci nu ei sunt de vină, ci eu, ticălosul, cel ce nu fac voia Ta și nu păzesc poruncile Tale. Celor ce mă iubesc pe mine, răsplătește-le cu bogatele Tale daruri. Pe părinții cei duhovnicești și frații pe care mi i-ai dat, miluiește-i Milostive, ca și pe mine, cu judecățile pe care le știi, îndurându-Te cu iubire de oameni.

Aceste cuvinte ale rugăciunii mele să mijlocească pentru mine și cât trăiesc și după ce voi muri eu. „Să se îndrepteze mărturisirea aceasta și lacrimile ca o tămâie înaintea Ta”³⁰. Aștept în fiecare zi moartea cea de netrecut. Trupul meu cel ticălos îngropării dându-se, se va strica, și Tu îl vei învia, Dătătorule de viață nepieritor, în vremea Învierii³¹. Iar duhul meu în mâinile Tale îl pun.

Odihnește, Sfinte Stăpâne, întru lumina viilor și în lăcașul celor ce se veselesc și pe părinții, strămoșii și pe frații mei, robii Tăi binecredincioși, și pe cei ce mi-au poruncit mie, nevrednicului, să mă rog pentru dânșii, și tuturor celor ce întru bună credință s-au săvârșit, iartă-le. Căci, deși am păcătuit, dar nu ne-am depărtat de la Tine, nici „am întins mâinile noastre către dumnezeu străin”³², ci pe Tine Te-am cunoscut, și pe Tine Te-am iubit, și întru Tine am crezut, și Ție ne închinăm. Unuia Dumnezeu în Treime, către Tine ne rugăm, și întru Tine nădejtile mântuirii le punem. Miluiește-ne pe noi după mare mila Ta și ne mântuiește întru Împărăția Ta cea cerească.

Cu adevărat, Doamne al meu, Doamne, așa să se facă acestea întru noi, cei ce nădăjduim spre Tine, pentru cea multă și necovârșită bunătate a Ta și pentru milostivirea și iubirea Ta de oameni cea ne-grăită, pentru rugăciunile preaslăvitei, prealăudatei, preabinecuvântatei și cu dar dăruitei, preasfinte Stăpânei noastre de Dumnezeu Născătoare și pururea Fecioarei Maria, ale Puterilor celor cerești și înțelegătoare²¹ și ale tuturor sfinților care din veac bine Ti-au plăcut Ție. Amin. Amin. Amin.

RUGACIUNE CĂTRE
NĂSCĂTOAREA DE DUMNEZEU
IMPĂRĂTEASA TUTUROR

A LUI CALIST MONAHUL¹⁴

Iubitoare de oameni,
iubitoare de bine, iubitoare de milostivire, Maică
Fecioară, mireasă a lui Dumnezeu, Stăpână și
Doamnă a toată zidirea cea văzută și gândită¹⁵, ca
ceea ce în chip negrăit ai născut pe Făcătorul și
Stăpânul acestora și pentru aceasta ai îndrăz-
neală către Dânsul neasemănată.

Caută cu dragoste spre mine ticălosul și nevred-
nicul robul Tău, care în lenevire și în trândăvire
necurmat viețuiesc și cu dulcelele mă amăgesc și
mă mângâi, și tot trupul mi-l întinez prin vedere,
prin auzire, prin limbă, prin pipăire, prin mirosire,
și în scurt să zic, cu totul m-am făcut păcat și nici
o parte nu mi-a rămas sănătoasă. Căci o dată bi-
ruit fiind de păcat, sunt tras către orice vrea el.
Pentru aceea, de mare ajutor imi este trebuință,
care, în afară de al Tău, nu se află în toată zidirea.
Atotputernico.

Așadar, nu mă trece cu vederea, Preacurată. Căci toți m-au trecut cu vederea și au trecut pe lângă mine, văzând nevindecarea mea – prorocii, apostolii, dascălii, dreptii, dumnezeieștii părinți – și am rămas singur, ca un mort în mormânt, întru cele întunecate și în umbra morții. Și nu este nimeni care să-mi ajute nicidecum. Dar mai având puțină rămășiță de viață, cu mic glas strig către Tine, prealăudată Născătoare de Dumnezeu, ceea ce toate le poți, ceea ce toate le săvârșești. Pentru că cele ce tu vrei și le voiești, acelea și Fiul tău le voiește. Căci tu, Împărăteasa tuturor, foamea și setea Lui o saturezi, adică mântuirea oamenilor, și pentru aceasta te-a făcut pe tine Maică a Lui, ca să implinești doririle Lui. Căci se bucură și se veselește când ceri îngăduință pentru cei oboșiți, și mai ales pentru mine, cel ce port rană pe tot trupul.

Cercetează neputința mea, Binecuvântato! Tămăduiește rănilile mele, Preaslăvito! Vezi chinuirea sufletului meu, cea cu dar dăruită. Întru deznădăjduire mă aflu și curând va cădea în iad sufletul meu, de nu îmi vei ajuta mie, tu, Stăpână. Ai milos-

tivire. ai iubire de oameni, de aceea nu trece cu vederea această ticăloasă rugăciune a mea ce ți se aduce ție din buzele spurcate, ci stai de față mie, celui ce de-a pururea te chem și-mi fii mie mângâiere neîntinată. Să-mi fii mie îndemnare nestricată, liniște preaplină, podoabă, Mireasă prea frumoasă a Părintelui celui ceresc. Să-mi fii mie apărătoare, păzitoare, pântinoare, scăpare, ajutătoare, acoperământ în toată vremea și locul, ziua și noaptea când dorm, iar după ce mă scol, când umblu. În toată viața mea fii cu mine nedespărțită. Căci poți, și nimic nu îți este cu neputință.

Năpădirile și năvălirile celor potrivnici risipește-le și le pierde de la mine, Preasfântă. În vremea ieșirii ticălosului meu suflet sânguiește-te, și de silnicia cea netrecută și înfricoșată a viclenilor draci izbăvește-mă. Să nu lași, Stăpâna mea de Dumnezeu Născătoare, să se bucure ei de mine, ci Fiul tău și sfinții ingeri să se bucure de mântuirea mea, iar vrăjmașii Lui și ai zidirii Lui, cu deșarte nădejdi să se amăgească. Și în ziua cea de obște și înfricoșată a Judecării a toată lumea, de munca cea veș-

nică izbăvește-mă și al slavei celei negrăite a Fiului
tău și Dumnezeu moștenitor arată-mă. Așa, mult-
milostivă Marie, Mireasă a lui Dumnezeu, ca să te
laud, bine să te cuvânteț și să te măresc pe tine,
cea mai înaltă decât toate oștile arhanghelilor, cea
mai cinstită decât heruvimii, cea mai slăvită decât
serafimii, Maica lui Dumnezeu cea curată, nădej-
dea mea cea adevărată și întemeiată, acum și pu-
rura și în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE
SFÂNTUL DUH CEL DE O FIINȚĂ
ȘI DE UN SCAUN CU TATĂL ȘI CU FIUL

A SFÂNTULUI
SIMEON NOUL TEOLOG⁴⁴

Vino, Viața cea fericită

și veșnică și Dreapta cea atotțiitoare, întru tot Sfinte și de viață Făcătorule și Ziditorule Duhule, Cel ce ești ca stăpânire de aceeași cinste cu a Tatălui și a Fiului, Cărora în trei ipostaze deopotrivă Le este vrednicia, dumnezeirea, unirea gândirii și conglăsuirea spre Unul³⁷. Vino, Doamne al meu, pe care Te-a dorit și Te dorește ticălosul meu suflet. Vino, Cel ce Tu Însuși Te-ai făcut dorință întru mine și m-ai făcut să Te doresc pe Tine, Cel cu totul neapropiat³⁸. Vino, bucuria mea cea neîncetată și desfătarea și slava. Vino, suflarea mea, viața mea, mângâierea sufletului meu. Fă-te cu mine un duh, preabunule Stăpâne, fără de amestecare, fără de mutare, fără de schimbare, Dumnezeu cel peste toate.

Fă-Te mie toate întru toate hrană negrăită³⁹ și cu totul necheltuită, care de-a pururea se varsă în

buzele suileului meu și curge ca un izvor în inima mea, îmbrăcăminte care strălucește și cu totul arde pe draci, curățire care mă spală pe mine prin nesticăcioase și sfinte lacrimi, pe care venirea Ta le dăruiește celor către care vine. Fă-Te mie, Doamne, lumină neînserată și soare neapus, în tot locul strălucindu-mă pe mine, Cea ce nu te întorci din-spre nimeni, ca să nu ne acoperim cu întunericul păcatelor noastre, nevrând a veni către Tine.

Depărtează de la mine, Doamne, toată înălțarea cea pierzătoare și îmi dă mie înțelepțirea desăvârșită a ochilor. Pune limbii mele frâu, arată urechile mele bine supuse sfintelor Tale porunci, dă-mi răbdare întru scârbe, înțelepțește și întărește inima mea întru scârbe, înțelepțește și întărește inima întru îndelungă-răbdare, întru milostivire, în dragoste, întru smerită cugetare, în pace către sine-mi și către toți, întru întoarcere de la lenevirea și trândăvia dracilor, întru care ca întru niște dulceți m-am desfătat. Dă-mi mie deslușire lămurită întru gânduri, pe care anume se cuvine mai mult a le alege. Dă-mi mie să cunosc meșteșugurile diavolului și să mă lepăd de ele și de el, și cu totul

să-mi tai voia mea și să las cele ale mele întru purtarea Ta de grijă, și de acolo să nădăjduiesc folosul.

Căci la Tine este viața mea, lumina mea, mântuirea mea și pe Tine bine Te cuvântez și Te slăvesc și Ție mă închin, împreună și Celui fără de început slobozitorului Tău Părinte și Celui de o veșnicie cu Tine și de o fire cu Tine al Lui Fiu, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE
PREASFĂNTA DE DUMNEZEU
NĂSCĂTOARE CARE SE CITEȘTE
MAI ALES ÎN VREMEA ÎMPĂRTĂȘIRII
CU DUMNEZEIEȘTILE TAINE

A LUI FILOTHEI,
PREASFINȚITUL PATRIARH
AL CONSTANTINOPOULUI¹⁰

eintinată cu adevărat

și preacurată Fecioară și de Dumnezeu Născătoare, minune înfricoșată pentru îngeri, iar pentru muritori netălcuită sau, mai degrabă, și pentru unii, și pentru alții, cutremurătoare și necuprinsă cu mintea; pârğa neamului nostru: lăcașul cel preacurat al Dumnezeirii; ogorul¹¹ mântuirii noastre. Ceea ce pe Unul din Treime, pe Domnul nostru Iisus Hristos, desăvârșit Dumnezeu fiind și om desăvârșit, mai presus de toată mintea și de cuvânt pentru nemărginita bunătate L-ai adus nouă, ca prin frământătura cea omenească firea noastră de cădere cea veche să o mântuiască și la vrednicia cea de demult iarăși să o întoarcă, îndreptare a celor ce cad fiind și după această mântuitoare iconomie

a Cuvântului lui Dumnezeu. Ceea ce și pe mine, cel nevrednic de toată sprijinirea și purtarea de grijă, ca unul care de bunăvoie totdeauna păcătuiesc, în toată vremea, și locul, și lucrul, cu covârșirea sânguinței de foarte multe primejdii mă izbăvești.

Caută și acum spre ticăloșia mea și, după obicei, cercetează-mă, căci sunt strâmtorat și nu am ce să fac. Dacă la mulțimea răutăților mele celor nenumărate caut, mă văd departe de înfricoșatele taine pe sine-mi și cu totul nevrednic. Dacă prea multă vreme nu mă apropii de acestea, mă fac ca unul ce mă voi împărtăși spre osândă, cu totul supus vrăjmașului. De aceea, mulțimea cea nemărginită a fărădelegilor mele aruncând în noianul îndurărilor celor necuprinse⁴² ale Fiului Tău și Dumnezeu, și pe Tine tare mijlocitoare punându-te înainte, îndrăznind, acum, mă apropii. Deci folosește către Dânsul îndrăzneala ta de Maică, preacurată Stăpână, și milostiv fă-L mie pe Acesta, rogu-mă.

Așa stai lângă mine, Preacurată, și să nu te scârbești de mine, cel ce sunt ținut de multe păcate, cel ce și cu fapte, și cu cuvinte, și cu porniri ale cugetului, și cu nenumărate uneltiri și închipuiri,

și cu dobândirea de drăcești fățarnicii, prin toate simțirile m-am netrebnicit. Arată-te mie ajutătoare măcar în ceasul acesta, și roagă pe Domnul Cel lesne de împlânzit și nepomenitor de rău, să nu mă arate pe mine deșert de darul Lui lepădându-mă, ci trecând cu vederea greșalele mele cele multe, prin sfântul Lui Trup și prin cinstitul și de viață făcătorul Sânge, să mă sfințească, să mă lumineze, să mă mântuiască și fiu al Luminii să mă facă, întru sfintele Lui porunci umblând și îndreptându-mă, iar către păcat să nu mă mai întorc și să nu mă mai întinez. Ca fără de osândă împărtășindu-mă cu nesticatul și înfricoșatul dar, și primind încă de aici și mai desăvârșite arvunile [veacului] ce va să fie, să mă izbăvesc de veșnicele munci și să dobândesc viața cea veșnică prin tine, nădejdea mea și părătinoarea cea adevărată, slăvind și mărimd pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh, pe preasfințita și fericita Treime, în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE PREASFĂNTA
ȘI CEA DE O FIINȚĂ TREIME

A LUI IOAN DIACONUL,
CARE A FOST FRATE AL LUI MARCU,
MITROPOLITUL EFESULUI, ȘI
NOMOFILAX AL MARII BISERICI¹⁹

nule Dumnezeule,

Cela ce Te proslăvești întru închinata Treime, Părinte, Fiule și Duhule Sfinte, Firea cea fericită, Ființa cea mai presus de ființă, Bunătatea cea nemăsurată, Vistieria bunătăților cea nedeșertată. Adâncul milostivirii cel nemărginit, Noianul iubirii de oameni cel nepovestit, Treimea cea Preasfântă și începătoare de viață, Care numai din bunătate ai adus dintru neființă întru ființă toată zidirea cea mai presus de lume și cea din lume și porți grijă și o ții, Care ai izbăvit lumea de înșelăciune cu bunavoință a lui Dumnezeu-Tatăl și cu însăși lucrarea Cuvântului și cu venirea Duhului Sfânt și firea noastră de păcat o ai izbăvit.

Tu mă luminează, Dumnezeule Cel mai presus de lumină. Tu mă sfințește, Domnul Cel mai pre-

sus de sfințenie. Tu mă curățește, Cel unul curat și nesticăcios. Îmbunătățește-mă, Dumnezeule Cel în trei ipostasuri, Cel unul bun și mai presus de bunătațe. Îndumnezeiește-mă pe mine cu Darul Tău prin împărțășire⁴⁴, Cel unul adevărat Dumnezeu. Întărește-mă, Cel tare, înviază-mă Cel viu și fără de moarte, înțelepțește-mă, Cel preaințelept, intraripează-mă spre dumnezeiasca dorință a dragostei Tale, cu Tine mă împrietenește, Dumnezeul Cel mai presus de ființă, mai presus de viață și mai presus de lumină, și nu mă instrăina de bunătațea Ta pentru nevrednicia mea.

Mulțumesc Ție, Stăpâne Dumnezeule atotputernice, că dintru neființă întru ființă m-ai adus pe mine, că m-ai zidit și ai pus peste mine mâna Ta. Căci „minunată s-a făcut cunoștința Ta dintru mine“⁴⁵, pentru că după chipul Tău și după asemănare m-ai făcut, buna credință mi-ai dăruit, cu Tainele Bisericii m-ai sfințit, și din tinerețe mă hrănești cu toate bunătațile Tale, Cel ce „deschizi mâna Ta și umpli toată vietatea de bunăvoință“⁴⁶. Că Tu ești Dumnezeu și izvor al bunătaților, inceputul și sfârșitul a toate. Tu, Doamne, ești și stăpân al

sufletelor și al trupurilor noastre, al vieții și al morții și suflarea tuturor este în mâna Ta. Bucuri făcând bine și înțelepțești sfătuind. Usturând, măhnești ca un înțelept Doctor, dar vindeci ca un Iconom minunat. Pedepsești părintește și mângâi iarăși cu blândețe, ridicând lenevirea noastră. Slavă înțelepciunii Tale celei multe. Slavă proriei și puterii Tale celei negrăite. Slavă iubirii Tale de oameni celei nemărginite.

Izbăvește-ne pe noi de toți vrăjmașii văzuți și nevăzuți. Mântuiește-ne pe noi de toată ispita. Întinde mână bună, ajutătoare, tare, care să ne scoată pe noi din apele cele adânci, din valurile mari¹⁷ ale lumii, din fundul deznădăjduirii celei cumplite. Ocârmuiește viața noastră, Cel ce ești Iconomul cel mare și Povățuitorul cel minunat. Facă-se voia Ta, preabunule, și peste noi, precum în cer, așa și pe pământ. Mângâie inima mea cu dulceața Ta cea nespusă, Cel ce ești bucuria cea minunată a ingerilor. Ușurează sufletului meu înțelegerea bucuriei și a desfătării Tale celei veșnice ce va să fie. Învrednicește-mă și acum și după viața aceasta să fiu împreună cu Tine, Domnul și Dumnezeu!

spre mine îndurărilor Tale cele de demult și mă miluiește pe mine cel ce mai mult decât toți cu fapta și cu voința am greșit, trufașul, mândrul, iubitorul de slavă deșartă, înaltul cu cugetul, înaltul cu sprânceana⁵⁷, îngâmflatul, disprețuitorul⁵⁸, semețul, iubitorul de stăpânire, pârăciosul⁵⁹, necunoscătorul, nemulțumitorul, iubitorul de podoabă, malachiul, preacurvarul⁶⁰, curvarul, pângăritul, pierdutul, rușinatul, întinatul, neînfrânatul, stricatul, răsfățatul, nerușinatul⁶¹, împătimitorul, nelegiuitul, iubitorul de dulceți, îndrăcitul cu pânțele⁶², îndrăcitul cu gătlejul⁶³, desfățatul, îmbuibatul, bețivul, abătutul⁶⁴, somnorosul, lenevosul, iscoditorul, vicleanul, zavistnicul, pizmuitorul, clevetitorul, părătorul, ucigașul, tâlharul, hoțul, nedreptul, lacomul⁶⁵, răpitorul, iubitorul de averi, cămătarul, supărăciosul⁶⁶, mincinosul, urât câștigătorul, avarul, pomenitorul de rău, impietritul cu inima, neînduplecatul⁶⁷, nesupusul, neascultătorul, grăitorul împotrivă⁶⁸, bârfitorul, defăimătorul, șoptitorul⁶⁹, luătorul în răs, grăitorul de murdării, jurătorul strâmb, batjocoritorul, amăgitorul, ocărătorul, mâniașul, răzbunătorul, prigonitorul, amarul, neîndurătorul,

nemilostivul, nesimțitorul, neiubitorul de săraci, neiubitorul de străini, neîmpăcatul, neprietenul, zădăratul, luptătorul, suduitorul, obraznicul, bătaușul, iubitorul de gălcevi, în zadar grăitorul, netrebnicul⁷⁰, nebunul, batjocoritorul⁷¹, netemătorul, urătorul binelui, urătorul de frate, urătorul de fapte bune, hulitorul, necrezătorul, însuși judecatul⁷², osânditul, nepocăitul, nemărturisitul, cel fără de răspuns, care tot felul de inverșunare și de fărâdelege am lucrat, cu sufletul împreună cu trupul, și care pentru aceasta de toată iubirea de oameni și milostivirea sunt nevrednic, dar vrednic de munca cea fără de sfârșit⁷³.

Drept ești, Doamne, și dreaptă este judecata Ta, dar totdeauna biruiește iubirea Ta de oameni și întoarce de la aceea aceasta. Deci „nu cu mânia Ta să mă mustrî pe mine“⁷⁴, „că de te vei uita la fărâdelegi, Doamne, cine va suferi“⁷⁵? Știu dar că mai mare temei am să mi se ierte mie, fiindcă mai mult decât toți am greșit și „fărâdelegile mele au covârșit capul meu“⁷⁶. Am întinat pe cel „după chip“ al meu⁷⁷. Netrebnică am făcut haina sufletului meu. S-a stins făclia duhului meu. Buzele mele cu totul

le-am spurcat. Ochii mi i-am mângâiat cu vederele cele necuvioase și fără rost, căutând minciuna și deșertăciunea. O, de câte ori am făgăduit să mă pocăiesc și m-am arătat mințind, defăimând bogăția bunătății Tale față de mine. O, de câte ori mă făgăduiesc Ție în biserici să lepăd cele rele și după ce am ieșit întru aceleași și chiar mai rele răutăți cad, fiindcă uit legămintele din pricina deprinderii mele celei rele și necurate.

De aceea, folosește, Stăpâne, mila Ta cea în fire sădită, și noianul iubirii Tale de oameni celei necuprinse și mai amână mânia Ta față de mine și nu mă răpi mai înainte de a mă pocăi, nici nu mă tăia ca pe un pom neroditor, ca să nu mă fac priveriște îngerilor și oamenilor, stâlp de rușine⁷⁸ și pildă altora, care să se înțeleptească prin grabnica mea osândă și tăiere. Deschide-mi ușa Ta mie, celui ce bat, întinde-mi mâna Ta mie, celui ce mă afund, căci adâncul dulceților mă viscolește și de nu mă va întâmpina iubirea Ta de oameni, oricâte voi săvârși eu, nimic nu sunt. Mare tiran îmi stă asupra-mi: vrăjmașul, firea aceasta, voirea mea cea rea și obiceiul. Acum vremea vieții mele s-a stins, secerișul

morții este aproape, secera este ascuțită, securea mi-a ajuns lângă rădăcină și eu tot spre mai rău sporesc. Hoțul sapă peretele sufletului meu, vrăjmașul cel de obște „ca un leu răcnește, căutând numaidecât să mă înghită”⁷⁹, calea este gata, sorocul s-a împlinit, zapisul este pregătit⁸⁰, pârâșii stau ca niște muncitori netrecuți, cumpăna este atârnată, iar eu, ticălosul, sunt adus [la judecată], dar nici așa nu-mi vin în simțire. Vai mie! Ce mă fac? Unde să mă duc?

Dăruiește-mi pocăință, Stăpâne, și înțelegere a celor făptuite de mine și lacrimi potrivite cu spurcăriunea dezmierdărilor mele. Să nu mă răpești pe mine nepregătit și nemărturisit. Tu vezi pururea cuptorul gândurilor, cel ridicat și înfocat asupra ticălosului meu trup, deprinderea cea rea, plecarea către cele rele, deci mântuiește-mă pentru singură mila Ta cea nemărginită, miluiește-mă pentru bunătatea Ta cea nemărginită, miluiește-mă pentru bunătatea Ta cea mare și nepovestită. Căci precum nu este cu puțință de numărat greșelile mele, tot așa nemărginită și cu covârșire mai înaltă este mila Ta și iubirea Ta de oameni. De aceea, revarsă

în dar peste mine bunătatea Ta cea nedesertată pe
potriva greșelilor mele, căci cu osârdie totdeauna
este plecat cugetul meu spre cele rele. Adu-Ți
aminte ce este ipostasul meu, căci pământ sunt,
și m-am asemănat deșertăciunii, și ca fumul au tre-
cut zilele mele. Adu-Ți aminte că întru păcate sunt
născut. Însă la Tine este înostivirea, deci mântu-
iește-mă pentru mila Ta. Căci după poftele trupu-
lui umblând, și toată viața în noroiul dulceților
tăvălindu-mă, bucurie dracilor și lipsit de iubirea
Ta de oameni m-am făcut din pruncie până acum
înșelându-mă și amăgindu-mă, niciodată nevoind
voilor Tale să urmez, nesocotind că nesuferită este
urgă înțezirii Tale asupra păcătoșilor, nici cu
frica tăierii morții și cu frica nemitarnicului Tău
judet înțeleptindu-mă.

Căci care faptă urâtă cu covârșire și cu prea
multă sârguință nu am săvârșit, pricinuind păcate?
Mintea prin urâte aduceri-aminte mi-am spurcat,
trupul prin amestecări necurate cu totul mi-am în-
tinat, duhul prin învoiri rele mi-am netrebnicit,
eu însumi mânia Ta o am întărâtat și urgă Ta o
am ațâțat.

Deci cine mă va plânge? Cine mă va tângui pe mine, ticălosul? Tu ești milostiv și lesne iertător. Dumnezeu al milei și al îndurărilor, având sădit în Tine noianul iubirii de oameni și adâncul îndelungii-răbdări. Deci pleacă-Te ticăloșiei mele, primește-mă pe mine, cel ce mă rog, îmbrățișează-mă pe mine, cel ce mă întorc. Vindecă îndreptarea sufletului meu, și cu judecățile care știi mântuiește-mă. Nu am lacrimi fierbinți. Nu am mărturisire adevărată, nici altceva din câte ar ajunge să tragă spre mine milostivirea Ta. Nu este lucru preaslăvit dacă vei mântui pe cel drept, dacă vei milui pe cel iubitor de fapte bune, ci doar dacă spre mine, cel ce peste măsură am greșit, vei minuna milele Tale.

Știi neputința firii omenеști, pentru că întru aceasta Te-ai îmbrăcat cu milostivire. Să nu biruiască multimea răutăților mele milostivirea Ta cea nemăsurată. Treci cu vederea fărădelegile mele și ca un doctor vindecă rănilile cele netămăduite ale sufletului meu. Vezi-mi bubele câte sunt, căci peste tot trupul este rana mea și nu-mi este cu putință a pune leac, sau untdelemn, sau tămăduiri. Ție unuia Dumnezeului meu, preabunule Meșter, Căruia toa-

RUGĂCIUNE CĂTRE
PREASFANTA NĂSCĂTOARE DE DUMNEZEU

CU CARE, PRECUM SPUN UNII,
SE RUGA MARELE GRIGORE PALAMA,
ARHIEPISCOPUL TESALONICULUI,
PRECUM ÎN VIAȚA LUI SE VEDE*

fecioară, Stăpână,

Născătoare de Dumnezeu, ceea ce ai născut pe Dumnezeu Cuvântul cu trup. Știu, cu adevărat știu, că nu se cuvine, nici se cade ca eu, cel atât de desfrânat, cu ochi spurcați, să văd icoana ta, a celei preacurate, a celei pururea fecioară, a celei ce ai și trupul și sufletul curat și nespurcat, și să o sărut cu buze necurate și întinate sau să mă rog. Căci cu dreptate este ca de mine, cel desfrânat, curăția Ta să se scârbească și să mă urască. Dar fiindcă Dumnezeu, pe care L-ai născut, S-a făcut om ca să cheme pe cei păcătoși la pocăință, pentru aceasta îndrăznind și eu, mă apropii de tine, cu lacrimi rugându-mă.

Primește această mărturisire a greșelilor mele celor multe și grele și o du unuia născut Fiului Tău și Dumnezeu, rugându-te Lui ca să fie milos-tiv ticălosului și tăvălitului meu suflet. Căci pentru mulțimea fărâdelegilor mele sunt oprit a căuta la Dânsul și a cere iertare. De aceea pe tine te pun înainte rugătoare și mijlocitoare, pentru că multe și mari daruri dobândind eu de la Ziditorul meu Dumnezeu și uitându-le pe toate și nemuritor arătându-mă, ticălosul și nemulțumitorul, „m-am alăturat dobitoacelor celor fără de minte și m-am asemănat lorSM, aflându-mă sărac de fapte bune, bogat de patimi, plin de rușine, lipsit de dumnezeiască îndrăzneală, osândit de Dumnezeu, făcându-mă de plângere îngerilor, de răs dracilor și urâciune oamenilor, muștrat de conștiință, rușinat de lucrurile mele cele rele, și fiind mort mai înainte de moarte, singur osândit mai înainte de judecată, și muncit de deznădejde mai înainte de munca cea fără de sfârșit. De aceea, numai la sprijinul tău alerg, Stăpână Născătoare de Dumnezeu, cel ce sunt dator cu nenumărați talanți, cel ce intru deznădăjduire cu curvele am cheltuit avuția părinteas-

că, cel ce am curvit mai mult decât curva, cel ce am făcut fărădelegi mai multe decât Manase, cea ce m-am făcut nemilostiv mai mult decât bogatul, cea ce sunt slugă lacomă, vas al gândurilor rele, vistierie a cuvintelor celor urâte și spurcate, străin de toată fapta bună.

Miluește-mă pe mine cel smerit, milostivește-te spre mine cel neputincios. Mare îndrăzneală ai la Cel ce s-a născut din tine. Nimeni nu are putere precum tu, Maica lui Dumnezeu, căci toate le poți, ca ceea ce ești mai presus de toate zidirile și nimic nu-ți este Ție cu neputință, numai de vei voi. Deci nu trece cu vederea lacrimile mele. Nu te întoarce de către suspinul meu. Nu lepăda durerea inimii mele. Nu rușina nădejdea mea cea către tine, ci cu rugăciunile tale de Maică silind nesilita milostivire a Fiului tău celui bun și Dumnezeu, invrednicește-mă pe mine, ticălosul și nevrednicul robul tău, să-mi iau frumusețea mea cea veche dintru început și să lepăd grozăvia patimilor, să mă desfac de păcat și să mă robesc de dreptate, să mă dezbrac de spurcăciunea dulceții celei trupești

și să mă îmbrac întru sfințenia curățeniei celei su-
fletești, să mor lumii și să viez ființei celei bune.

Călătorind eu, împreună călătorește cu mine, pe
mare înotând, împreună cu mine înoată, priveghind,
întărește-mă, necăjindu-mă, mângâie-mă, slăbind
la suflet, îmbărbătează-mă, îmbolnăvindu-mă, vin-
decare îmi dăruiește, nedreptățindu-mă, izbăveș-
te-mă, năpăstuindu-mă, îndreptează-mă, spre moar-
te primejduindu-mă, degrab apucând, scoate-mă.
Vrăjmașilor celor nevăzuți în toate zilele înfrico-
șat mă arată, ca să cunoască toți cei ce cu nedrep-
tate mă asupresc, al cui rob sunt eu. Așa, prea-
bună Stăpână, Născătoare de Dumnezeu, ascultă
ticăloasa mea rugăciune și nu mă rușina de nădej-
dea mea întru tine, cea care, după Dumnezeu, ești
nădejdea tuturor marginilor pământului. Fierbe-
rea trupului meu potolește-o, trufia și mândria gân-
dului deșert din mintea mea șterge-le, nălucirile de
noapte ale duhurilor viclene și bântuielile de ziuă
ale gândurilor necurate din inima mea imputinează-
le. Învață-mi limba cea spurcată să grăiască
cele de folos, povățuiește-mi ochii să vadă drept
faptele cele bune și adevărate. Picioarele mele în-

dreptează-le să alerge fără împiedicare pe calea cea fericită a poruncilor lui Dumnezeu, mâinile mele sfintește-le, ca să le ridic cu vrednicie către Cel preainalt. Curățește-mi ruga mea, pentru ca fără teamă să-L numesc Tată pe Dumnezeu cel înfricoșat și preasfânt. Deschide-mi urechile ca să aud simțitor și gânditor cuvintele cele mai dulci decât mierea și fagurul ale Sfintelor Scripturi și să viețuiesc potrivit lor, fiind întărit de Tine. Dă-mi vreme de pocăință, de întoarcere a gândurilor, de moartea cea năpraznică ferește-mă, osândit de conștiință fiind, izbăvește-mă și, mai pe urmă de toate, fii lângă mine la despărțirea sufletului de ticăloșul meu trup, silă aceea nesuferită înlesnind-o, durerea cea nespusă ușurând-o, strâmtorarea cea nemângâiată mângâind-o, de fața cea întunecoasă a dracilor izbăvindu-mă, de cercetarea cea preamară a vameșilor celor din aer și stăpânitorilor întunericului slobozindu-mă și zapisele păcatelor mele celor multe rupându-le. Cu Dumnezeu mă împrieteneste, învrednicește-mă fericirii de a sta de-a dreapta Lui la înfricoșata judecată și bunătăților celor veșnice și nestrucăcioase fă-mă moștenitor.

Această mărturisire îți aduc ție, Stăpâna mea Născătoare de Dumnezeu, lumina ochilor mei celor întunecați, mângâierea sufletului meu, cea care, după Dumnezeu, ești folositoarea și nădejdea mea. Așadar, cu blândețe primește-o și mă curățește de toată spurcâciunea trupului și a duhului și mă învrednicește în veacul acesta de acum fără de osândă să mă împărtășesc cu preasfântul și preacuratul trup și sânge al Fiului și Dumnezeului tău, iar în cel ce va să fie, cu cina cea preadulce și cerească a desfătării raiului, unde este lăcașul tuturor celor ce se veselesc. Ca aceste bunătăți dobândindu-le eu, nevrednicul, să slăvesc în vecii vecilor preacinstit și de mare cuviință numele Fiului și Dumnezeului tău, Celui ce primește pe toți cei ce pocăiesc din tot sufletul, pentru tine, ceea ce te-ai făcut mijlocitoare și chezăuitoare tuturor păcătoșilor. Căci prin tine, prealăudată și preabună Stăpână, se mântuiește toată firea omenească, lăudând și binecuvântând pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh, Treimea cea preasfântă și de o ființă, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE
DOMNUL NOSTRU IISUS HRISTOS,
CU MULTĂ UMILINȚĂ ȘI CERERE

A SFÂNTULUI IOAN DAMASCHIN⁹¹

Indurate și mult milostive Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeul meu, Cel ce ai venit în lume să mântuiești pe cei păcătoși, dintre care cel dintâi sunt eu, miluiește-mă înainte de sfârșitul meu, căci știu că înfricoșată și strașnică judecată mă așteaptă în fața întregii zidiri, când toate faptele mele cele necurate și spurcate vor fi descoperite, pentru că sunt de neiertat și nevrednice de iertare, covârșind cu mulțimea lor nisipul mării, de aceea nici nu îndrăznesc, Stăpâne, să cer iertarea lor.

Mai mult decât toți oamenii Ți-am greșit Ție. Mai mult decât curvarul am viețuit. Mai mult decât cel dator cu zece mii de talanți m-am făcut dator Ție. Mai mult decât vameșul rău am vămuit. Mai mult decât tâlharul pe sine-mi m-am omorât. Mai mult decât curva eu, iubitorul de curvie, am

curvit. Mai mult decât ninivitenii fără de pocăință am greșit. Mai mult decât Manase „fărădelegile mele au covârșit capul meu și ca o sarcină grea s-au îngreuiat peste mine”⁸⁶ și m-am chinuit și m-am gârbovit până în sfârșit. Pe Duhul Tău cel Sfânt L-am mâniat. Poruncile Tale nu le-am ascultat. Avuția Ta am risipit-o. Harul Tău l-am întinat. Arvuna pe care mi-ai dat-o mie întru fărădelegi am cheltuit-o. Sufletul meu, cel făcut cu cinste după chipul Tău, l-am spurcat. Vremea pe care mi-ai dat-o mie spre pocăință cu vrăjmașii Tăi am viețuit-o. Nici o poruncă a Ta nu am păzit. Haina cu care m-ai îmbrăcat cu totul am întinat-o. Făclia cugetării drepte am stins-o. Fața mea pe care ai strălucit-o, eu am netrebnicit-o întru păcate. Ochii mei pe care i-ai luminat de bunăvoie i-am orbit. Buzele pe care de multe ori le-ai sfințit cu dumnezeieștile Tale Taine, cu cuvinte de rușine le-am spurcat.

Știu că voi sta înaintea infricoșatului Tău scaun ca un osândit eu, preaspurcatul. Știu că atunci toate cele făptuite de mine vor fi vădite și nimic nu se va ascunde înaintea Ta. De aceea mă rog

Ție, preaîndurate și multmilostive, iubitorule de oameni, Doamne, „nu cu mânia Ta să mă mustri pe mine”⁶⁷. Nu zic și „să nu mă cerți”⁶⁸, căci cu nepuțință este față de faptele mele, ci doar „nu cu mânia Ta să mă mustri pe mine”. Voi dobândi aceasta de la Tine dacă nu mă vei certa cu mânia Ta, nici cu iuțimea Ta și nu vei arăta mânie și iuțime înaintea îngerilor și a oamenilor, spre rușinarea și ocară mea. Doamne, „nu cu mâina Ta să mă mustri pe mine”. Dacă mânia unui împărat trecător nu o poate nimeni suferi, cu cât mai mult nu voi suferi eu, ticălosul, mânia Ta, a Domnului meu. Doamne, „nu cu mânia Ta să mă mustri pe mine, nici cu iuțimea Ta să mă cerți”. Știu că tâlharul a cerut și îndată a dobândit iertarea. Știu că desfrânată din tot sufletul s-a apropiat de Tine și a fost iertată. Știu că vameșul din adânc a suspinat și s-a îndreptat. Iar eu, preaticălosul, pe toți covârșindu-i cu păcatele, nu voiesc să le urmez lor cu pocăință. Pentru că nu am lacrimi neîncetate, nici mărturisire curată și adevărată. Nu am suspin din adâncul inimii. Nu am suflet curat. Nu am dragoste după Dumnezeu. Nu am sărăcie duhovni-

cească⁹⁹. Nu am rugăciune neincetată. Nu am înfrânare de patimi în trup. Nu am curăţenie a gândurilor. Nu am voinţa plecată lui Dumnezeu. Deci cu ce chip sau cu ce îndrăzneală voi cere iertare?

Doamne, „nu cu mânia Ta să mă mustri pe mine”. De multe ori, în biserică umilindu-mă, cad la Tine, dar ieşind afară, îndată mă poticnesc în păcate. De câte ori m-ai miluit, iar eu Te-am mâniat. De câte ori îndelung ai răbdat, iar eu nu m-am întors de la păcat. De câte ori m-ai ridicat, iar eu, poticnindu-mă, iar am căzut. De câte ori m-ai ascultat, dar eu nu Te-am ascultat. De câte ori m-ai chemat, iar eu nu Ți-am slujit Ție. De câte ori m-ai cinstit, iar eu nu Ți-am mulțumit. De câte ori, când păcătuiam, m-ai rugat ca un bun Părinte și ca pe un fiu m-ai sărutat și brațele deschizându-mi-le, mi-ai strigat: “Scoală-te, nu te teme, stai, vino înapoi, nu te cert, nu mă scârbesc de tine, nu te lepăd, nici nu mă împietresc față de zidirea Mea, fiul Meu, chipul Meu, omul pe care l-am zidit cu mâinile Mele și întru care M-am îmbrăcat”¹⁰⁰, pentru care Mi-am vărsat sângele. Nu Mă întorc dinspre oaia Mea cea cuvântătoare care s-a pierdut, dacă vine

la Mine. Nu pot să nu-i dau vrednicia dintâi. Nu pot să nu o număr cu cele nouăzeci și nouă de oi, căci numai pentru ea M-am pogorât pe pământ și am aprins făclia, adică trupul Meu, și am măturat casa, și am chemat puterile cerești prietene să ne veselim pentru găsirea ei”.

Deci toate acestea, ca un bun și iubitor de oameni, mi le-ai dăruit mie, Stăpâne, dar eu, ticălosul, pe toate defăimându-le, în țara străină și depărtată a pierzării m-am dus. Ci Tu, Preabunule, întoarce-mă iar și nu Te iuți asupra mea, ticălosul, Doamne, nici cu mânia Ta să nu mă mustri, Milostive, ci mai rabdă-mă. Nu Te grăbi să mă tai ca pe smochinul cel neroditor, nici cu porunci să fiu secerat mai înainte de vreme din viața aceasta, ci dă-mi viața rânduită mai dinainte și călăuzește-mă către pocăință, Doamne.

Deci „nu cu mânia Ta să mă mustri pe mine, Stăpâne, nici cu iuțimea ta să mă cerți. Miluiește-mă, Doamne, căci neputincios sunt”⁹¹ cu sufletul, neputincios cu gândul, neputincios cu mintea, neputincios cu voința. Căci iată mi s-a dus puterea, mi s-a dus vremea. „Întru deșertăciune s-au isprăvit

zilele mele toate și sfârșitul a sosit.⁹² Ci deschide, deschide, deschide mie, Doamne, cel ce cu nevrednicie bat, și nu-mi închide ușa milostivirii Tale. Căci dacă vei închide Tu, cine îmi va deschide? Dacă nu mă vei milui Tu, cine îmi va ajuta? Nimeni altul, nimeni, ci numai Tu, Cel din fire milostiv și îndurător. „Miluiește-mă, Doamne, că neputincios sunt”⁹³, pentru că m-a slăbănogit vrăjmașul și neputincios și zdrobit m-a făcut. Iar cel neputincios și zdrobit nu poate să se vindece singur. Cel zdrobit nu poate să se vindece singur. Cel zdrobit nu poate să-și ajute lui însuși. Deci „miluiește-mă, Doamne, că neputincios sunt”.

„Vindecă-mă, Doamne, că s-au tulburat oasele mele, s-a tulburat și s-a zdrobit sufletul meu.”⁹⁴ Dar cel cu oasele zdrobite nu poate să se scoale și să caute doctor, nu poate să alerge și să scape de vrăjmaș. Tu, deci, mă caută, Stăpâne, Cel ce ai venit să cauți oaia cea pierdută, Tu cercetează-mă pe mine, cel ce am căzut între tâlhari. Căci nu numai mort, ci cu totul mort m-au lăsat. Deci, „vindecă-mă, Doamne, că neputincios sunt” și putred m-a făcut vrăjmașul. Iar cel neputincios și putred este cu

totul doborât, este aruncat cu totul, ca un stârv ticălos. El doar cheamă pe doctor, strigă după ajutor, caută împrejur cu ochii, când va veni și-l va cerceta „Cel ce vindecă pe cei zdrobiți cu inima“⁹⁵ și „îndreptează pe cei surpați“⁹⁶ și „mântuiește pe cei deznădăjduiți“⁹⁷.

„Vindecă-mă, Doamne, că s-au tulburat oasele mele și sufletul meu s-a tulburat foarte.“ Tulburare trupească și sufletească m-a cuprins, Stăpâne, căci în patimi trupești am căzut, trupul și sufletul batjocută dracilor le-am făcut. „Vindecă-mă, Doamne, că s-au tulburat oasele mele“, cele ce susțin pe omul cel dinlăuntru, adică: credința, înțelepciunea, nădejdea, dreptatea, înfrânarea, evlavia, blândețea, smerita cugetare și milostivirea. Aceste oase s-au zdrobit, Stăpâne. Deci „vindecă-mă, Doamne, că s-au tulburat oasele mele și sufletul meu s-a tulburat foarte“. Căci, iată, văd că a sosit ceasul vieții mele „și sufletul meu s-a tulburat foarte“. Văd calea cea lungă și grea către cele de dincolo și că nu sunt pregătit pentru dânsese, „și sufletul meu s-a tulburat foarte“. Văd pe cămătar că îmi cere datoria și nu-i pot plăti „și sufletul meu

s-a tulburat foarte". Văd pe diac arătându-mi zapisul⁹⁶ și pe gealați că scrâșnesc asupra mea „și sufletul meu s-a tulburat foarte". Văd mulți pârâși, iar pârținitori nici unul „și sufletul meu s-a tulburat foarte". Că m-am umplut cu totul de tulburare și de întunecare, mă înfioresc și mă cutremur, mă înfricoșez și mi se rup cele dinlăuntru și nu știu ce să fac sau cu ce chip să mă arăt Judecătorului meu. Mă întunec, mă tulbur, mă necăjesc; nu mă pricep și de aceea „sufletul meu s-a tulburat foarte".

„Miluiește-mă, Doamne, că s-au tulburat oasele mele și sufletul meu s-a tulburat foarte." Vicleanul nu încetează să mă supere, vrăjmașii nu se opresc luptându-mă, războiul din trup mă îmboldește neconținut, gândurile viclene nicidecum nu se astâmpără.

„Și Tu, Doamne, până când?"⁹⁹ Iată, vezi, Doamne, că toate cele ale mele sunt incurcate și ticăloase. Iată, vezi impotrivirea asupra mea, războiul trupului, cuptorul patimilor și slăbiciunea puterii sufletului meu. De aceea, Doamne, până când nu Te milostivești, până când nu aperi, până când nu

urmeze mila Ta, Doamne, mie, celui ce rău m-am abătut de la Tine, celui ce de-a pururea fug de Tine și către păcat de-a pururea rău alerg.

Aceasta numai cer, mă rog și mă cerșesc: „Mântuiește-mă pentru mila Ta”. Mântuiește-mă mai înainte de a merge la judecățile cele de dincolo sau, mai adevărat zicând, la chinurile cele de dincolo, unde nu este pocăință, nici mărturisire. „Căci zice: în iad cine se va mărturisi Ție?”¹⁰⁹ Pentru aceea, „mântuiește-mă pentru mila Ta, că nu este intru moarte cel ce Te pomenește pe Tine, nici în iad cel ce se mărturisește Ție”¹¹⁰. Că acolo nu este pocăință, nu este iertare celor ce nu se pocăiesc și nu se mărturisesc aici. De aceea, mântuiește-mă pe mine, nevrednicul robul Tău, care mă pocăiesc Ție și mă mărturisesc pentru mila Ta, Doamne, și nu pentru faptele mele. Căci Tu ai zis, Doamne: „Căutați și veți afla, bateti și se va deschide vouă și oricâte veți cere, crezând, veți lua”¹¹¹. De aceea, „miluiește-mă pentru mila Ta”, Iubitorule de oameni, Stăpâne, ca și întru mine să se slăvească numele Tău cel preasfânt și preaproslăvit, Doamne

Dumnezeul meu, Cel ce pentru mine Te-ai făcut ca mine. Ca și eu împreună cu toți sfinții numărându-mă, să Te slăvesc pe Tine, Iisuse Hristoase, preabunule și iubitorule de oameni Dumnezeu meu, împreună cu Părintele Tău Cel fără de început și cu preasfântul și bunul și de viață făcătorul Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

(Cel care rostește [această rugăciune] în fiecare seară cu umilință, dacă ar veni asupra lui înfricoșatul ceas al morții în noaptea aceea, cu mila lui Dumnezeu se izbăvește de muncă.)

RUGĂCIUNE DE UMILINȚĂ
CĂTRE DOAMNE NĂSCĂTOARE DE
DUMNEZEU

MAI ALES PENTRU VREMEA
CÂND VREA CINEVA SĂ SE
IMPĂRTĂȘEASCĂ

reaneprihănită Maică

a lui Dumnezeu, care ești mai presus de toată min-
tea și cuvântul. Preasfântă Fecioară care covâr-
șești toată fecioria, ca ceea ce și mai înainte de
dumnezeiasca naștere ai fost Fecioară mai presus
de toate fecioarele, și intru însăși nașterea, și după
naștere, la fel ai rămas. Tu, prin care firea omeni-
lor cea de mult căzută și de la Dumnezeu depăr-
tată, din hotărârile¹¹² iubirii de oameni celei negrăi-
te și ale pogorării¹¹³ celei neasemănate s-a unit cu
firea cea dumnezeiască și fericită, care nicidecum
nu a suferit abatere sau amestecare sau schimbare.
Tu, prin care și după aceasta prea înfricoșată unire
și împăcare, prin zavistia vicleanului și prin deșer-
tăciunea minții noastre, căzând din starea cuveni-

tă nouă, suntem iarăși chemați înapoi, și pe Fiul tău și Dumnezeu nostru Îl aflăm milostiv către noi prin mijlocirile tale cele neobosite către Dânsul și prin rugăciunile cele preaputernice.

Pe tine, Stăpână, te chem, și ție mă rog, cea milostivă și iubitoare de oameni Maică a lui Dumnezeu Celui milostiv și iubitor de oameni, stai lângă mine și în ceasul acesta, când mai mult ca altădată am nevoie de și mai mare acoperământ și sprijineală de la tine. Căci fiind eu cu totul necurăție și noroi de păcate și lăcaș cuprinzător al tuturor patimilor celor de suflet pierzătoare, vreau să mă apropii de preacuratele și infricoșatele taine ale Fiului tău și Dumnezeului nostru, dar mă îngrozesc și de cutremur sunt ținut, căutând la mulțimea fărădelegilor mele. Căci care dinsimțurile mele nu le-am folosit rău eu, ticălosul? Ce uneltire și născocire diavolească nu am săvârșit cu fățarnicie, de bunăvoie și cu covârșire? Cu ce gânduri preanecuvioase și inchipuiri deșarte nu m-am pângărit? Ce fel de robie nu mi-a stăpânit desăvârșit mintea? Căci eu nu mă învărt ca un rob numai în patimile în care, ca un ticălos, am căzut mai înainte.

Iar mintea nu mi-o tulbură doar chipurile rele pe care le-am adunat, nestăpânindu-mi simturile, doar faptele sau cuvintele altora, pe care din negrijă le-am auzit sau le-am văzut. Ci mi-am risipit vremea vieții mele ticăloase cu cele care nu s-au făcut și nici nu se vor face, care nu s-au auzit sau văzut, pe care le-a adunat mintea mea cea pătimasă și putredă, copilărească și neroditoare, împreună cu făcătorul răutății, ca și cum ar fi adevărate.

Întru atâtea și așa mari rele aflându-mă eu, ticălosul, de unele ca acestea, mai presus de fire și preadumnezeiești, la care și îngerii a privi doresc, am socotit să mă apropii, Stăpâna mea. Și mă tem ca nu cumva, ca un nevrednic, legat fiind de mâini și de picioare, ca cel neimbrăcat în haină de nuntă, să fiu aruncat în întuneric, în loc de lumină și de împărtășire a dumnezeiescului. Dar, osândit fiind să locuiesc în întunericul cel potrivit mie. Dar ce să fac? Cu nevrednicie împărtășindu-mă cu niște Taine prea înfricoșate ca acestea, pedepse ca acestea și mai rele decât acestea aștept să sufăr. Iar dacă rămân multă vreme neîmpărtășit de ele având ca pricină nevrednicia mea, în adâncul relelor că-

zând, nu bag de seamă și astfel mă fac vinovat de aceleași pedepse sau de altele și mai mari.

Strămtorat sunt așadar din amândouă părțile, de aceea și alerg către tine, ajutătoarea cea preatare cu adevărat și nebiruită. Milostivește-te dar, preacurată Maică a lui Dumnezeu, spre mine, și folosind către Fiul tău îndrăzneala ta cea de Maică, cere-mi mie iertare greșelilor mai înainte făcute și mă arată pe mine nevătămat de focul arzător al Tainelor Lui celor de viață făcătoare. Și mai ales, fiindcă, mai presus de fire, ai puterea lucrătoare la fel ca voința¹⁴, învrednicește-mă să mă curățesc și să mă luminez prin împărtășirea acestora. Și îmi ajută să petrec rămășița vieții mele într-o pocăință, cu sfințenie și cu smerenie în lucruri, în cuvinte, în gânduri și întru toate mișcările sufletului și ale trupului, de-a pururea fiindu-mi de față, îndreptându-mă, sprijinindu-mă, povățuindu-mă, puterile cele potrivnice surpându-le și ca pe un rob, deși netrebnic, al bunătății tale, dinspre toate părțile ocrotindu-mă și păzindu-mă.

Adevărat, Stăpână cu totul binecuvântată, să nu întorci deșarte rugăciunile mele cele nevrednice

și preaticăloase, ci și în viața aceasta, și în vremea ieșirii ticătosului meu suflet, și la înfricoșata și la nemitarnica Judecată ceea ce va să fie, fii de față, ajutându-mi și de toate cele urâte izbăvindu-mă, pentru ca prin darul tău fiind mântuit, să te binecuvânteț și să te slăvesc și cu razele tale luminându-mă, spre lauda, spre slava și închinăciunea Treimii Celei preabune și a toate lucrătoare și ferice să tind întru toți vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE
SFÂNTUL DUH

A LUI IOAN DIACONUL,
FRATELE LUI MARCU,
MITROPOLITUL EFESULUI,
ȘI NOMOFILAX AL MARII BISERICI¹¹⁶

Mângâietorule bunule,
Duhule Sfinte, Duhule al adevărului, cel ce din
Tatăl negrăit și neînțeles purcezi, Cel ce ești impli-
nitor al Sfintei și Începătoarei de viață Treimi, al
unuia Dumnezeu nostru, Cel ce împreună cu
Tatăl și cu Fiul ești închinat și slăvit, Cel cu ade-
vărat Dumnezeu adevărat și îndumnezeitor, Cel
ce sfințești și luminezi și lăcașuri ale Tale îi faci
pe cei vrednici de primirea Ta și de darul Tău,
Cel ce ești împreună ziditor cu Mintea cea dintâi
și cu Cuvântul a toată făptura cea gândită și sim-
țită¹¹⁶, Cel ce împreună ai binevoit la venirea către
noi și întruparea Cuvântului Celui împreună cu
Tine veșnic, și împreună ai sfințit firea noastră,
iar după slăvita Lui Înălțare la ceruri Te-ai pogo-

răt ființește¹¹⁷ pe pământ, Cel ce pretutindenea ești și toate le plinești și în chip de limbi de foc Te-ai arătat peste Sfinții Apostoli și i-ai umplut de darul și puterea Ta cea negrăită, și printr-înșii toată lumea la cunoștința adevărului Țu ai povățuit.

Însuți, Împărate ceresc, iubitorule de oameni, iubitorule de dăruiri și dăruitorule de daruri mari, lesne îndurătorule și mult milostive, vistieria bunătăților și dătătorule de viață, caută cu blândete din sfintele înălțimi ale slavei Tale celei sfinte spre ticăloșia și smerenia mea în ziua și ceasul acesta și în toată vremea și locul în care cu nevrednicie chem numele Tău cel preasfânt și închinat. Și să nu Te scârbești de mine, iubitorule de bunătate, pentru necuviincioasele mele fapte, gânduri rele și păcate cele din pruncie și până acum. Ci precum ai ajutat de demult lui Manase și lui David spre pocăință, precum tâlharului celui bine cunoscător pe Cruce, precum curvei spre bună întoarcere, precum i-ai insuflat pe Sfinții Proroci și Teologi și ai grăit printr-înșii, precum și acum și până la sfârșitul veacului ajuți spre fapta bună și frica lui Dumnezeu tuturor celor ce voiesc, așa ajută-mi și mie

păcătosului, celui ce alerg la blândețea și darul Tău.

Scoate-mă din fundul deșertăciunii și din adâncul neștiinței și al orbirii, Cel ce ai izbăvit lumea din înșelăciunea vrăjmașului. Sfințește-mă cu puterea Ta cea făcătoare de viață, Cel ce ești firea cea sfințitoare, Lumina cea mai înainte de veci, de la care toată darea bunătăților izvorăște la toată zidirea. Arde-mi mulțimea cea nemăsurată a greșelilor mele, Cel ce ai ars meșteșugirile balaurului celui potrivnic cu focul dumnezeirii Tale celei nemateriale. Zdrobește capul lui sub picioarele mele spre pace. Cu arme de lumină înconjoară-mă. Cu pavăza credinței apără-mă. Cu platoșa dreptății acoperă-mă. Cu cuvântul lui Dumnezeu gura mea o sfințește. Duh drept innoiește întru cele dinlăuntru ale mele și cu Duh stăpânitor alunecarea cugețului meu o întărește. Încununează-mă în chip gândit cu cununa veșnică a slavei și a cinstei celei de la Tine. Cu buchetul faptelor bune celor sfințite împodobește-mă, Cel ce ții toată puterea cerurilor. Proslăvește-mă, Mângâietorul bunule, cu darurile Tale cele de multe feluri. Dăruiește-mi

mie duhul înțelepciunii, al priceperii, al sfatului, al
tăriei, al cunoștinței, al evlaviei, al temerii de Dum-
nezeu. Hrănește-mă cu roadele Tale cele sfinte.
Cel ce umpli toată vietatea de bunăvoință și de dar.
Cu înfrânare și cu nepătimire întemeiază viața mea.
Cu bunătatea blândetii îmbunătățește-mi inima.
Cu tăria credinței zidește-mi casa sufletului. Cu
liniștea bunătății păzește-mi gândurile. Cu milos-
tivirea îndurării înduplecă voința mea cea nemul-
țumitoare. Cu suferirea îndelungii răbdări îndrep-
tează-mi lenevirea. Pace dulce dăruiește puteri-
lor sufletului meu. Cu bucurie desăvârșită pierde
măhnirea mea cea din păcat și prin dragostea cea
curată către aproapele fă-mă desăvârșit spre iubi-
rea Ta.

Tu, Mângâietorul bunule, mintea mea cea în-
tunecată de pâcla patimilor cu strălucirea puterii
Tale celei mântuitoare o luminează. Partea cea
cuvântătoare¹¹⁸ care s-a supus necuvântării înțe-
leptește-o și a stăpâni poftele cele necuvântătoare
fă-o și la calea cea dreaptă a voii Tale celei sfinte
povățuiește-o. Duhul meu cel sfârșit de răceala le-
nevirii și omorât de gerul păcatului încâlzește-l

cu darul Tău cel făcător de viață. Mânia întoarce-o numai asupra păcatului și asupra șarpelui celui pierzător, iar pofta numai către Tine, Cel ce ești culmea doririlor. Partea cuvântătoare fă-o să cârmuiască toate și să le îndrepte după voia Ta cea preasfântă și mă învrednicește ca „în Duh și în adevăr”¹¹⁹ să mă închin Ție Mângâietorului Dumnezeu și Ție să-Ți slujesc, pe Tine să Te slăvesc, pe Tine să Te laud, Ție să-Ți mulțumesc pentru toate, Cel ce totdeauna, în veci, ești slăvit întru cele înalte de Sfintele Puteri cele Iară de trupuri.

Tu, Mângâietorul bunule, Dumnezeule preabunule, ești săvârșitorul Sfintelor Taine ale Bisericii. Prin tine m-am născut a doua oară și am fost zidit din nou și m-am înnoit și m-am apropiat de Dumnezeu. Prin Tine cu ungere împărătească m-am însemnat și m-am pecetluit¹²⁰ ca fiind în partea lui Dumnezeu și în dăruirea harului Tău. Prin Tine de masa cea fără de moarte a Tainelor celor făcătoare de viață m-am învrednicit și în chipul lui Hristos mă fac și Dumnezeu după dar. Tu ești al preoției adevărat săvârșitor, celor căsătoriți¹²¹ spre înfrânare ajutător, celor feciorelnici de curăție dă-

tător, celor instrăinați de viață¹²² către pocăință povățuitor. Tu îmi ajută mie, celui ce mă primejduesc, cu puterea Ta cea negrăită, Atotputernice. Sprijinește neputința mea și fie-Ți milă de lenivirea și trândăvia mea. Nu mă lăsa să fiu ocară dracilor celor vătămători de suflet. Nu mă părăsi robit de patimile cele de rușine, ci dă-mi, lesne îndurate, ca până la răsufierea cea mai de pe urmă, întru curățenie și luare-aminte și frică de Dumnezeu ajungând la sfârșitul vieții aceștia, și dovedindu-mă vrednic încă de aici de pârğa vieții celei veșnice și a desfătării ce va să fie, să dobândesc bunătățile cele cerești. Și pe Tine cel proslăvit, Mângâietorul Dumnezeu, să Te slăvesc și să-Ți mulțumesc, și să mă închin împreună și Tatălui, și Fiului, în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE
CĂTRE PREASFĂNTA NĂSCĂTOARE
DE DUMNEZEU

Stăpâna mea

de Dumnezeu Născătoare, nădejdea și scăparea mea, cunoști gândurile și faptele mele și neputința firii mele celei smerite, deci ție îți înfățișez sufletul meu intristat cu multe păcate și cu gânduri necuvioase.

Tu, stăpână, vezi rănile și bubele sufletului meu. Dă-mi tămăduire, turnând picătura milostivirii tale celei iubitoare de oameni. Caută, Stăpâna mea de Dumnezeu Născătoare, și blând fă-L mie pe Fiul tău și Dumnezeul tuturor, Cel ce-mi va descoperi înaintea îngerilor și a oamenilor gândurile și faptele mele cele viclene, căci te primește ca pe o maică iubitorul de oameni când te rogi pentru sufletul păcătos și deznădăjduit ca o scăpare și mijlocitoare a păcătoșilor. Miluiește-mă pe mine, cel ce mă învelesc în noianul ispitelor, cel ce mă bizui

pe mila și pe părținirea ta cea milosârdă. cel ce îmi îndrept ochiul sufletului spre noianul îndurărilor tale și îți aduc ție suspinare din inimă zdrobită. Nu înceta rugându-te pentru mine, smeritul și ticălosul, ca prin sprijinirea ta să mă învrednicesc de iertarea faptelor mele celor multe și cumplite.

Căci spre această scăpare a păcătoșilor te-a rânduit pe tine Fiul tău și Dumnezeuul nostru, Făcătorul și Stăpânul a toată zidirea, și pentru ca prin mijlocirea ta către Dănsul, dobândind mântuire, să măresc și să slăvesc numele tău cel preasfânt și preacinstit, al Maicii lui Dumnezeu celei preabine-cuvântate și preacurate, al preaslăvitei Împărătese a tuturor, acum și pururea și întru nesfârșirii veci ai vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE DE UMILINȚĂ
CĂTRE SFÂNȚA TREIME

Dumnezeule

Cel întru unimea firii cu trei lumini, Cel ce dintru ne-ființă întru ființă toate le-ai adus și cu bună rânduială și cu măsură Je-ai împodobit și cu lumina soarelui le-ai strălucit și ne-ai zidit pe noi după chipul Tău și asemănarea Ta. Înșuți, preabunule Dumnezeule, strălucește ochii noștri, auzul curățește-l, celelalte simțiri întărește-le. Risipește toată ceața neînvățaturii, luminează mintea noastră prin semnele Tale. Povățuiește-ne pe noi cu razele dumnezeieștii Tale însuflări spre deslușirea adevărului și a minții, spre primirea celor bune, spre fugirea de cele rele, spre depărtarea de cele vătămătoare, spre alegerea celor folositoare. Căci fără dumnezeiasca Ta luminare, orbi fiind cu adevărat, nu putem să deslușim nici întru judecări adevărul, nici întru fapte binele, nici întru bunătăți folosul, ci cu prefacerile lucrurilor amăgindu-ne, de zeci de mii de ori greșim.

Ridică mintea către înțelegerea celor de nevoie, povățuiește limba spre vorbirea celor de folos. Domolește pornirile patimilor care tulbură mintea noastră, înfrânează mânia, stinge vrajba născută de ea și surpă pomenirea de rău, prefăcând acestea în râvnă dumnezeiască și în căldura cinstitoare de Dumnezeu a credinței, în blândete și nepomenire de rău. Potolește pofta și iubirea de materie născută din dânsa, și oprește iubirea de câștig, schimbând acestea în grijă pentru fapta bună și în dragoste către aproapele, în dor de sporire și creștere creștinească și în poftire a veșnicelor bunătați. Doamne, cu măsura virtuților împodobește faptele noastre, înarmează cu bărbăție și tărie neputința noastră, stinge zburdările trupului, și de toată desfrânarea și aprinderea izbăvește-ne, dăruindu-ne întreagă înțelepciune¹²³ și cucernicie. Dă-ne cumpăna dreptății, care împarte fiecăruia dreptul lui. Întărește priceperea noastră pe lemeiul celor judecate drept.

Păzește-ne pe noi. Doamne, de bântuială, de vătămare năpraznică și de cădere, de clevetirea celor răi, de urgia tiranilor, de ispitele diavolești și de

toată supărarea ferește-ne, pentru ca, săvârșind după poruncile Tale drumul vieții acesteia, cu plăcere de Dumnezeu, talantul cel dat nouă curat să-l păzim. Și cu îndurările Tale cele nemărginite și cu milostivirile Tale cele nemăsurate, vrednici să ne facem dumnezeiescului Tău dar și fericirii Tale celei de-a pururea, lăudându-Te neincetat pe Tine, Tatăl și Fiul și Duhul Sfânt, pe unul Dumnezeuul nostru, căruia Ți se cuvine slava și stăpânirea în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE DE CERERE
CĂTRE PREASFĂNTA NĂSCĂTOARE
DE DUMNEZEU

rimeste, Preamilostivă

Stăpână bună, ticăloasa mea rugăciune ce se aduce
Ție din gură netrebnică, pentru că pe toate le știi
și mai ales neputința mea. Căci eu prin tine scap
la bunătatea Fiului Tău și prin tine. Doamna mea,
m-am depărtat de calea care duce spre moarte.
De aceea tu bine știi și faptele mele și mișcările
mele cele din noapte și din zi, cu lucrul și cu cu-
vântul, cu știința și cu neștiința. Deci tu mă îndrep-
tează, căci pe tine te-am ales mijlocitoare către
Hristos Dumnezeuul nostru, tu mă miluiește, tu îmi
ajută, tu îmi fii mie îndemnătoare spre tot lucrul
bun, după voia Fiului tău și Dumnezeuului nostru.
Tu știi preabună Stăpână, că din tinerețile mele
și încă din brațele maicii mele spre tine m-am arun-
cat, ție m-am încredințat și, cu toate că pe sine-mi
rău m-am călăuzit, n-am stiut altă scăpare, apărare.

ocrotire sau către Dumnezeu mijlocitoare decât pe tine.

Iar acum, Stăpâna mea, toate faptele mele cele necuvioase le arăt ție. Miluiește-mă și șterge păcatele mele, căci tu cunoști, Stăpâna mea de Dumnezeu Născătoare, că sunt o oaie pierdută și ca un străin smerit, neavând unde să-mi plec capul decât la tine, Maica lui Hristos și Dumnezeul meu. Tu ești, Stăpână, Ajutătoarea mea. Tu, Curățirea¹²⁴ mea. Tu, Acoperământul meu. Tu, Chezășuitoarea mea către Dumnezeu. Tu, Tatăl meu. Tu, Maica mea. Tu, Povățuitoarea mea. Întru tine îmi pun toată nădejdea mea. Tu cunoști sărăcia mea. Căci pe nimeni altul nu am decât pe tine și pe Hristos, Cel ce S-a născut din tine. De aceea să nu te scârbești, să nu mă lepezi pe mine, Bună, nici să nu biruiască mulțimea răutăților mele bunătatea ta. Căci tu ai noian de milostivire ca ceea ce ești Maică a lui Dumnezeu Celui preamilostiv. Să vrei doar și m-am mântuit. Nimeni nu se împotrivește ție, pentru că ești Maică a lui Iisus Hristos Dumnezeul meu, Cel care toate le-a făcut. Știu că multe sunt păcatele mele și că nu sunt vrednic a căuta

și a vedea înălțimea cerului pentru mulțimea fără-delegilor mele, dar dacă tu vei privi [spre mine], nimeni nu te va putea opri.

Ajută-mi, Stăpână de Dumnezeu Născătoare, mie, celui fără îndrăzneală, dar să nu mi se socotească îndrăzneala drept păcat, ci mai vârtos iartă-mă și-mi dă umilință. Dă-mi izvor de lacrimi. Dă-mi suspinare și zdrobire de inimă ca să-mi plâng păcatele mele. Căci eu sunt cel care mai mult decât toată firea am săvârșit nelegiuire înaintea Fiului tău și Dumnezeu și știu, Stăpâna mea, că sunt fără de răspuns, nevrednic de toată iubirea de oameni și vrednic de toată munca. Pentru aceasta prin tine scap la mila Fiului tău, a bunului meu Stăpân și Făcător. Deci tu călăuzește-mă și învață-mă, de Dumnezeu Născătoare. În dar cer mila ta cea bogată, miluiește-mă precum voiești. Să nu mă lepezi de la fața ta. Să nu mă îndepărtezi de acoperământul tău, nici să nu mă instrăinez de milostivirea ta. Miluiește-mă pe mine, cel ce spre tine îmi pun toată nădejdea mea și arată stăpânirea ta întru mine. Născătoare de Dumnezeu. Căci de mă vei mântui pe mine, păcătosul, mare va fi

mila ta, mare milostivirea ta, mare nepomenirea ta de rău, mare îndelungă-răbdarea ta, iar dacă vei milui pe cel vrednic, nici un lucru minunat nu va fi. De aceea mai ales mie ajută-mi, spre mine milostivește-te mai tare, mie întinde-mi mâna, celui ce zac jos, leneșul, trândavul, nemulțumitorul, împietritul, neumilitul, jurătorul strâmb, grăitorul de rău, desfrânatul, hulitorul, ocărătorul, clevetitorul, cel plin de toată fapta rea și de cuvintele viclene și de gânduri urâte, străin și deșert de toată fapta bună și vrednic de toată munca și pedeapsa.

Adevărat, Stăpâna mea preasfântă de Dumnezeu Născătoare, milostivește-te spre mine, lipsitul și ticălosul, și fă cu mine milele tale cele bogate ca, fiind mântuit, să laud pe Cel ce S-a întrupat din tine, Hristos Dumnezeul nostru și pe tine să te măresc, Mântuirea mea, Sprijinirea mea, Mângâierea mea, Păzitoarea mea în toate zilele vieții mele. Ajută-mi mie, Sfântă Stăpâna mea, ajută-mi. Și mai tare strig: ajută-mi! Și învrednicește-mă în toate zilele vieții mele să fac voia Fiului tău și Dumnezeului meu și să mă tem de Dânsul și să-Î slujesc cum se cade și așa să mă săvârșesc. Stăpâna mea

de Dumnezeu Născătoare, și de sfinții îngeri să
fiu călăuzit la lăcașurile Lui cele dumnezeiești și
cu chip de lumină, prin rugăciunea ta cea bine
primită. Că Lui I Se cuvine toată slava, cinstea și
inchinăciunea, împreună cu Tatăl și cu Duhul, în
vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE
CĂTRE DUMNEZEU ȘI TATĂL
CEL FĂRĂ DE ÎNCEPUT

A LUI NICHIFOR VLEMMIDE¹²⁷

tăpâne Atotțiitorule,

Mintea cea mai presus de început, mai presus de viață și mai presus de Dumnezeu, Părinte, Ființa¹²⁶ cea mai presus de nume, Izvorul cel pururea veșnic și ascuns și mai presus de minte al izvoarelor de viață curgătoare și de lumină începătoare ale bunătații și slavei. Cel ce ai întărit marginile cerului întru puterea negrăită a Duhului Tău celui preasfânt, prin Fiul Tău și Cuvântul cel atotputernic, precum știi Tu însuți, și ai înălțat pământul în gol¹²⁷ și cu nori ai învăluit adâncul¹²⁸. Bunătatea cea mai presus de cuget, Iubirea de oameni cea preanemărginită, Dumnezeul a toată mângâierea și nădejdea, care prin Duhul Tău cel Sfânt ai întărit mai întâi Puterile cerurilor, iar după aceea L-ai revărsat peste Sfintii Apostoli în chip de foc. Cel ce ai binevoit să se săvârșească taina cea mare și

înfricoșată a întrupării unuia născut Fiului Tău și Dumnezeuului nostru, pentru mântuirea noastră. Cel ce ești hulit de noi, păcătoșii, și nu Te mâinii, ești defăimat și suferi, tăgăduit și îndelung rabzi, și ni le dai nouă, celor ce așa suntem, pe toate din destul spre desfătare, vrând ca pe toți să-i aduci la pocăință. Cel ce întregii zidiri îi faci totdeauna bine cu mila Ta și cu mulțimea îndurărilor Tale, dând bogate daruri celor ce Te cheamă pe Tine.

Însuți Preabunule Stăpâne, primește și rugăciunile mele, ale netrebnicului robului Tău, care numai la tine nădăjduiesc. Milostivește-te spre mine, și cu frica Ta îngrădește toată viața mea. Pierde sarcinile cele rele ale păcatelor mele. Luminează ochii sufletului meu. Trupul meu curățește-l, cugetul meu înțelepțește-l, inima mea smerește-o. „Întoarce ochii mei, ca să nu văd deșertăciune.”¹²⁹ „Pune strajă gurii mele și ușă de îngrădire împrejurul buzelor mele.”¹³⁰ Izbăvește-mă, ca să mă întorc cu gând întărit dinspre toată dulceața pământescă. Povățuiește-mă, ca să săvârșesc calea cea strămtă și necăjită. Trage-mi mintea mea la cer. Dă-mi lacrimi de pocăință ca să plâng pentru fără-

delegile cele mai înainte făcute de mine. Întărește-mă spre slăvirea Ta și a unuia născut Fiului Tău și a Preasfântului și de viață făcătorului Duhului Tău.

— Învrednicește-mă ca prin faptele bune să petrec pe pământ ca în cer. Și peste toate acestea, îmbracă-mă ca într-o pavază tare cu răbdarea cea până la sfârșit, și întărește Stăpâne, putreziciunea voinței mele celei alunecăcioase, mie, celui ce stau înaintea sfintei slavei Tale și aștept mila Ta cea mare și bogată. Căci „mila Ta, Doamne, este mare și puternică peste toți cei ce nădăjduiesc spre Tine”¹³¹. În mila Ta nădăjduiesc. Nu am unde privi în afară de mila Ta. „Mila Ta este înaintea ochilor mei.”¹³² Mila Ta totdeauna să mă sprijinească pe mine. „Mila Ta să mă urmeze în toate zilele vieții mele.”¹³³ Mila Ta să mă întâmpine pe mine. În cer este mila Ta. „Plin este pământul de mila Ta.”¹³⁴

Izbăvește-mă, Doamne, de toată băntuiala vrăjmașilor celor nevăzuți și văzuți, de toată primejdia sufletească și trupească și de toată rușinarea cea din patimi de tot mă slobozește. Primește toate slăvirile, laudele și rugăciunile mele aduse Ție „ca tămăia înaintea Ta”¹³⁵ și proslăvește întru mine

numele Tău cel Sfânt. Ocolește-mă cu Puteri sfinte, ca întărit aflându-mă și de dănele la cele de folos înțeleptindu-mă, de toate săgetăturile potrivnicilor nerănit să rămân și întru toată cunoștința. bine și fără de prihană să petrec. Tot gândul, tot cuvântul, tot lucrul meu după voia Ta preasfântă îndreptează-le, ca întru toate să umblu după legile Tale cele mântuitoare. Că a Ta este mila, a Ta este stăpânirea, a Ta este puterea, a Ta este tăria și Ție slavă și mulțumită și închinăciune înălțăm, împreună și unuia născut Fiului Tău și Preasfântului și de viață făcătorului Duhului Tău, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE
PREASFĂNTA NĂSCĂTOARE
DE DUMNEZEU

tiu și sunt tare încredințat,

Preacurată Născătoare de Dumnezeu, că nu sunt vrednic, nici în stare să caut și să privesc spre înălțimea cerului, încovoiat fiind de greutatea păcatelor mele. Deci cu dreptate este ca eu, desfrânatul, eu, spurcatul, cel ce am greșit mai mult decât tot omul, să fiu urât, ca un necurat, de tine, cea curată, de tine, cea fără prihană, de tine, cea neîntinată, și cu sufletul, și cu trupul. Dar fiindcă te-ai arătat Maică Aceluia ce „nu a venit să cheme pe cei dreپți, ci pe cei păcătoși la pocăință”¹³⁶, iată cu frică mă apropii de tine, cerând să iau iertare prin tine greșelilor mele celor nepovestite.

Deci să nu mă treci cu vederea, Stăpână de Dumnezeu Născătoare, nici pe mine cel leneș, necurat, nevrednic cerului și pământului și vrednic de toată munca și pedeapsa, cel ce mai mult decât

toată firea omenească am greșit, ci urmând milostivirea și iubirea de oameni a Fiului și Dumnezeului celui bun, caută spre mine cu ochiul tău cel milostiv și primește această proastă și trândavă rugăciune a mea, și ducând-o Fiului tău și Dumnezeu, cere-mi mie iertare, Preacurată, de cele ce nebunește în viață am săvârșit, imputernicindu-mă cu rugăciunile cele bine primite către Fiul tău, să întâmpin cu osârdie și slujbele cele de amiază și de noapte și de miezul nopții și de dimineață. Așa, Stăpână de Dumnezeu Născătoare, nu lepăda suspinele mele cele din inimă, nu trece cu vederea tânguirile mele, ci caută spre dorul meu cel înfocat către tine, nu stinge nădejdea mea spre tine, ci primește ticăloasa mea cerere, nu mă lepăda pe mine de la fața ta, ca nu cumva vicleanul vrăjmaș, aflându-mă pustiu și gol de acoperământul și sprijineala ta, să mă smerească și să mă înghită cu desăvârșire.

Pentru aceasta întâmpină-mă și mă sprijinește, Precarădeprihană, pe mine, păcătosul și sineritul. Și mă scoate din tirania cea amară a diavolului. Izbăvește-mă de pândirea și de bântuiala vicleni-

lor draci și mă învrednicește fără de împiedicare să viețuiesc și împărăția cerului să o dobândesc, pentru că ai putere, fiind Maică a lui Dumnezeu. Ca și eu, prin tine dobândind mântuire, totdeauna să măresc și să slăvesc sprijinirea ta cea adevărată și temeinică, pentru că binecuvântată ești în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE
DOMNUL NOSTRU IISUS HRISTOS

A CUVIOSULUI
PĂRINTELUI NOSTRU EFREM¹³⁷

Fiule al lui Dumnezeu

Cel fără de păcat, care după alegerea Ta cea de bunăvoie Cruce ai răbdat cu trupul și Te-ai jertfit pentru mântuirea noastră, a păcătoșilor, și fără stricăciune¹³⁸ cu trupul moarte ai gustat ca să mântuiești firea noastră cea căzută și robită intru cele mai de jos ale pământului. Cel ce ai fost văzut mort, viață Lumii Tale ai izvorât, moartea ai omorât și ai stricat temnița iadului ca pe un cort. Ploaia nesticăciunii, Preascumpul mărgăritar din dumnezeiescul Fulger¹³⁹, Strugurele cel de viață purtător care izvorăște dulceața mântuirii a toată lumea, Lumina cea adevărată și neînserată, Cuvântul, Înțelepciunea și Puterea lui Dumnezeu și Tatălui, Strălucirea slavei Lui. Necuprinse și neajunse Iisus și necercetate Hristos¹⁴⁰, Cel Singur îndurat și milostiv, varsă peste mine, păcătosul, bunătatea

Ta cea multă și, primind rugăciunile mele, șterge mulțimea nemăsuratelor mele fărădelegi și a păcatelor și îmi dăruiește mie toate cererile mele. Să nu mă depărtezi de la Tine pe mine, neîndreptatul, să nu mă lepezi pe mine, trândavul și nerăbdătorul. să nu îmi zici mie, ticălosul, la cea de-a doua venire a Ta, când vei judeca toată lumea: „Ce ai suferit pentru Mine?“, căci eu nu sunt deloc în stare să sufăr.

În ziua aceea înfricoșată și strașnică vei zice, Doamne, nouă păcătoșilor: „Știți cu de-amănuntul cât am suferit pentru voi, o, oamenilor! Dumnezeu fiind, pentru voi M-am întrupat. Nevăzut fiind, pentru voi am umblat pe pământ, arătându-Mă. Pentru voi am flămânzit, am însetat, M-am ostenit. Pentru voi am fost gonit și cu pietre am fost improșcat. Fără păcate fiind, pentru voi am fost osândit, și nevinovat fiind, pentru voi am fost palmuit și scuipat. Nepătimitor fiind, pentru voi am fost răstignit și nemuritor fiind, pentru voi am fost omorât. Moarte de ocară am răbdat. Pentru voi cu suflă în coastă am fost împuns și oțet amestecat cu isop și cu fiere Mi s-a dat să beau. Și așa pătimind,

pironit fiind pe Cruce, nu M-am mâniat, batjocorit fiind, nu am blestemat. Eu, Stăpânul, Cel ce sunt mai presus de orice vină, acestea toate le-am răbdat pentru voi, ca să vă fac pe voi cerești și sfinți. Împărăția cerească v-am dăruit vouă, Rai nestricțios v-am dat vouă, pe toți frați v-am numit, Tatălui v-am adus, pe Duhul Sfânt L-am trimis. Dar voi ce ați făcut, o, oameni, pentru Mine?”.

La acestea ce voi zice eu, ticălosul, cel foarte rău și păcătos, păgân și intinat? Atunci mucenicii își vor arăta rănile, schingiuirile, mădulele tăiate și răbdarea lor până la capăt, iar pustnicii își vor arăta pustnicia lor, ajunarea stăruitoare, priveghearea, necăștigarea, lacrimile și răbdarea lor cea până la sfârșit. Dar eu, trândavul, păcătosul, vinovatul, ce am să-Ți arăt altceva decât rodul rușinii mele, lăcomia pântecelui, iubirea de desfătări, multa cuvântare, somnul îndelungat, multa căștigare, nerăbdarea, slava deșartă, lenevirea, trândăvia? Deci, dacă vei cere seamă de la mine, Doamne, pentru vremea cea dată mie spre pocăință pentru lenevirea mea, ce răspuns îți voi da Ție? Și dacă și „pentru un cuvânt deșert”, după cum este scris¹⁴¹ și

până la gândurile viclene și amintiri voi fi cercețat, atunci ce fel de frică și cutremur mă va cuprinde pe mine, ticălosul? Și ce fel de muncă mă va aștepta după aceasta?

Cruță-mă, Doamne! Cruță-mă, Îndurate! Cruță-mă, unule Bunule, și să nu mă judeci pe mine nevrednic de îndurărilor Tale, „nici cu mânia să mă mustri pe mine”¹⁴². Să nu pomenești fărădelegile mele cele de demult, nici cele de curând. „Ție, Domnului Dumnezeuului dreptatea, iar mie rușinea fetei.”¹⁴³ Adu-Ți aminte, Doamne, că „milele Tale din veac sunt”¹⁴⁴ în neam și în neam peste tot norodul tău. Adu-Ți aminte, Doamne, că Tu „scăpare și mântuire Te-ai făcut nouă”¹⁴⁵, tuturor celor ce nădăjduim spre Tine. Milostivește-Te și mă miluiește numai pentru bunătatea Ta. Întărește sufletul meu cel slăbănogit cu trândăvirea lenevirii. Cel ce îndreptezi pe cei slăbănogiți și vindeci pe cei zdrobiți. Că iată, fărădelegile mele sunt mari și tari, mulțimea păcatelor mele multă și nemărginită, rugăciunea mea neputincioasă, iar învârtoșirea inimii mele a uscat ochii mei. Nevoia trupului mă indeamnă să-mi dezvinovățesc păcatele și lenevirea mă silește să părăsesc calea.

Dar Tu cunoști, Stăpâne, nepăsarea ticăloșiei mele și câte rele necugetate¹⁴⁰ mă luptă pe mine și Tu vezi preaiscusita răutate a vrăjmașului care este asupra mea. Sprijinește-mă după mare mila Ta și mă mântuiește pe mine, păgânul, cu darul și cu îndurările Tale, pentru rugăciunea Preacuratei Stăpânei noastre Născătoare de Dumnezeu și a tuturor sfinților Tăi. Că bun și iubitor de oameni Dumnezeu ești, Hristoase, Dumnezeul nostru, și Ție slavă și mulțumită și închinăciune îți înălțăm, împreună cu Cel fără de început al Tău Părinte și cu Preasfântul și bunul și de viață făcătorul Tău Duh, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE
PREASFĂNTA NĂSCĂTOARE
DE DUMNEZEU

reascăntă Stăpână

Născătoare de Dumnezeu. Doamna lumii, lauda mea, nădejdea mea, scăparea mea, părtinitoarea mea, acoperământul, mângâierea, veselia mea, miluiește-mă pe mine cel stăpănit de multe greșale și arată îndurările tale cele grabnice către mine, păcătosul și cu totul spurcatul. Ceea ce ai născut Lumina cea adevărată, luminează ochii cei înțelegători¹⁴⁷ ai inimii mele. Ceea ce ai purtat în pântec Izvorul nemuririi, înviază-mă pe mine, cel omorât de păcat. Maica cea bună a Celui bun, cea iubitoare de oameni a Celui iubitor de oameni, cea milostivă a Celui milostiv, a Preaînduratului Dumnezeu, dă umilință și zdrobire în inima mea, scoate-mă din robiile cugetelor mele și dăruiește-mi minte măhnită și ostenitoare intru această slăvire a ta. Și imi dă mie lacrimi de pocăință și de umilință, ca să laud și să slăvesc intru tot sfânt numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE
SFÂNTUL DUH¹⁴⁹

uhule, cel singur bun,

cu totul sfânt și de viață făcător, la Tine cad eu
cel vinovat de toată munca și vrednic de toată
pedeapsa. Pe Tine Te rog, Domnul și Dumnezeu
meu, Viața cea de-a pururea viețuitoare și neîn-
cetată, Lumina cea adevărată și neînserată, să nu
mă surpe până la sfârșit potrivit, ci să împă-
rățești Tu întru mine, Puterea cea atotputernică
și nedescrisă, Stăpânirea deplină, necuprinsă și de
netrecut¹⁴⁹. Bunătate deplină și Pricină a tot lu-
cru bun și de folos, Cel ce înviezi din nou toată
firea zidirii, prin Care cei neputincioși se întăresc,
din Care vine a doua naștere, a doua plăzmuire
și toată cunoștința noastră. Prin Care suntem lu-
minați, pentru a vedea pe Domnul, Izbăvitorul și
Mântuitorul nostru. Prin Care toate viază și petrec.
Înțelepciunea cea negrăită, Cunoștința cea mai

presus de simțire, Strălucirea cea neînțeleasă, Viața toată, Puterea toată, Slava toată, Dumnezeuul tuturor, Cel purtător de grijă și milostiv.

Binevoiește ca tot al Tău să mă fac și să viețuiesc de acum după voia Ta. Ridică mădularele mele zdrobite de păcat. Luminează inima mea întunecată de pofta cea rea și înviaza sufletul meu cel omorât de păcate. Încetează valurile mari¹⁵⁹ ale patimilor. Miluiește sârăcia mea și dă pricepere ne-simțirii mele. Izbăvește-mă de tot vrăjmașul care dinăuntru sau din afară se scoală asupra mea. Izbăvește-mă de tot lucrul rău și iartă toate greșelile nelegiuirii mele și sădește întru mine dragostea Ta cea desăvârșită.

Scrie numele robului tău în Cartea vieții și-mi dăruiește mie sfârșit bun, pentru ca, purtând biruință asupra diavolului, să mă închin fără de rușine înaintea scaunului Împărăției Tale. Facă-se Ție inima mea, Stăpâne, pământ bun, primind sămânța bună, și să roueze Darul Tău în dânsa rouă de viață veșnică, și să secere dintr-înșa Darul Tău snopul cel bun, adică închinare cu umilință, înfrânare, priveghere, lacrimi. „Întoarce-te, sufletul

meu, la odihna Ta¹⁵¹, prin post. Întoarce-te, sufletul meu, la staulul raiului prin rea pătimire și prin scârbă. Să se afle sufletul meu, Doamne, întru lumina Ta cea negrăită, împreună cu ceata sfinților Tăi. Așa, Stăpâne al tuturor, Cel necuprins și neînțeleș, ascultă-mă pe mine, netrebnicul și nevrednicul robul Tău, ajută-mi să trec și să săvârșesc calea cea strâmtă și necăjită, ca să mă învrednicesc a dobândi făgăduințele Tale și să strig întru desfătarea raiului: Slavă Tatălui Celui fără de moarte și Fiului Celui fără de moarte și Duhului Sfânt Celui fără de moarte, mare cuviință și închinăciune Lor, în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE
PREACURATA NĂSCĂTOARE
DE DUMNEZEU

cea ce singură ești
bucurie celor scârbiți și partinitoare celor ce se
nedreptățesc, mângâierea celor ce plâng și ajutor
celor neajutorați, cercetare celor neputincioși, aco-
perământ și sprijineală celor ce se chinuiesc, li-
man celor ce se înviforează și toiag orbilor, povă-
țuitoare celor rătăciți și scăpare tare celor din ne-
voi, Născătoare a lui Dumnezeu cu totul fără de
prihană, ia aminte la această ticăloasă și netreb-
nică rugăciune a mea, pe care o aduc ție cu inima
strânsă și scapă-mă de viforul cel rău al gânduri-
lor. Izbăvește-mă de somnul cel greu care mi s-a
pricinuit din lenevire și depărtează de la mine trân-
dăvia cea cumplită. Izbăvește-mă de tirania cea
amară a dracilor, scoate-mă din obiceiul cel rău al
patimilor și, precum știi, mântuiește-mă pe mine,
nevrednicul robul tău, cel ce întru tine, după Dum-
nezeu, mi-am pus nădejtile mântuirii.

Dă-mi mie, Preacurată, cu osârdie să fac poruncile Fiului tău și Dumnezeului nostru și să păzesc totdeauna așezămăturile Lui cele mântuitoare și mă întărește să-I înalț cu cuget treaz și cu minte deșteaptă cântări de slăvire bine primite. Căci nădăduind întru tine, Pricinuitoarea bunătăților și Ajutătoarea, aduc această cerere, așadar, să nu cad din nădejdea cea către tine, Preacurată, nici să mă întorc smerit și rușinat, ci să aflu prin tine, de Dumnezeu dăruită Stăpână, sfârșit grabnic cererilor mele. Ca totdeauna, ca pe o ajutătoare a noastră, a păcătoșilor, și împlinitoare a cererilor mele, să te laud și să te măresc pe tine, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE DE CERERE
CĂTRE SFÂNȚA TREIME

totputernică,

de viață făcătoare și de lumină începătoare, Sfântă Treime, Care întreaga zidire cea din lume și cea mai presus de lume, numai din bunătatea Ta ai adus-o dintru neființă întru ființă și porți grijă de dânsa și o ții, Care împreună cu celelalte ne-grăite faceri de bine ale Tale către neamul omnesc i-ai dăruit și pocăirea până la moarte pentru neputința trupului.

Nu mă lăsa pe mine, ticălosul, să mor o dată cu faptele mele cele rele, nici să mă fac bucurie pierzătorului, izvorul răutății și pizmuitorul. Căci vezi, Milostivă, cât de mare este bântuiala și vrăjmășia aceluia asupra noastră și câtă ticăloșia, moleșirea și lenevirea mea, deci îndreaptă, rogu-mă, bunătatea Ta cea neasemănată spre mine, cel ce în fiecare zi și ceas Te întărât pe Tine, prin călcarea poruncilor Tale celor cinstite și vii. Și toate cele greșite de mine în viața mea până în ceasul de acum, cu faptele sau cu cuvintele sau cu gându-

rile, lasă-mi-le și mi le iartă și mă învrednicește a săvârși rămășița vieții mele întru pocăință și umilință și întru păzirea sfintelor Tale porunci. Deci, ori de dulceață amăgindu-mă, în multe chipuri am greșit; ori de poftă lumești fără de socoteală și vătămătoare înșelându-mă, m-am mânjit; ori de iuțime și de mânie dobitocească pornit fiind, pe unii din frații mei i-am scârbit; ori în cursele limbii de neînălțurat, felurite și tari, m-am prins; ori prin vreunul din simțurile mele sau și prin toate, vrând sau nevrând, știind sau neștiind, robit sau chiar cu socoteală, nebunește am alunecat; ori cu gânduri viclene și deșarte conștiința mi-am întinat; ori în vreun alt chip am păcătuit, stăpănit de pripeală¹⁵² și de obicei rău, iartă-mi-le și mi le lasă toate, cu totul îndurată și preabună. Și îmi dăruiește mie de acum înainte osârdie și putere, spre a face „voia ta cea bună și bineplăcută și desăvârșită“¹⁵³. Ca de răutatea cea întunecată și încetșoșată fiind izbăvit prin pocăința cea cu chip de lumină, și ca într-o zi frumoasă umblând, curat să mă arăt, nevrednicul, iubirii Tale de oameni, lăudându-Te și slăvindu-Te în veci. Amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE
PREASFĂNTA NĂSCĂTOARE
DE DUMNEZEU

A SFÂNTULUI EFREM SIRUI¹⁵⁴

reasfântă Stăpână

Născătoare de Dumnezeu, ceea ce singură ești preacurată, și cu sufletul, și cu trupul, ceea ce singură ești mai presus de toată curăția și întreaga înțelepciune¹⁵⁵ și fecioria, ceea ce singură te-ai făcut toată lăcaș a tot darul Preasfântului Duh, și de aceea chiar puterile cele nemateriale și ingerești cu neasemănare le covârșești prin curăția și sfințenia sufletului și a trupului.

Caută spre mine pângăritul, necuratul și întinatul cu sufletul și cu trupul, cu întinăciunea împătimirii și a vieții mele celei dezmiardate. Curățește-mi mintea cea pătimasă și o spală. Îndreptază-mi gândurile cele rătăcite și orbite. Îndreptază-mi și povățuiește-mi simțirile. Îndepărtează obiceiul cel prearău și urât care mă asuprește, al necuratelor păveri nesocotite¹⁵⁶ și al patimilor. Opreș-

te-mă de la păcatul cu fapta¹⁵⁷ și dăruiește trezie¹⁵⁸
și dreaptă socoteală¹⁵⁹ întunecatei și ticăloasei mele
minți, spre îndreptarea greșelilor și căderilor mele.
Ca de întunericul păcatului izbăvindu-mă, să mă
învrednicesc a te slăvi și a te lăuda cu îndrăzneală
pe tine, cea singură adevărată Maică a adevăratei
Lumini, a lui Hristos Dumnezeuul nostru. Că
tu singură împreună cu Dânsul și prin Dânsul ești
binecuvântată și preaslăvită de toată zidirea cea
văzută și cea nevăzută, acum și pururea și în vecii
vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE
IUBITORUL DE OAMENI
DUMNEZEU ȘI TATĂL

A NOMOFILAXULUI
IOAN DIACONUL EVGHENICOS
CEL PONENTI MAI SUS¹⁴⁸

umnezeule

Cel mare și înfricoșat și preainalt, cel minunat și mai presus de ființă și mai presus de înțelepciune, cel ce ești și bun, și atotputernic, cel deplin¹⁶¹ și cu totul desăvârșit, cel mai înainte de veci și necuprins, cel mai presus de orice lucru și nume, a Căruia înțelepciune și cunoștință este nemăsurată și neînțeleasă, judecățile necercetate și căile neurmăte¹⁶². Cel ce numai din iubire de oameni, milostivire și covârșirea bunătății ai adus zidirea cea văzută și cea nevăzută dintru neființă întru ființă, mai întâi dând ființă Puterilor îngerești și fără de materie, închinătoare și lăudătoare neîncetat ale măreției Tale celei negrăite, apoi pe cel din urmă înger, lumea cea mică¹⁶³, făcându-l pe om după chipul și după asemănarea Ta, a Dumnezeului celui nevă-

zut, inchipuire a înțelepciunii, a științei și a puterii Tale. Pe care, după ce s-a depărtat de voia ta și a căzut din petrecerea cea fericită și din dumnezeiasca slavă, prin iconomia întrupării unuia născut Fiului Tău, a Domnului și Dumnezeului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, care a plecat cerurile și a binevoit a Se pogori către ticăloșia noastră, l-ai zidit a doua oară și l-ai îndumnezeit, și în starea cea dintâi l-ai așezat. Cel ce prin venirea și prin darul celui ce purcede de la Tine, Părintele luminilor, a Preasfântului și bunului și de viață făcătorului Duh, ne-ai vestit nouă toate, și pe cele lipsite le-ai împlinit, și prin Sfinții Apostoli taina Sfintei Treimi curat ne-ai arătat-o nouă, ca să Te cunoaștem pe Tine, singur adevăratul Dumnezeu și pe Cel pe Care L-ai trimis, pe Iisus Hristos. Cel ce primești să fii numit Tatăl nostru, iar inima omenească cea curată o faci și o chemi scaun și biserică sfântă Ție și vii în fiecare din cei vrednici împreună cu unul născut Fiul Tău și cu Preasfântul Tău Duh „și lăcaș la dânsul Îți faci”¹⁶⁴. Cel ce și pe mine, nevrednicul, m-ai învrednicit să ajung la acest

chip și vârstă, Dumnezeu meu, Împărate nevăzut, și de mulți talanți m-ai făcut datornic.

Însuși, Puternice, mare întru tărie Doamne, ascultă proasta și smerit mea mulțumire și cerere adusă Ție din gură netrebnică, din limbă nevrednică și din buze spurcate. Ascultă-mă cu milostivire în ceasul acesta, îndelung-răbdătorule și Nepomenitorule de rău, Stăpâne Dumnezeule, cinstite¹⁶⁶ Părinte Atotțiitorule, Cel ce de toată zidirea ești lăudat și slăvit fără de tăcere, caută cu blândețe spre ticăloșia, moleșirea și lenevia mea și schimbă în sânguință voința mea cea trândavă și socoteala cea iubitoare de păcat în pofta neîncetată a binelui, în lucrarea faptei bune, în dor de Împărăția Ta care „se ia prin nevointă și de cei silitori se cucerește”¹⁶⁶ și în dobândire de bucuriile cele veșnice.

Învată-mă „a săvârși sfințenie întru frica Ta”¹⁶⁷. Strălucește peste mine Soarele cel gândit¹⁶⁸, Lumina cunoștinței celei adevărate¹⁶⁹. Împacă și îmblânzește inima mea, Cel ce ai împăcat toate și cu cele cerești le-ai unit pe cele pământești, prin „pacea care covârșește toată mintea”¹⁷⁰, a unuia năs-

cut Fiului Tău, a Mântuitorului nostru Iisus Hristos. De bucurie și de veselie adevărată umple-mă, Bucuria cea negrăită a îngerilor. Îmbie-mă cu dorul dragostei Tale, Culme a doririlor. Înalță-mă peste tulburările lumesti, ispite și necazuri, Liman lin al celor învisorați. Să nu lași, Bunule, zidirea ta să se mute din întuneric în întuneric¹⁷¹ și de la întinâciunea patimilor la veșnica muncă. Izbăvește-mă de smintelile și de toată bântuiala potrivnicului, Cel ce l-ai zdrobit pe acela cu puterea Ta cea negrăită și ai omorât îndrăzneala lui și nebunia noastră cu Pățimirea Hristosului Tău prin Cruce. Așază în sufletul meu frica Ta cea bogată, pomenirea numelui Tău înfricoșător, dorire a bunătăților Tale cele de nepovestit, spre a gândi ale Tale, ale Tale a te grăi, și întru ale Tale a petrece.

Dăruiește-mi mie, Doamne, simțăminte de milă¹⁷², bunătate, minte smerită, socoteală măsurată, gând iubitor de bunătate, inimă zdrobită, cuget potolit, luare-aminte neîncetată, credință adevărată, blândețe curată, înfrânare fără de patimă, roadele Sfântului Tău Duh, ca întru bucuria Ta cu toți oamenii să fiu în pace și pe toți să-i iubesc curat

și tuturor să plac, cu toți să fiu prieten și prin dragostea către aproapele întru dragostea Ta să mă întăresc. Să nu mă lepezi pe mine, Îndelung-răbdătorule, pentru păcatele mele. Să nu Te îngreșezi de mine pentru urâtele mele lucrări. Precum întru mulți ai minunat milele Tale și întru Asezământul cel vechi și în cel nou¹⁷³ numai din bunătatea Ta și pentru silința și voirea acelora slujitori ai Tăi și prieteni și prietene i-ai așezat, așa minunează milele Tale și spre mine, nevrednicul, Dumnezeuule preabunule și iubitorule de oameni, mărește îndurările Tale, arată milostivirea Ta și, pocăindu-mă, primește-mă cu milostivire pe mine, cel ce mai mult decât tot omul am greșit. Și mai ales [dăruiește-mi] ca din toată inima să mă întorc către Tine, să vreau cu adevărat, să stărui cu tot sufletul, să mă pocăiesc desăvârșit și să mă mărturisesc curat, să mă rog după cuviință și cu lacrimi să șterg zapisul păcatelor mele. Însuși toate mi le dăruiește mie, Dătătorul bunătăților, ca să mă pot bucura întru Tine, Domnul meu, totdeauna, și neîncetat să mă rog și întru toate să mulțumesc.

Ca să nu mă mai port „ca un vierme, și nu ca un om, ocară a oamenilor și defăimare a norodului”¹⁷⁴, nu trupește, ci cu totul duhovnicește, cu totul creștinește, și cu plăcere de Dumnezeu și într-o curată mărturie a conștiinței mele să primesc pârțica sfințeniilor Hristosului Tău, iar la sfârșit, cu veselie părăsind viața aceasta, să mă învrednicesc și părți celor mântuiți întru Împărăția Cerurilor și de negrăitele bunătăți să mă îndulcesc, cu darul și cu iubirea de oameni a unuia născut Fiului Tău, a Domnului nostru Iisus Hristos și a Preasfântului și bunului, și de viață făcătorului Tău Duh, cu Care Ție se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea în veci. Amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE
PREA SFÂNTA NĂSCĂTOARE
DE DUMNEZEU

Preacurată Stăpână,

Născătoare de Dumnezeu, ceea ce ai născut pe Dumnezeu Cuvântul cu trup, cea mai înaltă decât toată zidirea cea văzută și cea nevăzută, decât îngerii și decât toată firea cea gândită, ceea ce porți grijă de neamul omenesc. Sprijinirea celor necăjiți, Nădejdea celor deznădăjduiți, Ajutorul celor neajutorați, Limanul celor înviforați, cea cu firea Maică a lui Hristos și cu voirea Maică a creștinilor. La tine cad și pe tine te rog, Fecioară Stăpână Născătoare de Dumnezeu. miluiește-mă pe mine cel nevrednic cerului și pământului. Miluiește-mă, cea cu totul fără prihană și nu mă lăsa să ajung bucurie dracilor. Miluiește-mă și nu te scârbi de mine păcătosul, spurcatul și necuratul. Milostivește-te spre mine, ticălosul. Caută spre robul tău și ajutătoare arată-te mie, celui deznădăjduit și descumpănit. Și roagă pe Iubitorul de oameni, Fiul tău și Dumne-

zeul meu. să mă izbăvească de faptele mele cele rele și de veșnica muncă. Stai neclintită rugându-te pentru mine, netrebnicul robul tău, căci mult poate rugăciunea Maicii spre împlânzirea Stăpânului.

Știu, cu adevărat știu, că nu se cade, nici se cuvine ca unul atât de spurcat și atât de neînfrânat ca mine să te numească și să te cheme pe tine, cea preacurată și cu totul fără prihană, cu buze spurcate și întinate. Dar fiindcă numai tu ești după Dumnezeu nădejdea mea și altă scăpare nu știu, mă rog și mă plec bunătății tale celei nemărginite, deschide-mi mie, nevrednicului, Stăpână, ușa milei tale și a milostivirii Fiului tău și Dumnezeului meu. Și mă învrednicește, prin mijlocirea ta, să dobândesc iertare de greșelile mele cele multe și să mă împărtășesc cu preacuratele și infriçoșatele și de viață făcătoarele Lui Taine. Așa, Stăpâna mea, Preasfântă de Dumnezeu Născătoare, ascultă-mă pe mine, ticălosul și nevrednicul robul tău, ca totdeauna să binecuvântez și să slăvesc preasfânt numele tău, în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE
DOMNUL NOSTRU IISUS HRISTOS

A CUVIOSULUI IOAN SAVA
DIN DALJATHA¹¹

Stăpâne Doamne

Iisuse Hristoase, care peste prietenul Tău Lazăr ai plâns și lacrimi de întristare și de milostivire ai vărsat peste dânsul, primește lacrimile amărăciunii mele. Cu patimile Tale, vindecă patimile mele. Cu rănile Tale, tămăduiește rănile mele. Cu sângele tău, curățește sângele meu și amestecă în trupul meu mireasma Trupului Tău celui de viață făcător. Fierea cu care de la vrăjmași ai fost adăpat să îndulcească sufletul meu de amărăciunea cu care m-a adăpat potrivnicul. Trupul Tău cel întins pe lemnul Crucii să ridice către Tine mintea cea trasă jos de draci. Capul Tău pe care l-ai plecat pe lemnul Crucii să înalțe capul meu cel pălmuit de potrivnici. Preasfintele Tale mâini, cele pironite de necredincioși pe Cruce, să mă aducă spre Tine din prăpastia pierzării, precum a făgăduit prea-

sfântă gura Ta. Fața Ta, care a primit pămui și scuiări de la cei blestemați, să strălucească fața mea cea întinată prin fărădelegi. Sufletul Tău pe care, pe Cruce fiind, l-ai dat Părintelui Tău, să mă călăuzească spre Tine prin darul Tău. Nu am inimă dureroasă spre căutarea Ta. Nu am pocăință, nici umilință care întorc pe fii către moștenirea lor. Nu am, Stăpâne, lacrimă mângâietoare. Întunecatu-s-a mintea mea întru cele lumesti și materiale și nu poate privi către Tine cu durere. Răcitu-s-a inima mea de mulțimea ispitelor și nu se poate înfierbânta cu lacrimile dragostei către Tine.

Ci Tu, Doamne Iisuse Hristoase, Vistieria bună-tăților, dăruiește-mi mie pocăința desăvârșită și inimă dureroasă, ca să ies cu tot sufletul spre căutarea Ta. Pentru că fără de Tine străin sunt de tot binele. Dăruiește-mi dar mie, o, Bunule, darul Tău. Părintele care Te-a scos din sânurile Sale în afară de timp și veșnic să innoiască întru mine trăsăturile chipului Tău. Părăsindu-Te-am eu, Tu nu mă părăsi pe mine. Ieșit-am de la Tine, ieși spre căutarea mea și du-mă în pășunea Ta și numără-mă împreună cu oile turmei Tale celei alese și mă hră-

nește împreună cu ele din verdeața dumnezeieștilor Tale taine, al căror lăcaș este inima cea curată, întru care se vede strălucirea descoperirilor Tale, mângâierea și odihna celor ce s-au ostenit pentru Tine întru scârbele și întru chinurile cele de multe feluri. Cărei străluciri și noi să ne învrednicim, cu darul și cu iubirea Ta de oameni, a Mântuitorului nostru Iisus Hristos, acum și în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE
PREASFANTA NĂSCĂTOARE
DE DUMNEZEU

A SFÂNTULUI IOAN DAMASCHIN¹⁷⁸

Născătoarea Luminii celei neînserate,
mă rog ție, ia aminte la mine, cel ce te chem, căci
m-am întinat și m-am spurcat și întunecat m-am
făcut eu, rătăcitul. Am pângărit pământul ca un
ticălos, Stăpână, cu păcatele mele cele multe. De
aceea, el strigă acum tânguindu-se împotriva mea
către Judecătorul cel nemitarnic, aducând asupra
mea ca martori cerul cu stelele și soarele. Așadar,
m-a cuprins viforul gândurilor și mă afund în dez-
nădăjduire. Sufletul meu este cuprins de cutre-
mur, așteptând, vai, osânda. Născătoare de Dum-
nezeu, toată nădejdea mea spre tine am pus-o eu,
ticălosul. Iată, de toată rușinea este plină fața ro-
bului tău. Ci roagă-L neîncetat pe cel pe care L-ai
născut, să Se milostivească spre mine, nevrednicul.
Tu însăși dezleagă legăturile mele cele nedezlegate,
cea ce ai născut lumii pe izbăvitorul. Înălbește-mă

cu lacrimile pocăinței pe mine, cel ce m-am înne-
grit și întuneric m-am făcut. Ridică-mă pe mine, cel
omorât prin multă trândăvie, tu, care ai născut
viața mea, și pe mine, cel înstrăinat de Dumnezeu
și de îngeri, întoarce-mă iarăși către dâșii. Cu ade-
vărat înfricoșată minune, cum a suferit Domnul
nostru păcatele mele! Cum nu m-a pogorât îndată
în fundul iadului de viu pe mine, ticălosul! Cum
nu a trimis de sus toiag nevăzut sau sabie să mă
bată! Ci tu, Stăpână, prin rugăciunile tale, cu ade-
vărat mi-ai dăruit mie viață, căutând pocăința mea,
pe care dăruiește-o robului tău, Preabună, căci tu
îmi ești mie zid, și liman, și tărie. Strălucește-mi
lumina feții tale celei dumnezeiești¹⁷⁷, mie, celui ce
dorm în noaptea lenevirii. Dăruiește-mi mie umi-
lință, Stăpână, suspine neîncetate și lacrimi. Spală
întinăciunile mele cele sufletești și dă-mi mie desă-
vârșită iertare, ca ceea ce ești om purtător de Dum-
nezeu și ai născut Dumnezeu purtător de om. Cu
ochi gânditori te voi vedea pe tine, Marie, precau-
rată, și mă voi bucura. O, tărie! O, nădejde neînșe-
lată! O, viață și dulce lumină a robului tău! Primeș-
te rugăciunea aceasta din limbă întinată și din gură

spurcată. Acum e vremea ajutorului, deci mântuiește-mă de patimi, greșale și necazuri. Acum, Stăpână, să se bucure de mine îngerii și duhurile dreptilor, ca să slăvesc cu mulțumită și cu veselie preasfânt numele tău. Prealăudată, știu că poți câte voiești de la Dumnezeu pe Care l-ai născut

RUGACIUNE CĂTRE
SFÂNTUL DUH¹⁷⁹

Vino, Duhule,

întru tot cinstit, alolfăcător, atotțiitor, atotcercetător, preaînțelept, preaputernic, întru toate puternic, neschimbător¹⁷⁹, statornic¹⁸⁰, nehotărnicit¹⁸¹, neînțeleș, de neurmat¹⁸², cu nesfârșită putere, pururea darnic, cu nemărginire bun, a toată lumea împlinitor după ființă și neîncăput de nimeni după putere, viața însăși și izvorul vieții, înțelepciunea însăși și izvorul înțelepciunii, puterea însăși și izvorul puterii, Preabunule și întru tot îndurate Dumnezeule. Vino, Înțelepciunea cea adevărată a tuturor celor ce vor să se mântuiască. Vino, Unule către unul, căci eu unul sunt precum mă vezi. Vino și Te sălășluiește întru mine și mă curățește de toată năvălirea și bântuiala potrivnicului.

Bine Te cuvântăm pe Tine, a toate Împărate Preabunule, căci de la Tine avem ființa, suflarea, cugetarea, [darul de] a cunoaște pe Dumnezeu,

adică pe Tine Preasfinte Duhule, pe Tatăl cel fără de început și pe unul născut Fiul Lui. Bine Te cuvântăm pe Tine, căci de la Tine avem înțelegerea frumuseții cerului, a drumului soarelui, a rotunjelii lunii, a bunei podoabe a stelelor, a bunei potrivi dintre toate acestea și a mișcării de multe feluri. Bine Te cuvântăm pe Tine, căci de la Tine avem înțelegerea schimbării ceasurilor, a prefacerilor vremilor, a primenirilor vânturilor, a mersului anilor. Mulțumim Ție, căci de la Tine avem nădejdea Împărăției Cerurilor, a cinstei întocmai cu a îngerilor, a vederii¹⁰³ slavei, acum ca în niște oglinzi și enigme, dar nu după multă vreme, pe cea desăvârșită și curată. Mulțumim Ție, căci Tu ne dai iscusința plugăriei, bucatele, meșteșugurile, legile, obiceiurile, virtuțile, purtările bune¹⁰⁴.

Ce limbă va putea spune, Stăpâne, măririle Tale cele mai presus de cuvânt și de înțelegere, mari și minunate? Căci Tu ești izvorul cel pururea curgător și nesecat al curățeniei și al sfințeniei; Adâncul covârșitor, nemărginit și neajuns al înțelepciunii și al puterii; Noianul nemăsurat și necuprins al vieții și al nemuririi; Comoara nedeșertată și neim-

puținată a cunoașterii și a priceperii; Vistieria tuturor, negolită și necheltuită a bunătății și milostivirii. Tu i-ai insuflat pe proroci, iar ei au vestit mai dinainte cele ce vor să fie și Întruparea Celui unul născut au propovăduit. Tu, către Maria cea cu daruri dăruită venind, cea hotărâtă mai înainte de veci să fie Maică a lui Dumnezeu, cea aleasă din toate neamurile, ca o fără de prihană și preacurată ai făcut din preasfințitul pântece al acesteia lăcaș al Cuvântului și Dumnezeu și împreună cu Dânsul ai săvârșit preasfânta Lui unire¹⁸⁵. Tu împreună cu Hristos Cuvântul ai fost, ca Cel de o fire cu Dânsul și de o ființă și împreună cu El ai făcut dumnezeieștile semne cele minunate. Iar după ce S-a suit El la ceruri și a stat la dreapta Tatălui în chip nedespărțit, ca un Dumnezeu ai venit la sfinții Lui ucenici și apostoli în chip de limbi de foc și i-ai umplut de cuvânt, de înțelepciune și de îndrăzneală și i-ai făcut puternici întru semne¹⁸⁶.

Deci Ție mă rog, la Tine cad. Ție mă închin, apleacă-Te spre mine, robul Tău și cu bunătate cercetează-mă pe mine și scoate-mă din adâncul greșalelor celor de voie și celor neștiute. Curățește-mă

de toată spurcăciunea trupului și a duhului. Sfințește-mă, înțelepțește-mă, dă-mi pricepere spre toată cunoștința cea mântuitoare, povățuiește-mă, arată-mă viteaz și neînduplecat de patimi, mai tare ca toată puterea cea potrivnică. Suflă întru mine blândete, îndelungă-răbdare, adevăr, dreptate, tăcere și temelia tuturor faptelor bune, înfrânarea. Fă-mă biserică vrednică slavei Tale. Stăpânitor întru mine să fii Tu, păzitor și dătător de toate darurile Tale cele bogate. Și Ție, împreună cu Tatăl și cu Fiul, după datorie laudă îți aducem, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE DOAMNA
NĂSCĂTOARE DE DUMNEZEU

CÂND SUNTEM SUPĂRAȚI
DE GÂNDURI RELE

reascăntă Stăpăna mea
de Dumnezeu Născătoare, gonește de la mine, pă-
cătoșul și nevrednicul robul tău, trândăvia, uitarea,
necunoștința, lenevirea și toate gândurile cele rele,
urâte și hulitoare, alungă-le din ticăloasa și amă-
râta mea inimă, din sufletul meu cel intinat și din
mintea mea cea întunecată. Stinge văpaia patimi-
lor mele și mă miluiește și îmi ajută, căci neputin-
cios și ticălos sunt eu. Izbăvește-mă de aducerile
aminte și de pripelile fără judecată¹⁶⁷ cele viclene
care vin asupra mea și dezleagă-mă de toate sap-
tele rele din noapte și din zi. Că preabinecuvân-
tată ești și slăvit este numele Tău cel sfânt, în vecii
vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE
CĂTRE SFÂNTA TREIME

Fire una în trei ipostasuri,

Părinte nenăscut și fără de început, Fiule născut și împreună fără de început și Duhule purces și dumnezeiesc. Dumnezeire una și împărăție, care cu puterea Ta cea negrăită și preatare ții și păzești toată zidirea cea văzută și cea nevăzută. Apără-ne cu dreapta Ta cea atotțiitoare și luminează partea călăuzitoare din noi¹⁸⁸, ca „drept să îndreptăm cuvântul adevărului Tău”¹⁸⁹. Izbăvește-ne de toată pândirea vrăjmașului începător al răutății și ridică de pe noi jugul cel greu al păcatului. Căci am greșit și am nelegiuit înaintea ochilor Tăi celor a toate văzători, dar să nu ne pierzi pe noi pentru fărădelegile noastre, ci primește cuvintele de slăvire care din buze spurcate se aduc slavei Tale celei preacurate și ne curățește de toată întinăciunea trupului și a duhului, ca neîncetat, cu îndrăzneală, să laudăm preasfânt numele Tău, al Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE
PREASFÂNTA NĂSCĂTOARE
DE DUMNEZEU

A LUI DIMITRIE,
MITROPOLITUL ROSTOVULUI,
CEL DE CURÂND ARĂTAT SFÂNT
ȘI DE MINUNI FĂCĂTOR ÎN RUSIA,
PE CARE O SPUNEA
ÎN FIECARE ZI¹⁹

Preasfântă de Dumnezeu Născătoare
Fecioară, acoperă-mă și mă păzește pe mine, robul
tău, de toată răutatea sufletului și a trupului și
de tot vrăjmașul cel văzut și nevăzut.

„Bucură-te, ceea ce ești cu dar dăruită Marie,
Domnul este cu tine. Binecuvântată ești tu între
femei și binecuvântat este rodul pântecelui tău²⁰”
că ai născut pe Mântuitorul sufletelor noastre. Bu-
cură-te și te veselește Născătoare de Dumnezeu
Fecioară și te roagă pentru robul tău. Doamnă și
Stăpână a îngerilor și Maică a creștinilor, ajută-mi
mie, robului tău. O, Marie, cu totul fără de priha-
nă, bucură-te Mireasă nenunțită. Bucură-te, bucu-

ria celor necăjiți și mângâierea celor scârbiți. Bucură-te, hrana celor flămânzi și limanul celor înviroșiți. Bucură-te, cea mai sfântă decât sfinții și decât toată zidirea mai cinstită. Bucură-te, sfințenia Tatălui, lăcașul Fiului și umbrirea Duhului Sfânt. Bucură-te, palatul de lumină al lui Hristos Dumnezeu nostru, Împăratul tuturor. Bucură-te, maica sărmanilor și toiagul orbilor. Bucură-te, lauda creștinilor și ajutorătoarea cea gata a celor ce te cheamă pe tine.

Preasfântă Stăpâna mea, păzește-mă sub acoperământul tău, căci în preacuratele tale mâini îmi pun duhul meu. Fii ajutorătoare și acoperământ sufletului meu în ziua cea înfricoșată a judecării și roagă-te pentru mine, nevrednicul, să intru curat și limpezit în rai. Să nu mă lepezi, Doamna mea, pe mine, robul tău, ci ajută-m. mie și dă-mi împlinirea cererii. Izbăvește-mă de toată primejdia, băntuiala, nevoia și neputința și dăruiește-mi pocăința mai înainte de sfârșit. Ca prin mijlocirea și cu ajutorul tău mântuindu-mă în viața aceasta de acum de tot vrăjmașul văzut și nevăzut, umblând cu plăcere de Dumnezeu în voia iubitului tău Fiu și Dumne-

zeului nostru, iar la ziua cea infricoșată a judecării izbăvindu-mă de veșnică și infricoșata muncă, să mă inchin, să mulțumesc și să slăvesc întru tot sfânt numele tău în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE CATRE
IUBITORUL DE OAMENI
DUMNEZEU ȘI TATĂL

el ce prin cântări

fără tăcere și cu laude neîncetate ești slăvit „întru cei de sus”¹⁹² de Puterile cele gândite; Cel ce și corul obștesc al firilor¹⁹³ îl faci să-Ți înalțe cuvântare de laudă după cuvintele ce sunt într-insele¹⁹⁴; Cel ce și de îngeri, și de oameni, și de vietățile cele necuvântătoare, și de stihii¹⁹⁵ întru tot ceasul ești lăudat și de toată suflarea și zidirea cu vrednică cuviință ești preamărit, împreună cu unul născut Fiul Tău și cu preasfântul Tău Duh. Puterea cea izvorătoare și neimpuținată și pricina dintâi¹⁹⁶ a izvoarelor de putere curgătoare ale Dumnezeirii și ale luminii. Cel preadeplin întru toate cele ce sunt, de către cei mai sus de necercetat, depășind cunoștința tuturor, de cei mai de jos cu totul neînțeles, iar întru cei din mijloc cu desăvârșire necunoscut¹⁹⁷. Bunătatea cea necuprinsă și pururea vieuitoare. Cel ce întorci toate spre ceea ce este de

folos, fiind început al bunătății¹⁹⁸, și le imbunezi și în bunătatea lor le păzești. Cel ce cu atât de tare dragoste ne-ai iubit pe noi încât pe Fiul Tău cel unul născut la neamul nostru L-ai trimis, și S-a întrupat, și prin iconomia Lui cea înfricoșată, prin Cruce și moarte, din stricăciunea morții și din legăturile iadului cele nedezlegate ne-ai izbăvit. Cel ce ești bun spre cei nemulțumitori și Te bucuri de mântuirea celor pierduți. Cel ce pe toți cei păcătoși ca mine, numai pentru nădejdea lor, cu milă îi îngădești și ești mai iubitor de fii față de ei decât orice părinte.

Preainalte, Necuprinsule, Preabunule Părinte, Atoatefăcătorule, Atotputernice, toți ne închinăm Ție și Ție ne rugăm, chemând spre ajutor și sprijin milele Tale și îndurărilor Tale. Ascultă, Doamne, ticăloasa mea rugăciune, a netrebnicului și nevrednicului robului Tău. Vezi mintea mea cea schimbătoare zăcând înaintea bunătății Tale și așteptând ajutorul cel de sus, de la dreapta Ta cea atotuitoare și căutând mântuirea.

Tu cunoști, Stăpâne, „Cel ce cerci inimile și rărunchii“¹⁹⁹, că și întru cele de-a dreapta și întru

cele de-a stânga și prin firea mea și prin nevăzuții vrăjmași, neimpăcat război am de-a pururea. Căci dacă mă abat spre cele de-a dreapta, îndată se înmulțește asupra mea nedreptatea mândrilor și mă fac spurcat și de scârbă înaintea Ta Doamne, „ca o zdreanță lepădată s-a socotit toată dreapta-tea mea”⁽²⁰⁾. Dacă ticălosul meu trup îl voi griji cât de puțin pentru neputința lui, îndată ca o mare sălbăticită se fac și mintea, și inima, și nu pot birui nebunia nestăpănită a pântecelui și nu mai am pace, ci din toate părțile sunt tras de gânduri către poște necuvioase și de aceea cad cu totul întru cele de-a stânga.

Dar precum m-ai izbăvit, Doamne, pentru îndurările Tale cele multe din deșertăciunea și rătăcirea lumii, așa și acum, Doamne, Doamne, puterea mântuirii mele și Dumnezeuul meu, scapă-mă în chip desăvârșit pe mine, ticălosul, cel ce în sinea mea sunt de-a pururea înfășurat în toată răutatea mea cea ascunsă și în greșalele mele cele de multe feluri. Facă-mi-se mie osârdie și tărie prin puterea Ta, „căci lauda puterii noastre Tu ești”⁽²⁰⁾, Doamne.

Căci foarte puțină a rămas osârdia mea și „am căzut ca frunzele”¹⁰² eu, ticălosul, din lenevirea mea și din lepădarea inimii mele. Deci, varsă, Doamne, în sufletul meu, o picătură din apele darului Tău, curățind trândăvia lui și ceața și orbirea, și îndemnându-l spre lupte duhovnicești. În noian nemărginit de plăceri mă aflu, Doamne, și în neconținute schimbări de patimi mă primejduiesc eu, ticălosul. Chem adâncul îndurărilor Tale, Cărmuitoarele a toată lumea. Bunule, mântuiește zidirea Ta, ca să nu mă înghită iarăși cuptorul patimilor. Caută spre inima mea cea desfrânată, Cel ce cu voia Ta toate le-ai adus întru înință, și fă-o să se întoarcă și să se schimbe, trecând într-o viață mai bună. Trimite-mi mie, trândavului și păcătosului, celui ce zic și nu fac, osârdie și luminare și tărie, ca cele ce le spun să le și implinesc. Izbăvește-mă de cursele potrivnicului și ale stricăciunii și mă mântuiește numai din bunătatea Ta, pentru rugăciunile Preacuratei Stăpânei noastre Născătoare de Dumnezeu și ale tuturor sfinților Tăi. Că Ție se cade a ne milui și a ne mântui pe noi, Dumnezeule, și Ție slavă și

mulțumită și închinăciune înălțăm, împreună cu
unul născut Fiul Tău și cu Preasfântul și bunul și
de viață făcătorul Tău Duh, acum și pururea și în
vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE
DOMNUL NOSTRU IISUS HRISTOS
CÂND NE VIN GÂNDURI URÂTE

A SFÂNTULUI SIMEON
DIN MUNTELE MINUNAT¹

tăpâne Doamne

Iisuse Hristoase, Cuvântul lui Dumnezeu Cel fără de moarte, Meșterul și Cărmuitorul acestei firi uriașe, Fiul unul născut, care fără de ani din Tatăl ai strălucit și același din Sfânta Fecioară în chip negrăit ai ieșit și Te-ai întrupat neschimbat și neamestecat precum doar Tu știi, ca să izbăvești pe cei pe care i-ai zidit, din robia vrăjmașului. Cel ce de Tatăl nu Te-ai despărțit și împreună cu noi, ne-trebnicii robii Tăi, ai petrecut. Lumina nepătimirii, gonitorul întunericului necunoștinței, strălucirea sufletelor treze, bucuria întregii lumi a dreptmăritorilor, desfătarea ingerilor și a sufletelor, Cel ce cu totul ești frumusețe fără sațiu, Cel întru tot iubit, întru tot poftă și dorire, pază covârșitoare a minții celor cu adevărat întăriți întru Tine, Cel din fire bun, îndurat și milostiv.

Gonește de la mine, ticălosul, gândurile care mă supără, căci știi, Cunoscătorule de inimi, Cel ce vezi cele ascunse ale inimii mele, că sunt fără de voia mea. Iartă-mi-le, Stăpâne al tuturor, și să nu-mi fie socotite mie întru păcat. Ci milostiv făcându-Te mie, trimite-mi darul Tău de la scaunul cel sfânt al slavei Tale și acoperă neputința mea, netrebnicul rob al Tău. „Înțelepțește-mă și mă voi învăța poruncile Tale”²⁰⁴ și voi fi viu. Vindecă rănila sufletului meu și luminează ochii cugetului meu ca să înțeleg de-a pururea, Doamne, iconomia Ta făcută întru mine. Căci a înnebunit cugetul meu, așadar ce-Ți voi zice Ție, mai înainte Cunoscătorule, care „cerce inimile și rărunchii”²⁰⁵. Tu știi că „însetează de Tine inima mea ca un pământ uscat”²⁰⁶. Așadar, trimite darul Tău, Doamne, ca să vie și să sature foamea mea și să adape setea mea. Căci de Tine doresc și însetez, Lumina adevărului, Dătătorul mântuirii. Deci, varsă, Doamne, o picătură a milei Tale, ca să se aprindă ca o văpaie în inima mea și să mistuie mărăcinii și ciulinii ei, adică gândurile cele rele, și să se facă mintea mea ca un rob, numai pe Tine să Te dorească și să Te caute,

Mântuitorul lumii. Izbăvește-mă, Doamne, de toți nevăzuții vrăjmași cei ce vânează sufletul meu și îmi dăruiește ca fără de păcat și în pace să săvârșesc cealaltă vreme, în petrecere curată, în viață bine plăcută, în răbdare neînvăluită și după mulțimea îndurărilor Tale, dă-mi iertare greșelilor mele din fiecare zi.

Așa, Stăpâne singur bunule, ascultă rugăciunea mea și împlinește cererile inimii mele, ca să mă fac biserică a Darului Tău, pentru ca, locuind el în mine, să-mi strângă cugetul ca un frâu, ca nu cumva, rătăcind, să-Ți greșesc Ție și să fiu scos afară din lumina Ta. Că Ție se cade a ne milui și a ne mântui pe noi, Hristoase Dumnezeuul nostru, și Ție slavă și mulțumită și închinăciune înălțăm, împreună cu Cel fără de început al Tău Părinte și cu Preasfântul și bunul și de viață făcătorul Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE
CĂTRE SFÂNTUL DUH

Săpâne Doamne,

necuprinsule, Duhule cel întru tot sfânt, atotputernic și de viață făcător, care din Tatăl porcezi și întru Fiul Te odihnești, Lumina cea gândită și neîncetată și mai presus de înțelegere, Puterea cea neasemuită și vie, Cel ce risipești munții, Cel ce faci cele ce nu sunt, Cel ce păzești zidirea să nu cadă, Cel ce ai făcut podoabele cerești și le dai lor după putere să se îndulcească pururea de suflarea Ta cea sfințitoare. Prin Tine s-a despărțit unirea limbilor, prin Tine se înnoiește toată zidirea, venind iarăși la începutul ei, prin Tine „tot sufletul viază și cu curăție se înalță”⁴²⁰⁷, prin Tine toată vietatea primește suflet. Cel ce miști zidirea întregă și îi dai putere, Cel ce pe toate le cuprinzi și tuturor le stai de față, Cel ce tuturor celor vrednici le dai sfințenie după măsura faptei bune. Slava cea preaminunată, Bucuria cea negrăită, Veselia cea mai presus de minte, Vistieria cea cu totul ne-

înțeleasă a vieții celei veșnice, Adâncul darului, Cel ce luminezi cugetele noastre spre înțelegerea minunilor Tale, Cel ce pe toate le împlinești, dar nu Te sfârșești, Cel ce rugăciunile tuturor le primești, Cel ce toate le ții, le înțelepțești, le limpezești, le descoperi, arătând că ești de o ființă cu Tatăl și cu Fiul. Cel ce dai povățuire minții ca să vadă cele nevăzute prin dumnezeieștile Scripturi, Cel ce le săvârșești pe toate întru toți spre folos după măsura fiecăruia, și întru cei lucrători și întru cei privitori²⁰⁸. Înălțimea cea neatinsă și adâncul care pe toate le poartă, Cel ce ne duci de mână la ceruri, deși noi pururea Te mâniem, Te ispitim și Te întărâtăm.

Însuși dar, Mângâietorul bun, nu mă părăsi pe mine, cel ce în fiecare zi îți greșesc Ție și Te întărât. „Nu Te depărta de mine. Ia aminte spre ajutorul meu, Doamne al mântuirii mele”²⁰⁹. Mă rog bunătății Tale, Stăpâne, dă-mi dar de pricepere ticăloșiei mele, ca să înțeleg și să lucrez cele bine plăcute Ție și mie de folos. Întărește-mă, ca să nu fiu răpit și dus împreună cu cei deșerti. Dăruiește-mi să mă smeresc fără slavă deșartă, să pățimesc împreună cu cei ce pățimesc, să sufăr ispitele și

fără de fățarnicie, fără prihănire să lucrez voile Tale. Așa, Stăpâne al tuturor, Preabunule, curățește-mă de păcatele mele și de ispitele ce vin asupra mea. Izbăvește sufletul meu din mâna celor mândri, „căci spre Tine a nădăjduit sufletul meu și în umbra aripilor Tale voi nădăjdui”²¹⁰. Doamne, înaintea Ta sunt, fă cu mine mila Ta cea mare și ajută sărăciei mele, bătănd război pentru mine cu vrăjmașii mei, căci nu cunosc răutatea lor uneltită asupra mea. Numai Tu le cunoști și mai înainte le vezi pe toate, deci Ție Ți se cade a mă izbăvi pe mine. Doamne, dă-mi mie în cealaltă parte a vieții mele să petrec viață neprihănită și curată ca să aflu har înaintea Ta, și mă mântuiește întru fericierea Ta cea covârșitoare și milostivirea Ta cea neagrăită. Căci întru Tine și de la Tine este viețuirea mea, ființarea, cunoașterea a tot gândul bun, și Ție slavă cu buze nevrednice, laudă, mulțumită și închinăciune Îți înalț eu, păcătosul și nevrednicul robul Tău, și deopotrivă Părintelui Tău, ziditorul Cel fără de început și Celui de o ființă și de o fire al Lui Fiu, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

RUGACIUNE
CĂTRE SFÂNTA TREIME

A SFÂNTULUI
IOAN GURĂ DE AUR

lavă Ție,

Doamne Dumnezeul nostru, slavă Ție! „Slavă intru cei de sus și pe pământ”²¹¹, Celui fără de măsură mai-presus de toată ființa și dumnezeirea, unul singur Dumnezeu. Slavă Ție, preaînțeleptule Ziditor și Stăpânitor a toate și Făcător de bine al nostru și Dătător, pentru toate câte suntem și câte avem. Slavă Ție, Celui ce ne suferi pe noi, nevrednicii și păcătoșii, să stăm înaintea slavei Tale. Slavă Ție, o, fericită Treime, în desăvârșită și preacurată unime²¹² a firii, Părinte, Fiule și Sfinte Duhule. Slavă Ție, Făcătorul a toată firea cea gândită și simțită. Slavă Ție, preabunului, atotputernicului, mai-presus de ființă, milostivului și înduratelui Părinte și Stăpân. Mă închin cu sufletul și cu trupul măririi Tale, eu, zidirea Ta cea preanetrebnică. Laud înțelepciunea Ta cea necercetată, mulțumesc purtării Tale de grijă celei cu totul neînțelese. Preabine-

cuvântează îndelungă răbdarea Ta cea cu totul neasemuită și preabună.

Dumnezeule, Treimea cea preasfântă și preafericită, mântuiește-mă. Dumnezeule, „lauda mea să n-o treci sub tăcere.”²¹³ „la aminte spre rugăciunea mea și nu mă părăsi.”²¹⁴ Dumnezeule Preasfinte, prin Cuvântul Tău și prin Duhul Tău, sfințește-mă. Cu cuvântul Tău zidește-mă din nou și cu Duhul Tău povățuiește-mă. Mintează-mă cea omorâtă s-o învie Cuvântul Tău, iar voința mea, Duhul Tău preasfânt. Doamne, Cel mare întru tărie și puternic, sădește în inima mea dragostea legilor Tale, supune Cuvântului simțirile mele, întărește cugetul meu, luminează mintea mea cu razele adevărului Tău, întoarce voința mea către Tine. Cel singur cu adevărat dorit, deprinde limba mea să zică totdeauna: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă”. Doamne, prin fericita Fecioară, curățește-mă pe mine, păcătosul și mă mântuiește. Doamne, prin Crucea Ta păzește-mă. Doamne, prin sfinții Tăi ingeri îngrezește-mă. Doamne, prin sfinții mărturisitori ai adevărului întrarmează-mă. Doamne, prin toți sfinții trimite peste mine mila Ta. Doamne Iisuse, în dar miluiește-

te-mă pe mine, cel răscumpărat prin sângele și numele Tău preascump. Duhule al lui Dumnezeu cel preasfânt, vino și Te sălășluiește întru mine, șterge spurcăciunile cele de mulți ani ale păcatelor mele, gonește de la mine duhurile desfrânării și ale vicleșugului, strălucește în inima mea făclia darurilor Tale, oprește-mă și împiedică-mă de la împătimirile veacului acestuia, trage-mă cu totul către dragostea de-a pururea vecuirii. Preasfântă Treime, prin îndurările Tale miluindu-mă, mântuiește-mă.

Învrednicește-mă să-Ti înalț cu evlavie rugăciunea desăvârșită și de Dumnezeu învățată: „Tatăl nostru Care ești în ceruri, Sfințească-se numele Tău”²¹⁹. Doamne Dumnezeule, dă-ne nouă, robilor Tăi, rugămu-ne, ca întru neîncetată mântuire a sufletului și a trupului să ne veselim, și prin mijlocirea slăvitei și fericitei pururea Fecioarei Maria învrednicește-ne pe noi ca, izbăvindu-ne de scârba aceasta de acum, să ne îndulcim de veșnica bucurie, prin Domnu nostru Iisus Hristos, cu Care, împreună cu Sfântul Duh, viezi și împărățești în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE
DUMNEZEU ȘI TATĂL
CEL IUBITOR DE OAMENI

eara, dimineața și la amiază

Te lăudăm, bine Te cuvântăm, ne închinăm Ție, Doamne Dumnezeu cel întru cei de sus, Tatăl cel cu totul fără de început, cu desăvârșire mai presus de veșnicie. Rădăcina cea fără de început și atotpricinuitoare a odraslelor celor mai presus de ființă, a Fiului Tău celui dumnezeiește începător și a Duhului Tău celui de viață începător. Cel ce ești mai presus de „cum?” sau „unde?”²¹⁶, ci în chip simplu și de nedescris ai cuprins în Tine mai dinainte toată ființa²¹⁷. Cel ce reverși din plinătatea Ta lumină bună, gândită, izvorătoare și care strălucește loată mintea, și pe cea mai presus de lume, și pe cea din lume. Cel ce spre toate cele ce sunt îți întinzi bunătatea Ta cea dumnezeiască, și chiar mai presus de toate, nici cele de sus atingându-i culmea, nici cele de jos depășind-o²¹⁸. Cel ce pe noi, care ne depărtăm de Tine, ne întorci spre Tine

și ne întărești, ne îmbunezi, ne luminezi, ne innoiești și chemi iarăși pe cei ce Te doresc către viața și fericirea cea adevărată. Cel ce pe toate le înconjură cu nemutare și de sine-Ți le umple și tuturor cu bunătate le împărtășește cele ale Tale pe cât poate primi firea fiecăruia dintre cei ce se mântuiesc, și rămâi de sine-Ți, neieșind din înălțimea nemărginită.

Mulțumesc Ție, Stăpâne preabunule, că m-ai învrednicit pe mine, păcătosul și nevrednicul robul Tău, să întâmpin și în ceasul de acum fața sfintei slavei Tale întru mărturisire și să-Ți aduc Ție cântare de laudă și slujbă la vreme. Mulțumesc Ție că pururi aduci asupra mea cele de folos și mântuitoare după mare mila Ta și după mulțimea îndurărilor Tale. Mulțumesc Ție că și în cele de-a stânga și în cele de-a dreapta mă păzești și imi dai totdeauna mijloace de aflare a vieții. Mulțumesc Ție că îmi ajuți în chip văzut și nevăzut, cunoscut și necunoscut, ca unul ce sunt prins de toate cele pământești, să mă unesc întreg cu amintirea de Tine, cea de lumină dătătoare și mântuitoare. Mulțumesc Ție pentru toate câte ai făcut și faci spre mine, ticălosul și netrebnicul robul Tău.

De aceea, Preabunule Stăpâne, „indreptează rugăciunea mea ca tămâia înaintea Ta“²¹⁹ și primește-o ca pe o mireasmă de bun miros întru Jertfelnicul cel gândit și sfânt. Căci, iată, ridic spre Tine ochii sufletului și ai trupului, îmi înalț spre Tine mintea și inima. Primește-mă și acum pe mine, cel ce laud, mulțumesc și binecuvântează slava Ta cea negrăită, curățește-mă de toată spurcăciunea trupului și a duhului și fiu al Luminii și prieten al zilei mă fă. Să nu te scârbești, Iubitorule de suflete, de mine, cel ce în fiecare zi Îți greșesc Ție și Te întărât. Știu că de toate păcatele m-am făcut vinovat, însă, deși foarte mult Ți-am greșit Ție, la îndurările Tale de-a pururea alerg, deși peste măsură Te-am întărâtat pe Tine, și la bunătatea Ta năzuiesc. Deci să nu treci cu vederea rugăciunile mele, ale păcătosului, căci neajunsă este bogăția îndurărilor Tale. Să nu mă părăsești, căci spre Tine nădăduiesc ochii sufletului meu. Ci, precum m-a acoperit darul Tău până acum, așa și până la sfârșit să nu-l iei de la mine, pentru rugăciunile Preacuratei Stăpânei noastre Născătoare de Dumnezeu și

ale tuturor sfinților Tăi. Că bun și iubitor de oameni Dumnezeu ești și Ție slavă și mulțumită și închinăciune înălțăm, împreună cu unul născut Fiul Tău și cu Preasfântul și bunul și de viață făcătorul Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE
DOMNUL NOSTRU IISUS HRISTOS

A LUI IOAN EVGHENICOS,
DIACONUL, NOMOFLAXUL
ȘI FILOSOFUL²²⁰

Doamne, Iisuse Hristoase,
Fiul lui Dumnezeu cel viu, care Te-ai arătat în lume ca să ridici păcatul lumii, Cel ce pentru mântuirea oamenilor Te-ai făcut om fără de păcat, ca să ne scapi din rătăcirea vrăjmașului, sfințind firea noastră, și să ne înnoiești viața veșnică, făcându-ne cunoscut pe adevăratul nostru Dumnezeu.

Ridică de la mine toată nesimțirea și nepriceperea, toată trândăvia și lenevirea, toată făptuirea urâtă și desfătarea, toată nepăsarea și obișnuința cea rea. Întoarce, Iubitorule de oameni, Doamne, mintea mea cea iubitoare de păcat spre voință bună și sârguitoare, spre împlinire sârguincioasă a poruncilor Tale celor de viață dătătoare, spre pof-tire a bunătăților Tale celor negrăite, spre dorire neîncetată a împărăției Tale care „se silește și de

silitori se răpește²²¹, spre îngrozire, frică și cu tremur de munca cea veșnică. Pune în sufletul meu dorul dobândirii bucuriilor cerești, ca să defaim desfătările cele pământești, deșarte și lumești și să iau încă de aici arvuna vieții celei pururea vecuitoare și a fericirii celei ce va să fie și să petrec în lume ca un mai presus de lume, așa cum Tu, Doamne, Ziditorule minunate, l-ai zidit pe om dintru început și voiai să petreacă el totdeauna.

Strălucește peste mine Soarele dreptății, Lumina lumii, Razele cele blânde și de viață făcătoare și încălzește răceala cugetării și a firii mele celei nepricepătoare. Puterile cunoscătoare²²² ale sufletului meu luminează-le, mintea înțelepțește-mi, cugetul întărește-mi, părerea intemeiaz-o, înfăptuirea îndreptează-o, simțirea păzește-o, deschizăturile cele din afară [ale trupului] spre care și prin care vine războiul învață-le, ochii înfrânează-i și îndrumă-i să vadă neted și drept, urechile deschide-mi-le spre ascultarea și priceperea înțelepciunii Tale și a sfințelor Tale cuvinte și desfată-le ca la „un glas de veselie și de laudă în cântec de sărbătoare”²²³, mirosul stăpânește-l și fă-l să caute buna mireas-

mă a mirului Tău cel gândit. Mire „cel mai frumos împodobit decât toți oamenii”²²⁴, vestejește gustul, îndrumă pipăitul ca să tindă cu cuvioșie spre lauda slavei Tale și spre îndestulată facere de bine aproapelui nostru, iar picioarele să alerge cu osârdie pe calea cea dreaptă a sfințelor Tale porunci și pace să vestească. Sădește în inima mea frica Ta cea preacurată și printr-înșă către dragostea Ta întraripează-mă.

Pune întru mine, Doamne, Dumnezeuul meu, amintirea neștearsă a sfântului și infricoșatului Tău nume, de unde vine adevărata bucurie, făcându-mă biserică Ție, locuind și umblând întru mine, cu totul sfințindu-mă, lumirându-mă și veselindu-mă, preaduțce lisuse Hristoase, cu darul Tău cel ne-grăit și „fă-ți lăcaș întru mine”²²⁵, nevrednicul, împreună cu Tatăl și cu Sfântul Tău Duh, ca ale Tale să le gândesc, ale Tale să le grăiesc, ale Tale să le fac, ale Tale să le cuget, ca să viezi Tu întru mine și eu întru Tine, și întru ale Tale să viețuiesc și să răsufli neîncetat. Depărtează de la mine, iubitorule de oameni Doamne, toată slava deșartă și mândria și „inimă zdrobită și smerită și duh drept

innoiește întru cele dinlăuntru ale mele²²⁶. Așa Doamne, „Cel ce spre cele smerite privești“, făcându-le ale Tale cu puterea Ta cea mai înainte văzătoare și cuprinzătoare „și pe cele înalte și mândre de departe le cunoști“²²⁷, care nu au nici o apropiere de Tine. Pune întru mine, Iubitorule de bine, Doamne, necurmată și neîncetată cugetare la moarte, temeiul filosofiei celei bune²²⁸, purtare de grijă pentru plecarea din lumea de aici, aducere-aminte de ceasul sfârșitului meu, pomenirea despărțirii sufletului de trup, căci „pământ sunt și în pământ mă voi duce“²²⁹. Și va fi frumusețea mea, cea făcută după chipul lui Dumnezeu, pocită, neslăvită, fără chip, că nu după multă vreme va fi putreziciune, spurcăciune și mâncare viermilor. Vai, că „deșertăciune este tot omul ce viază. Cum trece omul, ca un chip, dar în zadar se tulbură“²³⁰. „Omul e ca iarba și zilele lui ca umbra trec. Căci ca floarea se vestejește“²³¹ și ca un vis trece și se risipește tot omul. Că fumul în nări este suflarea noastră și toată slava omului ca floarea ierbii.

Surpă, Doamne, și omoară cugetul meu cel trupesc, ca să nu fac ceea ce urăsc, nici să nu iubesc

cea ce mă scârbește, nici „să nu caut la deșertăciune și la nebunii mincinoase“²³². Fă neputincioasă, Doamne, toată uneltirea potrivnicului și stinge săgețile vicleanului cele aprinse, cu tăria Ta cea atotputernică. Ia de la mine, îndelung-răbdătorule și întru tot bunule Doamne, poftele lumesti și pornirile pătimase, ca să nu mă tulbur în zadar, ca să nu voiesc să plac oamenilor, ci Ție, bunul meu stăpân, Făcător de bine și Părinte după dar, ca să scap de lumea cea amăgitoare și de ținătorul lumii și să mă fac pe deplin al Tău, al Făcătorului și Dumnezeuului și Mântuitorului meu. „Pătrunde cu frica Ta cărnurile mele“²³³, Cel ce l-ai omorât pe ucigaș și prăcuratele Tale mâini și picioare le-ai pironit pe Cruce, ca să vădești păcatul și înșelăciunea vrăjmașului. Ridică-mă din noroiul nebuniei, din tartarul uitării și din iadul impietirii. Cel care numai cu voirea și cu glasul Tău cel atotputernic ai ridicat pe Lazăr din mormânt a patra zi și cu moartea Ta cea de viață făcătoare l-ai înviat pe om și l-ai sculat pe Adam împreună cu tot neamul.

Binevoiește, Doamne, să petrec eu întru sine-mi și întru frumusețile sufletului, și către ele să-mi am mintea și toată sânguința și silința, să-mi închipui strălucirea cea gândită și frumusețea cea neasemănată, să Te doresc pe Tine, Mirele cel gândit al sufletelor, cel „frumos cu podoaba mai mult decât fiii oamenilor”²³⁴, bucuria Ta cea negrăită să o poftesc și să nu mă lipsesc de cele trecătoare, să nu mă amăgesc cu podoabe vremelnice și să nu mă plec celor ce rău mă sfătuiesc. Spală prin stropirea curățeniei și în scaldătoarea lacrimilor celor fierbinți spurcăciunea răutăților mele. Strălucește făclia mea sufletească prin untdelemnul facerii de bine și al dragostei celei adevărate către aproapele. Învrednicește-mă, Doamne, să-Ti aduc Ție în loc de mir bine mirositor, în loc de mir scump și de mult preț, viață curată, întru pocăință agonisită de mine. Încredințează viața mea Îngerului păcii cel credincios păzitor, suflarea mea laberei Sfântului Înger și, pe scurt, Îngerului celui luminos, povățuitor, ajutor, apărător al ticălosului meu suflet. Ca și acum, cu nevinovăție și fără de

RUGĂCIUNE CĂTRE
SFÂNTA TREIME

Impărăția cea fără de început și de-a pururea vecuitoare, Lumina cea în trei sori, dumnezeiască Începătoare cea a toate țiitoare, o Dumnezeire în trei ipostasuri, Care de nenumăratele Puteri cele gândite neîncetat ești slăvită, primește aceste rugăciuni ale noastre, ale nevrednicilor robilor Tăi și ne iartă nouă orice de voie sau fără de voie Ți-am greșit Ție, Stăpânul nostru cel lesne de împăcat.

Am greșit înaintea Ta, să nu ne dai pe noi vrăjmașilor noștri spre mâncare, ci fă cu noi după blândețile Tale. Izbăvește sufletele noastre de toată năpădirea lor și ne dă nouă tărie asupra lor și ne învață ca neîncetat să lucrăm voia Ta în toate zilele vieții noastre. Că Ție se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea, Tatălui, Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE
CĂTRE DUMNEZEU ȘI TATĂL
CEL IUBITOR DE OAMENI

Îți mulțumim Ție
între tot bunule Stăpâne, Părinte mai presus de
ființă, mai presus de minte și mai presus de cuvânt,
Întemeierea cea mai presus de ființă și ascunsă și
Întărirea cea neclintită, Născător cu totul fără de
început al Fiului Tău Celui de viață făcător a cărui
mărime nu este cu puțință a o spune datorită ne-
sfârșirii și nemărginirii²³⁹, Cel simplu și mai presus
de simplitate și de unitate²⁴⁰, Cel decât toată înțe-
legerea mai înalt, Bunătate cu totul nemărginită
și nepovestită. Mulțumim Ție că ne-ai dăruit nouă
necredincioșilor ca slobozi și cu fericire să rostim
numele Tău cel negrăit, de neînțeles și necuprins
[de minte] și, lucrul cel mai înfricoșat, să Te che-
măm Tată pe Tine, Cel între cei din înălțime neîn-
țeles. Îți mulțumim Ție, Dumnezeule, Cel ce bine
ai voit ca unul născut Fiul Tău, prin care veacu-
rile le-ai făcut, să se facă om, și prin înfricoșatele

Lui patimi și prin Crucea cea mântuitoare, din tirania diavolului și din stricăciunea morții ne-ai scos. Îți mulțumim Ție, Doamne al Puterilor, Cel ce în ceasul al treilea ai vărsat Duhul Tău cel Preasfânt peste Sfinții Apostoli și i-ai umplut pe ei de darul, de înțelepciunea și de priceperea venite de la Tine, pentru mântuirea neamului nostru.

Însuți iubitorule de oameni, Stăpâne, auzi cuvintele rugii mele și primește rugăciunea mea, a păcătosului, și precum: m-ai zidit numai din bunătatea Ta, tot așa, pentru ea, mântuiește-mă. Căci din faptele mele nici măcar o urmă ștearsă de mântuire nu am, ci doar așteptarea muncilor de multe feluri. Căci dacă și „pentru un cuvânt deșert mi se va cere seamă în ziua cercetării”²⁴¹ nenumăratelor fărădelegi cu care am greșit eu, ticălosul, ce răspuns voi putea da eu? De aceea, deznădăjduit fiind de orice îndreptare prin fapte, alerg doar la bunătatea Ta, care covârșește tot cuvântul și toată mintea și, ținând-o ca pe o ancoră tare a nădejzii, mă rog mărturisindu-mă:

Am greșit, curățește-mă, Doamne. Am nelegiuit, iartă-mă, Stăpâne. Te-am întăratat, imblânzește-Te

și păzește de acum înainte ticălosul meu suflet ne-
întinat și cu conștiință curată. Izbăvește-mă și mă
mântuiește de valul cel mult involburat și mult tur-
bat al greșelilor mele celor de voie sau fără știin-
ță și mă îndreptează la limanul cu totul lin al voii
Tale celei de viață făcătoare și mântuitoare. „Dă-mi
mie întru cuvântul Tău înțelepciune și întru frica
Ta insuflă tărie.”²⁴² Adu-ți aminte de mine cu milă,
Doamne, când chem eu numele Tău cel preasfânt
și închinat, și-mi dăruiește mie și cealaltă parte a
zilei acesteia pașnică și fără de păcat. Învredniceș-
te-mă să Te iubesc și să mă tem de Tine din toată
inima și să fac întru toate voia Ta cea sfântă, pen-
tru rugăciunile Preacuratei Stăpânei noastre Năs-
cătoare de Dumnezeu și ale tuturor sfinților Tăi.
Că bun și iubitor de oameni ești și Ție slavă și
mulțumită și închinăciune înălțăm, împreună cu
unul născut Fiul Tău și cu Preasfântul și bunul și
de viață făcătorul Tău Duh, totdeauna, acum și
pururea și în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE
CĂTRE DOMNUL NOSTRU
IISUS HRISTOS

Doamne Iisuse Hristoase,

Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă. Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, ajută-mi mie. Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, sădește frica Ta în inima mea. Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, „pătrunde cu frica Ta cărnurile mele”⁴²³. Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, păzește-mă sub acoperământul Tău. Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, fereste-mă de toată băntuiala cea vicleană a potrivnicului. Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, acoperă-mă de întunecarea vrăjmașilor celor văzuți și nevăzuți care-mi fac rău. Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, gonește gândurile cele viclene, urâte, hulitoare și cărtirile din ticălosul și sărmanul meu suflet. Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, gonește de la mine pe tot vrăjmașul și potrivnicul văzut și nevăzut. Doam-

ne Iisuse Hristoase, fă cu mine ceea ce îmi este de folos. Iisuse, Fiul lui Dumnezeu, ajută-mi mie. Iisuse, Numele celui mântuitor, mântuiește-mă. Iisuse, Mântuirea mea, întărește-mă întru frica Ta. Iisuse, Fiul lui Dumnezeu, curățește-mă de toată necurăția și fărâdelegea. Iisuse, Fiul lui Dumnezeu, învață-mă să fac voia Ta cea sfântă și să păzesc poruncile Tale. Iisuse, Fiul lui Dumnezeu, păzește-mă de limba mea. Iisuse, Fiul lui Dumnezeu celui viu, păzește-mă în ziua și în noaptea aceasta fără de păcat, fără de sminteală și nesupărat de toată bătăiala rea a urătorului de bine și a stricătorului de suflet diavol. Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, slobozește-mă de toate patimile.

Doamne Iisuse Hristoase, izbăvește-mă de necunoștință și de uitare. Doamne Iisuse Hristoase, ferește-mă de toată ispita și pripeala²⁴. Doamne Iisuse Hristoase, dă-mi suspin neîncetat, umilință și aducere-aminte de moarte. Iisuse, Fiul lui Dumnezeu, deschide ochii inimii mele ca să văd folosul rugăciunii și al citirii. Iisuse, Fiul lui Dumnezeu, învață-mă cum se cade să mă rog și să chem numele Tău cel sfânt. Iisuse, Fiul lui Dumnezeu, și Dum-

nezeule preadulce, Cel ce pentru mine cu trupul cruce și moarte ai răbdat, cum știi și cum voiești miluiește-mă pe mine păcătosul și nevrednicul rob al Tău. Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, Dumnezeule, Mântuitorul meu, Dulceata cea negrăită. Numele cel mântuitor, dăruiește-mi mie, nevrednicul rob al Tău, umilintă și luminare a inimii, pentru ca, luminat fiind, să vărs cu desfătare lacrimi întru rugăciune curată, pentru ca prin puține lacrimi să ștergi zăpădul cel mare al păcatelor mele și prin puțină suspinare să stingi focul arzător. Căci de imi vei da să plâng aici. Stăpâne, mă voi izbăvi de acel foc nestins.

Știu, cu adevărat știu, Îndelung-răbdătorule Doamne, că în fiecare zi și ceas Te întărât și Te mănii peste măsură. Dar bunătatea și îndelungă răbdarea Ta să biruiască răutatea și amărăciunea mea. Căci dacă maica, deși copilul său e neascultător, nu poate să-l părăsească, învinsă de milostivirile sale, cu cât mai vărtos bunătatea Ta, mișcată de nemărginitele Tale îndurări, va birui răutatea mea. Așa. Dumnezeule al milei și al îndurărilor, izbăvește-mă de urzelile cele viclene ale spurcatu-

lui și cumplitului războinic care în fiecare ceas ține și necăjește sufletul meu în gânduri rele și urâte. Puterea Ta cea negrăită, Hristoase, care a certat valurile mării, să-l certe pe el și nelucrător să-l facă și departe de la mine, robul Tău, să-l arunce, căci în fiecare zi își innoiește asupra mea măiestriile lui și se sârguiește să stăpânească cugetul meu cel slab și să mă despartă de Tine și de dumnezeieștile Tale porunci. Ci trimite degrabă, Stăpâne mult milostiv, ajutorul tău și gonește de la mine, netrebnicul robul Tău, pe balaurul cel mare, împreună cu toate gândurile lui cele viclene și spurcate, pentru ca să Te laud curat și să Te slăvesc pe tine, împreună cu Cel fără de început al tău Părinte și cu de viață făcătorul Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE
CĂTRE SFÂNTUL DUH¹⁹

D

oamne Împărate ceresc,
Mângâietorule, Duhul adevărului, milostivește-te
spre mine, păcătosul robul Tău, și îmi iartă mie, ne-
vrednicului, toate câte Ți-am greșit Ție ca un om,
sau mai bine să zic, nu ca un om, ci ca un lipsit de
omenie și mai rău decât dobitoacele cele necuvân-
tătoare, de voie și fără de voie, din lenevire, din
obiceiul cel rău, din răpire sau din neluare-aminte:
ori de m-am jurat pe numele Tău cel sfânt, ori de
l-am hulit, sau pe cineva am ocărât, sau am scâr-
bit, sau am clevetit în mânia mea, sau am mințit,
sau am dormit peste măsură, sau pe vreun sărac ve-
nit la mine nu l-am băgat în seamă, sau pe vreun
frate l-am vătămat și l-am amărât, sau m-am mân-
drit, sau m-am mâniat sau, stând eu la rugăciune,
mîntea mea cea rea a umblat rătăcind în lumea
aceasta, sau peste măsură m-am desfătat, sau ne-
bunește am răs, sau lucruri rele am cugetat, sau

frumusețe străină am văzut și de dânsa mi s-a rănit inima, sau cele necuviincioase am bârfit, sau am văzut păcatul aproapelui meu și am râs, și nu mi-am adus aminte că păcatele mele sunt nenumărate, sau de rugăciunea mea nu m-am grijit, sau altceva rău am făcut și am uitat. Căci acestea toate și mai multe am făcut. Tu, Stăpâne, miluiește-mă pe mine, ticălosul, și îmi iartă mie ca un bun și iubitor de oameni, ca să mă închin și bine să cuvânteț întru tot cinstit numele Tău în veci. Amin.

RUGĂCIUNE
CĂTRE SFÂNTA TREIME

A LUI ANTOH PANDECTUL²⁴⁶

Doamne Dumnezeule Atotțiitorule.
Cel în Sfânta Treime închinat, Cel mare și minunat,
Cel ce păzești așezământul Tău și mila Ta celor
ce Te iubesc pe Tine și păzesc poruncile Tale.

„Adu-Ți aminte de îndurările Tale și de milele
Tale, căci din veac sun:.”²⁴⁷ Ridică, Stăpânule bu-
nule, păcatele mele, Cel îndurat și îndelung-răb-
dător căci „la tine, Domnul Dumnezeuul nostru,
este dreptatea, iar la mine rușinea feței ca în ziua
aceasta”²⁴⁸. Căci am greșit înaintea Ta, Doamne,
și nu am ascultat glasul Tău, ca să umblu întru
poruncile Tale, pe care le-ai pus înaintea feței
noastre, ci m-am lepădat de Tine, Doamne, Dum-
nezeul meu, și s-au lipit de mine toate relele cele
mari. Dar nici așa nu m-am întors la paza porun-
cilor Tale ci, ținându-mă de obiceiul meu cel rău,
fac cele rele înaintea ochilor Tăi, Doamne, cu ade-
vărat, drept ești întru toate cele pe care ni le-ai fă-

cut nouă. Că știu că păcatele mele îmi stau mie împotrivă, căci foarte multe sunt fărădelegile mele înaintea Ta, Doamne, dar milostivirea Ta, Doamne, să mă întâmpine pe mine. Că Tu ești întru noi, Doamne, și numele Tău cel sfânt peste noi s-a chemat.

Încetează urgia mâniei Tale și nu mă rușina pe mine până la sfârșit, nici nu pomeni fărădelegile mele cele de demult, nici cele de curând, nici nu mă socoti nevrednic de îndurările Tale. Am păcătuit, curățește-mă, Doamne. Am nelegiuیت, iartă-mă, Stăpâne. Am greșit, imblânzește-Te, Sfinte. Arată fața Ta, Doamne, peste robul Tău cel legat și trimite-mi ajutorul Tău, Puternice, și scoate-mă din toată ticăloșia și din toată fărădelegea, și risipește, Stăpâne, toată primejdia, pentru milostivirea Ta. Nu mă da până la sfârșit întru pierzare pentru fărădelegile mele, ci să-mi vină degrab, mai înainte, îndurările Tale, Doamne, Dumnezeuul meu, căci milele Tale din veac sunt spre zidirea Ta.

Fii mie, Doamne, zid tare către fața vrăjmașilor mei și nu lăsa să piară în mâinile lor sufletul ce se mărturisește Ție, ci pleacă, Doamne, urechea Ta

și mă auzi și caută din cerul cel sfânt al Tău spre pierzania sufletului meu. Ascultă, Doamne, rugăciunea robului Tău, ia aminte spre cererea mea, arată către mine fața Ta și mă voi mântui. Căci nu întru dreptatea mea bizuindu-mă îți aduc Ție rugăciunea aceasta, de vreme ce pururea Te întărât, ci spre îndurările Tale cele multe. Ascultă, Doamne, milostivește-Te, Stăpâne, ia aminte și mă cruță, Sfinte, căci vartos la cerbicie sunt. Doar dacă-și va schimba arapul pielea, îmi voi schimba și eu voința foarte rea. Toate năpăștile au venit peste mine și eu tot nu m-am întors la pocăință, ci încă am și adăugat păcatelor mele. Tu, Doamne, ești Părintele nostru, „iar noi suntem tină, făpturi ale mâinilor Tale”²¹⁹. Nu Te mânia spre noi foarte, nici pomeni fărădelegile noastre, ci caută, Doamne, căci toți suntem poporul Tău. Adu-Ți aminte de mine, Stăpâne, și trimite-mi îndurările Tale. Că Ție se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE
CATRE DUMNEZEU ȘI TATĂL
CEL IUBITOR DE OAMENI¹³⁰

tăpâne, Doamne.

Atotțiitorule și făcătorule al tuturor, Tatăl îndurărilor și Dumnezeuul milei, Cel ce din pământ ai zidit pe om și l-ai făcut după chipul și după asemănarea Ta, ca și printr-însul să se slăvească pe pământ numele Tău cel de mare cuviință. Și fiindcă s-a stricat el prin călcarea poruncilor Tale, iarăși spre mai bine zidindu-l a doua oară. l-ai suit la ceruri.

Mulumescu-Ți Ție că ai înmulțit spre mine mărirea Ta și nu m-ai dat vrăjmașilor mei ca desăvârșit să mă sfâșie pe mine, nici nu m-ai lăsat să pier pentru fărâdelegile mele. Deci și acum, mult milostive și iubitorule de bine, Doamne, Cel ce nu voiești moartea păcătosului, ci îi aștepti și îi primești întoarcerea, Cel ce vindeci pe cei zdrobiți și sfărâmați, întoarce-mă și pe mine la pocăință și, zdrobit fiind, îndreptează-mă, sfărâmat fiind, vindecă-mă. Adu-Ți aminte de îndurările Tale și de bunătatea Ta din

veac²⁵¹ cea necuprinsă de minte și uită fărădelegile mele cele nenumărate, care cu lucrul, cu cuvântul și cu cugetul le-am săvârșit. Dezleagă împietrirea inimii mele și dă-mi mie lacrimi de umilință spre curățirea spurcăciunii minții mele. Auzi-mă, Doamne, ia aminte Iubitorule de oameni, milostivește-Te, Îndurate, și de tirania patimilor care domnesc întru mine slobozește ticălosul meu suflet, ca să nu mă mai stăpânească păcatul, nici să mă mai siluiască războinicul drac, nici la voia lui să mă mai tragă, ci, cu mâna Ta cea tare din stăpânirea lui răpindu-mă, să domnești Tu întru mine, Bunule și Iubitorule de oameni, Doamne, și să binevoiești să mă fac tot al Tău și să viețuiesc de acum înainte după voia Ta. Dă-mi mie, pentru bunătatea Ta cea negrăită, curățire a inimii, pază gurii, îndreptare a faptelor, cuget smerit, pace gândurilor, liniște puterilor mele sufletești, bucurie duhovnicească, dragoste adevărată, îndelungă răbdare, bunătate, blândete, credință nefățarnică, înfrânarea cea preocupinzătoare, și de toate rodu-rile cele bune umple-mă cu darul Sfântului Tău Duh. Și să nu fiu luat de aici la jumătatea zilelor

mele, nici neindreptat și nepregătit să răpești sufletul meu, ci fă-mă desăvârșit prin desăvârșirea Ta și așa scoate-mă din viața aceasta, ca fără de oprire trecând de voievozii și stăpânii întunericului, prin darul Tău să văd și eu frumusețea negrăită a slavei Tale celei neapropiate, împreună cu toți sfinții Tăi. Întru care s-a sfințit și s-a slăvit atotcinstitul și de mare cuviință numele Tău, al Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, acum și pururea și vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE
CĂTRE DOMNUL NOSTRU
IISUS HRISTOS

A LUI GHENADIE SCHOLARIOS,
PATRIARHUL
CONSTANTINOPOLULUI¹

tăpâne Doamne

Iisuse Hristoase, Dumnezeuule adevărat, Împărate preainalt, preasfânt, preabunule, milostive. Cuvânt de-a pururea vecuitor al lui Dumnezeu și Tatăl cel fără de început, Făcător a toată zidirea, iar al omenirii și înnoitor, prin iubirea Ta de oameni cea nemărginită, pentru care Te-ai făcut părtaș trupului și sângelui nostru și ai săvârșit curat iconomia cea negrăită și mai presus de fire. Dacă sfințele și cele mai presus de ceruri Puteri niciodată nu s-au săturat, nici nu se vor sătura, ci neîncetat laudă cu glasuri gânditoare mărimea și strălucirea dumnezeirii Tale, pentru ce noi, smeriții și pământenii robii Tăi, cei cumpărați cu cinstitul Tău sânge ne vom sătura să Te laudăm pe Tine cu mintea și cu gura? Și dacă iubirea Ta de oameni și da-

rul Tău lucrează fără de sațiu întru noi de dimineată până seara și până în cealaltă dimineată, pentru ce noi, la vremile hotărâte, nu-Ți vom mulțumi Ție, binefăcătorul nostru?

Ci iartă-ne nouă, Hristoase, Lesne-iertătorule, că trăirea acestei vieți vremelnice, nevoile firii și rânduiala în care ai voit să ne așezi pe noi ne risipesc și nu ne lasă să te cugetăm pe Tine neîncetat cu mintea și cu limba și să Te laudăm fără tăcere. Pentru aceasta, ca pe o pârgă a gândurilor zilnice și a graiurilor noastre îți aducem Ție slujba de dimineată, de amiază și de seară²⁵³.

Deci mă închin Ție, Ziditorului și Părintelui meu, și totodată Celui fără de început al Tău Părinte și făcătorului de viață Duh al Tău, imi plec genunchii inimii și ai trupului cu frică și cu cutremur. Ție, Celui atotputernic și înfricoșat și preabunului meu Stăpân, și îți mulțumesc pentru toate cele pe care le-ai făcut și le faci cu mine. Cu mâna Ta m-ai zidit, cu insuflarea Ta mi-ai dat viață, cu purtarea Ta de grijă m-ai crescut, cu darul Tău mi-ai făcut cunoscută credința cea adevărată. Tainele Sfintei Tale Biserici m-ai învățat, m-ai împodobit cu bună-

tățile vremelnice ale reușitei omenești, de primejdii m-ai izbăvit, din boale m-ai sculat, spre cele de folos în chip nevăzut m-ai îndreptat, m-ai povățuit și m-ai încălzit ca pe un pui al Tău și ca pe o făptură a dragostei Tale.

Dar cum îndrăznesc eu să povestesc bine face-rile Tale, care sunt noian nedeșertat, adânc necu-prins, înălțime nevăzută? Nu îndrăznesc să mulțumesc pentru cele mai înainte făcute și mă întâmpină mulțimea facerilor noi, așa încât numai faptul că-Ți pot mulțumi, cât de mare dar este! O, smere-nia mea! O, bunătatea Ta! Căci până și mulțumirea și lauda, singurele pe care le pot aduce Ție pentru toate, și acestea sunt darul Tău. O, dragostea Ta cea covârșitoare! Căci toată bogăția bunătăților Tale ai revărsat-o peste mine. O singură mulțumire curată cunosc, împlinirea voilor Tale. Dar de va fi „duhul osârduitor, iar trupul neputincios“ (Tu, Doamne, ai zis aceasta)²⁵⁴, osârdia duhului se stinge prin gândurile cele vremelnice, Tu, Doamne, însă, singur ești puternic ca și voința să o aprinzi și trupul să-l întărești. Doar așa voi mulțumi curat, dacă voința mea se va uni cu voia Ta și dacă toată

inima mea se va lipi de dragostea Ta. Învrednicește-mă de aceasta, Hristoase Împărate, Fiu al dragostei lui Dumnezeu și Dumnezeule preabunule.

Dar de ce să-Ți grăiesc despre cele de astăzi și despre cele de mâine? Ce bine îmi pot dori mie, pe care să nu-l voiești Tu înainte de mine? Și cine știe binele meu în afară de Tine, singurul care poți să-l și faci, chiar dacă eu îmi tăgăduiesc binele meu? Iar dacă este nevoie și de rugăciune către bunătatea Ta, pentru mine se roagă taina iconomiei Tale, Crucea care a primit să fii pironit pe ea, Maica Ta cea sfântă și preafărăpriană, care mai presus de fire a slujit Tainei, și cei ce s-au făcut până la moarte curați râvnitori ai învățaturii și petrecerii Tale celei cerești. Deci aceștia rugându-se pentru mine, „vei deschide și astăzi după obicei mâna Ta și mă vei umple de bună voie”²⁵⁵ și „mă va sprijini dreapta Ta”²⁵⁶. Iar dacă păcatele mele vor astupa izvorul iubirii Tale de oameni, atunci șterge-le, trece-le cu vederea, iartă-le, trimite-le întru adâncul uitării. Iertarea greșelilor este lucrarea Ta neincetată, Hristoase, Împărate. Căci cugetul nostru, al oamenilor, străbate mai iute ca lumina, cuvântul este alune-

cător, lucrurile sunt făcute din materie și țin de grosimea aceasta întunecoasă. De aceea, nici un trup nu se va lăuda înaintea Ta. Dar Tu, Doamne, singur curat și fără de păcat fiind, singur poți ierta păcatele noastre. Păzește, Iisuse al meu preadulce, viața hincinstitorilor creștini și adevăraților robi ai bunătății Tale îndelungate, reușită și necurmată²⁵⁷. Iar după viața aceasta de acum, pe care ai așezat-o cu măsuri și hotare numai de Tine știute, primește-ne întru viața și împărăția cea de-a pururea vecuitoare, ducându-ne de mână nu pentru vrednicia noastră, ci pentru bunătatea Ta. Așa, Doamne, Împărate, nepomenitorule de rău. Că Ție se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea și celui fără de început al Tău Părinte cu Care intru unimea Sfântului Duh și viezi și împărățești în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE
DE CERERE ȘI UMILINȚĂ
CĂTRE SFÂNȚA TREIME
A SFÂNȚULUI SIMEON
LOGOFĂȚUL METAFRAȘTUL
ÎN STIHURI IAMBICE³⁹

ărinte.

Fiule, Duhule, Treime Sfântă, bunătațe neseacă, care revarsă tuturor frumusețe mult îndrăgită fără de sațiu, mântuiește-mă, îndură-Te, curățește-mă.

Am păcătuit, am nelegiuit și m-am stricat. Am păcătuit, am nedreptățit și am greșit. Am fost prunc cu chip întunecos și înnegrit, și copilandru spurcat și netrebnic, tânăr ca o scârânăvie lepădată, bărbat îndărătnic și cu totul necurat. Am fost bărbat urât și netrebnic, bărbat spurcat și cu totul întinat, iar la căruntețe putreziciune și pângărire. Căci încă din scutece, dumnezeiescul dar al Duhului, dumnezeiescul Botez, nebunește l-am lepădat. M-am spurcat cu spurcăciunea păcatului, m-am întunecat cu întunericul nestapânirii. Din pruncie am alergat spre fapte scârboase și până la bătrânețe am

trăit în desfrânări. Tot darul bun l-am trecut cu vederea, toată păgâneasca urâciune am săvârșit-o. M-am întinat cu noroiul răutății, m-am lipsit de virtuțile de suflet hrănitoare, m-am depărtat de dumnezeieștile daruri, m-am înstrăinat de veșnicele bunătăți. Am părăsit haina cea preafericită, de sus țesută și sfințită. Nu am voit viața fecioarelor, nu am iubit purtarea celor înfrânați. Am luat haina neagră a patimilor, imbrăcăminte putredă, leproasă, întunecată, veșmânt al trupului cu totul întinat și mantie urâtă, porfiră a putreziciunii. Veșmântul nesticăciunii l-am rupt și m-am îmbrăcat cu lucrurile necinstirii. Ochiul cel preacurat l-am urât și cu ochiul desfrănat m-am împrietenit. Prin atingerea de faptele urâte ale neînfrânării m-am spurcat totdeauna și pretutindenea. Am gonit frica Ta de la mine și darul cel curățitor. Dor grabnic spre păcat am vrut. Făclie fiind, m-am desfătat întru murdării. În tot chipul am săvârșit faptele urâte și desăvârșit le-am lucrat pe cele scârboase. Până la bătrânețe am fost stăpânit de poftă. Îmbrăcat fiind cu slava nemuririi, acum port haina morții. Eu, care promisem toată buna mireasmă, am îm-

brățișat toată reaua duhoare. Am greșit cerurilor, aerului, mării și întregii zidiri. Păcătuiesc înaintea ochilor Tăi și nu sunt vrednic să privesc în sus. M-am lipsit de avulia cea părintească. Așadar, deși nevrednic, primește-mă pe mine, fiul cel curvar, care urât și scârbos m-am făcut, și iartă-mă. Căci am căzut acum în noaptea vieții, întru întunericul patimilor, în prăpastia trupului celui stricător de suflet. Strălucește-mă tot acum cu raza pocăinței: izbăvește-mă de iad și de întunericul cel mai din afară pe mine, cel ce am căzut între tâlharii neîmblânziți și care sunt plin de răni și de rea duhoare. Cu ploile pocăinței celei preadulci mântuiește-mă de rănile patimilor sufletești. Eu însumi am alergat spre cele scârboase. Eu însumi m-am împins către necurăție, umple-mă de preabună mireasmă. Eu însumi m-am lipsit de dumnezeiescul acoperământ. Eu însumi m-am dezbrăcat de darul Duhului. Am spus că voi umbla pe cărările mântuirii, dar mai tare m-am pornit către necurăție și mai tare m-am abătut la lucruri rele. Am spus că voi primi frica Ta cea hrănitoare de suflet și că mă voi încinge cu brău de mântuire, dar mai tare am izgo-

nit de la mine toată frica și mai tare am iubit faptele urâte. O, cum m-am făgăduit, în fața îngerilor, că imi voi curăți sufletul și imi voi subția gândul. că imi voi chinui trupul, că imi voi alege viața sfințită. Am spus că voi goni de la mine toată necurăția, am spus că voi cinsti mai mult fapta curată, dar mai tare mi-am încuibat viclenia, mai tare m-am pornit spre ucideri. Am spus că voi umbla pe cărarea strămtă a curăției, a sfințitei liniști, dar mai tare am dorit spre poște, și mai mult am alunecat în scârnăvii. O, cum s-a dus dumnezeiescul dar al Duhului! O, cum s-a dus sfințenia trupului! O, cât sunt de pângărit, plin fiind de lepră! O, cum am fost respins din sfințitele praguri! Deși eu, întunecat și posmogitul, port chipul cu adevărat dumnezeiesc și mare al monahului, dar săvârșesc spurcăciunile desfrânaților. Am ajuns la cărunțețe, dar nu am întregă înțelepciune. Lumina ochilor trupului s-a dus, ceața ochilor nimii a trecut, mâinile și picioarele mi s-au muiat, dar nu s-au potolit blestemățiile, nu mi-a pierit clevetirea. O, cum de nu m-am înțeleptit la vreme! Cum, nici la cărunțețe, nu am fugit de putreziciune! O, de ce vremea nu

mi-a hărăzit nepătimire! O, de ce am vrut destrăbălările dracilor! O, de ce am iubit năravurile satanei!

Ci învrednicește-mă, o, Treime Preasfântă, să mă înfricoșez neîncetat de văpaia gheenei, de marea focului atotmistuitor și de oceanul cel arzător, să mă cutremur pururea de judecata morții, de cercetătorii cei amari ai cugetelor inimii care o dată cu faptele vor înfățișa și cuvintele și gândurile cele netrebnice. Ca niște călăi mă vor pârî atunci pe mine, cel cu totul întinat, faptele, deprinderile cumplite, lucrările răutăților, gândurile urâte, asupririle, inchipuirile. Învrednicește-mă, o, Treime, să nu fiu aruncat ca vreascurile în cuptor, nici ca hrană spre indestulare fiarei, să nu mă dovedesc nestăpânit și iute, nici să-mi mai crească răutatea cea veche, ci fă-mi ușoară sarcina păcatelor, ca să mă întorc de la sălbăticia mea prostească, să mă abat de la viclenia mea urâcioasă. Supune-mi minții patimile cele spurcate, greu de stăpânit, unite și topite în firea mea. Fă ca tot ea²⁹⁹ să păzească dumnezeiescul cuvânt. Cu puterea Ta întărește-mi puterea cea neputincioasă. Cu lumina Ta luminea-

ză-mi întunericul inimii. Cu curăția ta curățește-mi mintea²⁶⁰. Izbăvește-mă de rana răutății celei stricătoare de suflet. Scoate-mă nevătămat de la draci, neîntinat, fără de prihană, de la cei potrivnici, de la supărarea diavolului și de la tirania lui cea silnică și cumplită. Dăruiește-mi acum darul dumnezeiescului Duh ca să împlinesc cuvintele Tale, să păzesc legile Tale, să mă tem de îngrozirea Ta care desăvârșit lucrează, să fac cele ce se cuvin Ție și mă mântuiesc. Curățește-mă de pângărirea și spurcăciunea tupului. Uple-mi mintea de curățenia Ta. Păzește-mă neîmpiedicat, ca într-o zi cu bună rânduială, ca să merg pe dumnezeieștile căi. Izbăvește-mă de lucrul fără de rod și de oste-neala prearea a nebuniei necunoștinței, care intră întru mine de la draci și iese dinlăuntru, din inimă. În vremea morții, în ziua judecății celei înfricoșate a nelegiuirilor mele, bătăile crunte ale conștiinței, muștrările amare și săgețile înfocafe care mă vor arde, mă vor pârjoli, mă vor topi, ce putere le va opri? Cine le va stinge? În foc mă aruncă lucrarea răutății, m-a înstrăinat de cunoașterea [Ta] la Judecată, și voi auzi: „Nu te știu pe tine, putre-

ziciune. Stai departe de bunătăți, răutate, vicle-
nie, suflet întunecat și netrebnic²⁶¹. Aproape este
tăierea morții. S-a apropiat acum sabia sfârșitu-
lui. Înger de foc aspru, îngrozitor, purtător de su-
liță, sălbatic se pogoară, tăind, secerând inimile
cele neroditoare. Vai mie, s-a apropiat ca un leu și
ca un balaur. Vai mie, de față este, foc suflând și
arzând, cu paloș înfricoșat și cu totul înfocat. Se
arată necrutător față de mine, ticălosul. Se arată
gata să mă topească, să mă mistuie, arzându-mă
cu totul. Nici un sprijin nu-mi rămâne mie, chinui-
tului. Nimeni nu îmi ajută mie, stricatului. Nimeni
nu aude tânguirile mele. Nimeni nu vede ostene-
lile inimii mele, căci tu, suferind muncile cele tai-
nice, numai tu le știi întru ascuns, o, inimă!

Suflete, mi se pare că te văd întunecat de moar-
tea cea amară, îngălbenit de frică, fugind, nesufe-
rind să vezi îngerul, posomorât și de lacrimi plin.
Te văd mistuit de moarte, privind în jos, împilat,
trist, lepros și netrebnic, gol, întinat și rănit. O,
cum te vei duce tu dezlegat de trup! O, cum vei
fi tu ținut de vrăjmășiile dracilor! O, cum vei fi bă-
gat tu intru adâncul muncii! O, cum vei suspina

urâte care, vai mie, până la urmă cu totul mă vor pierde. Acum m-a afundat întru întunericul iadului și m-a prăvălit în bezna cea mare. Mâhnirea zadarnică și fierbințeala inimii, mânia iute și zavistia, nebunia, întunericul lenevirii, norul trândăviei mi-au gonit darul Duhului. Slava deșartă omească și lauda stricăcioasă îmi aduc necinste peste măsură. Iar mândria, turbarea dracilor m-a împreunat pe mine cu nebunia patimilor. Cu amar suspină inima de trei ori ticăloasă. În ceasul cel înfricoșat, în ziua judecării, heruvimii vor sta de față cu frică și serafimii se vor spăimânta cu cutremur. Învrednicește-mă să lăcrimez pururea, să plâng, să suspin în toată vremea și locul, în ceasul în care judecătorul va ieși la Judecată. Se va clăti cerul și va tremura pământul, se va îngrozi marea, se va topi toată zidirea, iar El va fi aprig cu cei ce au nelegiuit. Vor răsuna trâmbițele cu putere, cetele celor fără de trupuri vor alerga, sufletele cele netrebnice le vor chinui, sufletele cele întinate le vor arde. Când vei ședea pe tron înalt, când mă vei judeca pe mine osânditul, să nu mă pui pe mine, blestematul, împreună cu iezii cei

blestemați, ci cu oile cele fericite, ca să mă desfățez în lăcașurile rânduite dreptilor. O, Lumină întreit strălucitoare! O, Treime preasfântă! Treime după fețe și unime după ființă! Numai pentru credința mea și fără nădejde, mântuiește-mă. Fă-mă împărat puternic peste patimi. Slobozește-mă de tot păcatul. Luminează-mă, înrumusețeaza-mă pe mine, cel întunecat. Caută spre mine cu ochi preamilostiv. Dăruiește-mi înger de raze purtător, al minții ajutor, învățător, părtinitor, povățuitor îndreptător spre mântuire, păzitor sufletului și trupului meu. Stinge izbucnirile răutății mele. Izvorăște-mi ploi de lacrimi. Căci nu celor fără prihană, celor luminați, le-ai așezat leacul mărturisirii, ci ai dăruit chipuri de pocăință mie, spurcatului și netrebnicului. Căci nu este fel de răutate, de viclenie, pe care să nu-l fi făcut în toată vremea și locul.

Și acum îmi plec Ție genunchii inimii mele, Împărăției Tale îmi plec grumazul, bunătății Tale aduc rugăciune. Iartă mulțimile greșelilor mele. Uită grelele datorii ale mele. Nu mă lipsi de bunătățile cele veșnice. Nu mă scoate afară de la masa cea nemuritoare. Nu mă înstrăina de bucuria sfinților.

Învrednicește-mă sfințitei împărtășiri spre ștergere
rea greșelilor celor multe, spre dezlegare, spre cu-
răție, spre mântuire, iar în ceasul cel de pe urmă
și amar al morții, trimite-mi îngeri blânzi, luminați,
ca să biruiască pâlcurile dracilor, să-mi răpească
sufletul din muncă și să-l ducă fără de păcat sus,
către Cel întreit Luminător și singur Împărat și să-l
învrednicească bucuriei sfinților. Primește drept
mijlocitoare pentru mine bunătatea Ta, nerăuta-
tea, nepomenirea de rău, milostivirea, îndurarea
cea desăvârșită. Primește drept mijlocitoare pe
Maica cea preainaltă, pe bucuria lumii, fata Maică
și Fecioară, dumnezeiască scară, toiagul cel neîn-
suflețit, tronul. Primește mijlocitoare rânduiala și
ceata aruncătoare de fulgere a cereștilor îngeri
celor fără de trupuri. Primește mijlocitor luminat
și de raze purtător pe Înaintemergătorul Tău cel
sfințit, pe cel mai înainte de scutece propovădui-
tor și de Dumnezeu grăitor²⁶³, pe cel ce mai înainte
de Stăpânul a strălucit celor din întuneric²⁶⁴. Pri-
mește mijlocitoare cetele sfinților, cetele proroci-
lor, ale patriarhilor, ale mucenicilor, ale tuturor

sfinților celor de lumină purtători. Ca bine să Te
cuvânteț și cu dorire să Te măresc, ca să-Ți ver-
suiesc curat Ție, Celui pe Care bine Te cuvântează
Puterile cerurilor întru toți vecii cei nemărginiți și
nemăsurați. Că Ție se cuvine slava, cinstea și stă-
pânirea, întru toți vecii cei nesfârșiți.

RUGĂCIUNE
CĂTRE TOT INDURATUL
DUMNEZEU ȘI TATĂL,

DE UMILINȚĂ, DE MĂRTURISIRE
ȘI DE CERERE

tiu, Doamne,

că deși mulțimea păcatelor mele este nemăsurată și nu pot nici privi spre bunătatea Ta, dar mila Ta este nemărginită, ca un noian al îndelungii-răbdări, ca un adânc al bunătății.

Și chiar dacă pe toți oamenii i-am întrecut cu răutatea, dar îndurările Tale nu le-am covârșit, nici milostivirile Tale nu le-am oprit, nici părăiele iubirii Tale de oameni mereu curgătoare nu le-am uscat. Căci chiar dacă fărădelegile noastre se vor înmulți mai mult decât stelele cerului și decât nisipul de pe țărmurile mării, însă bunătatea și blândețea Ta sunt atât de covârșitoare, încât isprăvile noastre le trece cu vederea dreptatea Ta. Pentru aceasta, bizuindu-mă milei Tale, mă apropii de Tine cu frică și cu cutremur, rugându-mă ca desfrânatul: Orice Ți-am greșit Ție de voie, cu lucrurile și

cu cuvintele, cu aducerile aminte și cu gândurile, cu cunoștința răului și cu necunoștința, câte cu mintea și câte cu cugetul, în orice noapte și în orice zi, la orice vârstă și în toată viața mea, iartă-mi-le toate și îmbracă-mă cu haina nepăcătuirii și a curăției.

Am păcătuit, mărturisesc. Am greșit, nu tăgăduiesc. Poruncile Tale le-am lepădat, judecățile Tale și dreptățile le-am trecut cu vederea. Am urmat înșelătorului și răzvrătitului vrăjmaș. M-am supus trupului și patimilor. Am robit dulceților vieții. Am fost lăcaș a toată necurăția. M-am făcut vas a toată fărădelegea. Nu am întipărirea chipului Tău curată și neîntinată. Nu am pecetea dumnezeiescului Botez neclintită. Am stricat plăzmuirea cea dintâi și pe cea de-a doua²⁶⁵. Toate le-am amestecat, toate le-am întinat, cu căderile cele din fiecare zi și ceas. Mă recunosc vinovat focului celui veșnic și viermelui celui neadormit. Mă mărturisesc că sunt vrednic de toată munca cea înfricoșată și cumplită. Nu mai aștept osânda judecății unuia născut Fiului Tău care pe cei păcătoși ca

mine îi va trimite în gheenă, ci singur îmi dau hotărârea pedepsei. Singur mă osândesc.

Iată, stă de față amintirea păcatelor, ca niște aspri și neamăgiți martori. Părășii cei cumpliți aduc înaintea zăpășii faptelor mele, cer socoteală, trag de la judecată spre munci. Și nu e nimeni care să-mi ajute, nicăieri.

Așadar, ce voi face dacă încă mai înainte de ceasul acela sunt osândit. în ziua judecării, când mi se va cere socoteală? De cine voi fi dezvinovățit când eu însumi mă defaim? Cine îmi va ajuta? Cine îmi va acoperi cele descoperite pe care în întuneric le-am lucrat eu, ticălosul, care sunt aduse acum la lumină și sunt văzute de milioane de îngeri și de oameni? Nimic nu mă îndreptează decât mila Ta și iubirea Ta de oameni și decât faptul că mă osândesc mai înainte de judecată și-mi vădesc faptele mele și-mi dau la iveală păcatele mele. Căci Tu, Cel ce ai zis prin Proorocul: „spune Tu mai întâi păcatele Tale ca să te îndreptezi”²⁶⁶, cu adevărat și pe mine mă vei ierta pentru păgânătatea inimii și mă vei dezvinovăți, cel ce îmi mărturisesc fărădelegile mele Ție, Domnului.

Am rugătoare vrednică de credință spre înduplecare pe cea întru tot sfântă și preafărăpriană și preacurată Maica a Celui unul născut Fiul Tău, adevăratul Dumnezeu și Mântuitorul firii noastre. Am împreună mijlocitori pe sfințele, curatele și nematerialnicele Puteri și Stăpânii, Tronurile, Domniile, Heruvimii cei cu ochi mulți și Serafimii cei cu câte șase aripi și toată ceata cea slujitoare grăită și negrăită. Pun înainte ca mijlocitoare pentru mântuirea mea mulțimile dumnezeieștilor Părinți și ale strămoșilor care din totdeauna au făcut cele plăcute Ție. Pun înainte, spre rugăciune, pe fericiții proroci văzători tainelor Tale. Și pe lângă aceștia, pe pecetea prorocilor, pe marele văzător al adevărului și Propovăduitorul și Botezătorul Ioan²⁶⁷. Aduc spre mijlocire pe sfinții și sfințiții Apostoli, care prin trâmbițele învățaturii lor, spre zidirea Bisericii au ridicat lumea. Îți aduc Ție și strădaniile mucenicilor și biruințele lor care au zguduit cerul și pământul, pentru ca adevărul bunei credințe cel ce a răsărit pe pământ să-l întemeieze și minciuna păgânătății să o gonească. Îți aduc Ție și împotrivirea cea tare și netemătoare asupra ce-

lor rău credincioși, a mărturisitorilor Ortodoxiei și ai credinței sănătoase. Pun înainte și luptele și nevoițele prin trăire ale cuvioșilor bărbați, care ca niște îngeri pe pământ au petrecut, care și patimile trupului și dulcelele lumii și meșteșugurile tiitorului lumii cu iscusință le-au biruit. Dar nici cinstitele și sfintele cete ale păstorilor și dascălilor lumii nu le uit și nu le trec cu vederea spre mijlocire, ci îi chem și pe aceștia, ca și ei să Te îmblânzească și să Te înduplece pe tine, Părinte și Făcător al tuturor, care îți inchină jertfele lor cele fără de sânge, sudorile și luptele cele pentru dreapta credință și pentru fapta bună. Chiar femeile și mai ales fecioarele cinstite și cuvioase, care firea bărbaților au luat și sub jugul cel bun al Evangheliei s-au așezat, aduc pentru mine rugăciune, arătându-și petrecerea în nevoiță, viața cea pustnicească și pătimitoare și îndemnând spre milă.

Deci, având atâția și asemenea apărători, rugători și mijlocitori, mă rog eu, păcătosul și nevrednicul, să nu mă gonești. Doamne, rușinat, nici să mă urgisești ca pe un nevrednic, nici să mă lepezi de la fața Ta ca pe un sfios, ci să mă numeri im-

preună cu oile cele alese și să mă învrednicești stării și rânduiei celor ce se mântuiesc, ca un milostiv și îndurat și de oameni iubitor, care Te bucuri de mântuirea păcătoșilor. Că Tu ești Dumnezeu și Tatăl nostru și, către Tine greșind, la Tine ne întorcem și ai Tăi fii suntem, deși ne-am arătat necinstiți pentru neluarea-aminte. Și Ție slavă și mulțumită și închinăciune înălțăm, împreună cu unul născut Fiul Tău și cu Preasfântul și bunul și de viață făcătorul Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE DE UMILINȚĂ
CĂTRE DOMNUL NOSTRU
IISUS HRISTOS

Doamne Iisuse Hristoase,

Mântuitorul meu, plouă în inima mea roua darului Tău. Adapă mintea mea și împodobește-o cu florile umilinței, ale smereniei, ale dragostei și ale răbdării. Eu zic acestea, dar iată că rugăciunea mea este fără putere, iar păcatele mele sunt mari și grele. Păcatele mele mă necăjesc și neputințele mă silesc să-Ți strig Ție: Cel ce ai deschis ochii orbului²⁶⁸, deschide ochii minții mele ca totdeauna să văd frumusețea Ta. Cel ce ai deschis gura asinei lui Valaam²⁶⁹, deschide-mi gura spre lauda și slava darului Tău. Cel ce ai pus hotar mării²⁷⁰, Cuvântul poruncii Tale pune-l hotar inimii mele prin darul Tău, ca să nu se abată în dreapta sau în stânga de la poruncile Tale. Cel ce ai dat apă în pustie norodului celui nesupus și împotriva grăitor²⁷¹, dă-mi mie umilință și ochilor mei lacrimi ca să

plâng ziua și noaptea în vremea vieții mele, cu smerită cugetare, cu dragoste și cu inimă curată.

„Să se apropie rugăciunea mea înaintea Ta, Doamne. #20 Dăruiește-mi din sămânța cea sfântă a darului Tău, ca să-Ți aduc Ție mănunchi de umilintă. Deci slavă Ție celui ce mi-ai dat mie ca să-Ți aduc Ție. Auzi, Doamne, rugăciunea robului Tău, pentru rugăciunile tuturor sfinților Tăi când îți aduc această mărturisire a mea. Greșit-am la cer și înaintea Ta, Doamne, Dumnezeuule Atotțiitorule și pentru mulțimea păcatelor mele nici nu mai sunt vrednic să numesc numele Tău cel preaslăvit cu buzele mele cele păcătoase. Căci nevrednic m-am făcut cerului și pământului, întărâtându-Te pe tine, Stăpânul meu cel bun. Pentru aceea, mă rog Ție, Doamne, să nu mă lepezi pe mine de la fața Ta, nici să Te depărtezi de la mine, ca să nu pier. Căci dacă darul Tău nu mi-ar fi ajutat mie mai înainte, aș fi pierit și eram acum ca și cum nu aș fi fost. Căci după ce Te-am părăsit pe Tine, n-am mai avut zi bună, iar ziua petrecută întru păcate, care pare să fie bună, este mai rea ca cea amară și preamară. Și dacă nu-mi va ajuta mie acum același dar al Tău,

voi fi iarăși ca și cum nu aș fi. De aceea nădăjduiesc tare că mă vei întări pe mine cu darul Tău, Doamne Dumnezeul meu, ca să mă grijesc de mântuirea mea. Pentru care și cad la Tine, rugându-mă: Sprijinește-mă pe mine, cel ce m-am rătăcit din calea dreptății. Varsă peste mine mulțimea îndurărilor Tale ca peste fiul cel desfrânat, căci mi-am rușinat viața, risipind bogăția darului Tău. Miluiește-mă, Dumnezeule, și nu pomeni răul din viața mea cea înrăutățită. Îndură-Te spre mine ca spre cea desfrânată, ca spre vameș și spre tâlhar, căci aceștia pe pământ fiind s-au urgisit de toți, dar Tu, Doamne, i-ai primit și locuitori ai desfătării raiului i-ai făcut. Deci primește-mă pe mine netrebnicul robul Tău și pocăința mea, căci urgisit am fost de toți. Căci „ai venit, nu pe cei drepti să-i chemi, ci pe cei păcătoși la pocăință”²⁷³. Că Ție se cuvine slava în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE
CĂTRE PREASFĂNTA ȘI
CEA DE O FIINȚĂ TREIME

reime de o ființă și nedespărțită, Domnie una și întreit strălucitoare, necuprinsă și singură domnească Stăpânire în trei sori. Mulțumesc Ție, deși nu pot îndeajuns pentru mulțimea nenumăratelor Tale binefaceri. Căci din bunăvoința Împărăției Tale, spre calea mântuirii m-ai povățuit și dragoste de viață liniștită ai pus în inima mea și mi-ai dat putere să mă depărtez cu bucurie de lume și de amăgirea ei. Cu chipul îngeresc al rânduielii celei pustnicești m-ai împodobit, a fi numărât împreună cu oile turmei Tale m-ai învrednicit și întru pășunea dumnezeieștii Tale învățături imbelșugat m-ai hrănit.

Ce îți voi răsplăti Ție, Dumnezeu, pentru darurile mari pe care mi le-ai făcut mie? „Lăudămu-Te, bine Te cuvântăm, ne închinăm Ție, Te slăvim pe Tine, Îți mulțumim Ție”²⁷⁴, Făcătorule de bine al sufletelor și al trupurilor noastre. Că bun

și iubitor de oameni Dumnezeu ești și Ție slavă,
laudă, mulțumită și închinăciune cu buze nevred-
nice înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh,
acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE
CĂTRE IUBITORUL DE OAMENI
DUMNEZEU ȘI TATĂL.

tăpâne Doamne Atotțiitorule.

Izvorul cel mai presus de mărginire, negrăit și pururea vecuitor, Părinte al vieții și al nemuririi, Întărirea cea mai presus de putere, Cel de toate mințile neînțeles și de nici una din rânduielele cele de sus cunoscut. Mărimea cea covârșitoare și nerătată, Bunătatea cea atotpricinuitoare²³⁶, izvorătoare și prea indestulată, Cel ce reverși din plin peste toate cele ce sunt bunătatea Ta cea negrăită și împărtășești de tot binele făpturile Tale, după rânduiala și puterea primită de fiecare. Cel ce l-ai făcut pe om pentru a se împărtăși din bunătățile Tale și cu toate cele bune în chip dumnezeiesc l-ai împodobit, ca și printr-însul să se slăvească pe pământ numele Tău cel de mare cuviință. Și fiindcă s-a stricat el cu păcatul, iarăși, spre mai bine, zidindu-l a doua oară întru Hristosul Tău, prin Care toate le-ai adus întru ființă, l-ai suit la ceruri.

Mulțumesc Ție că îndelung ai răbdat până acum și nu m-ai lăsat să pier pentru păcatele mele. Mulțumesc Ție că, de nenumărate ori întorcându-Te, m-ai mângâiat și în ziua relelor m-ai acoperit, „mi-ai dat mie ajutor de mântuire și dreapta Ta m-a sprijinit și certarea Ta m-a îndreptat desăvârșit”²⁷⁶. Mulțumesc Ție că Te-ai făcut mie povățuitor și luminare și nădăjduire și că prin cuvinte, gânduri și pilde de-a pururea către mântuire mă povățuiești și mă luminezi. Mulțumescu-Ți Ție că, nevrednic fiind eu, îmi faci bine, mă chemi, mă îndemni și arăți iubirea Ta de oameni spre mine, necunoscătorul robul Tău, cel ce foarte am greșit și toată viața mea întru păcate o am cheltuit.

Deci acum, mult milostive lubitorule de oameni, Doamne, Cel ce moartea păcătosului și întoarcerea lui o aștepti și o primești, Cel ce mântuiești pe cei deznădăjduiți și înviezi pe cei omorâți, caută spre mine, nevrednicul robul Tău, și zdrobit fiind înviază-mă și sfărâmat fiind, vindecă-mă. Și pentru bunătatea Ta cea în veci neînțeleasă, uită fărădelegile mele, prin care am greșit cu lucrul, cu cuvântul, cu gândul, cu cunoștința și fără de cunoștință.

Dezleagă impietrirea inimii mele rele și dăruiește-mi lacrimi de umilință spre curățirea stricăciunii mele. Și să nu Te întorci de la mine întinatul, să nu mă rușinezi pe mine, cel spurcat cu voirea și răumiroditor din pricina putreziciunii faptelor mele. Auzi-mă, Doamne, milostivește-Te, Doamne, și de patimile cele ce împărățesc întru mine scapă-mi ticălosul meu suflet, ca întru curată conștiință să mă apropii de numele Tău cel înfricoșat și preaslăvit. Și să nu mă mai stăpânească păcatul, nici să mă mai silnicească războinicul drac, nici la voia lui să mă mai ducă, ci cu amenințarea cea atotputernică a milostivirii Tale izbăvește-mă de stăpânirea amândorura. Că a Ta este stăpânirea și puterea și slava împreună cu unul născut Fiul Tău și cu Sfântul Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE
CĂTRE DOMNUL NOSTRU
IISUS HRISTOS

A LUI MIHAIL CRIFOPOL
DIN IMBROS™

Stăpâne Doamne Iisuse Hristoase
Dumnezeul nostru, Cel singur milostiv și lesne
iertător, Izvorul milei Noianul cel nedeșertat al
iubirii de oameni, Cel ce nu ai venit să chemi pe cei
drepti, ci pe cei păcătoși, la pocăință. Primește-mă
pe mine Tu, cel ce ai poruncit lui Petru întâiul din-
tre ucenicii și Apostolii Tăi, care Te-a întrebat, ca
„de șaptezeci de ori cite șapte să ierte păcatele”²⁷⁸,
arătând o parte din nemărginirea bunătății și a
iubirii tale de oameni, iar pe de altă parte deschi-
zând cu milostivire și cu îndurare ușa pocăinței
tuturor celor ce au păcătuit, vreme de întoarcere
dăruindu-le și nelăsând nicăieri loc deznădăjduirii.
Însuți Stăpâne, iubitorule de oameni, Dumnezeule
a toată mângâierea, părinte al îndurărilor, Doam-
ne al milei, Adânc al milostivirii, Noian al bună-
tății, Izvor al milosârdiei, Vistierie nedeșertată a

îndelungii-răbdări și a nepomenirii de rău. Povățuitor al celor rătăciți, Îndreptare a celor căzuți, Nădejde a celor deznădăjduiți, Mângâiere a celor urgisiți, toate tuturor fiind și făcându-Te cunoscut pentru mine și pentru mântuirea mea, primește-mă acum și pe mine, păcătosul și nevrednicul robul Tău, cel ce mă pocăiesc și mă apropii cu inimă zdrobită și cu smerenie a duhului și cer dezlegare de multele și cumplitele greșeli neiertate, pe care cu știință și fără de știință le-am greșit în toată viața mea, călcând legile Tale, lepădând poruncile Tale, nepăzind așezământurile Tale și defăimând rânduielile Tale cele bune și mântuitoare, și cu totul depărtându-mă de Tine și de ale Tale, umblând după mintea mea cea rea și făcându-mă bucurie diavolului și viclenilor lui draci și în tot chipul împlinind poruncile acestora.

Iar acum, Doamne, Doamne, târziu trezindu-mă din păcat ca dintr-un somn preaadânc și dintr-o beție sau amețeală, venindu-mi întru sine-mi, simțind relele mele cercetându-mă pe sine-mi din toate părțile și aflându-mă pustiu de tot binele și de po-doaba cea cu chip de lumină și strălucită a dum-

nezeieștii scăldători cu care m-ai îmbrăcat²⁷⁹, fiind eu gol cu totul și lipsit din pricina păcatului, și suspinând, tremurând, flămânzind și de toate relele ținându-mă, cu totul lipsit fiind și de toți ceilalți urgisit, mi-am adus aminte de viața cea mai dinainte în care m-ai așezat și din care am căzut pentru răutatea mea. Mi-am adus aminte de îndurările Tale cele bune, purtătoare de grijă, iubitoare de bine și părintești, și mă întorc către Stăpânul meu adevărat, cu îndrăzneală mă arunc la picioarele Tale, rostind tare și strigând dintru adâncul sufletului, ca fiul desfrănat: „Greșit-am Doamne la cer și înaintea Ta”²⁸⁰. Deci primește-mă, bunule și iubitorule de oameni, Doamne, pe mine cel ce mă pocăiesc, mă întorc și mă apropii cu îndrăzneală de bunătatea Ta cea negrăită și de milostivirea Ta cea nemăsurată și de împărăția cea preabună. Primește-mă pe mine, nevrednicul robul Tău, cel ce mult am greșit și am întăritat și am amărât îndurările Tale cele iubitoare de oameni. Primește-mă pe mine, zidirea mâinilor Tale, făptura Ta, pe care ai cinstit-o cu chipul Tău și cu stăpânirea asupra tuturor, singura dintre vietăți căreia i-ai dăruit cu-

vânt²⁵¹ și pe care cu multe și mari bunătăți ai împodobit-o, pentru care lege ai dat, proroci ai trimis și altele nenumărate ai lucrat, pentru care om Te-ai făcut, Dumnezeu fiind și Stăpân, și toată economia cea înfricoșată săvârșind-o, ai suferit patimi, Cruce, moarte și îngropare, ca și de moarte și de patimi și de păcate să mă slobozești pe mine și ca să mă întorci la înrudirea și starea mea de fiu al Tău de mai înainte și să mă faci moștenitor al împărăției Tale.

Deci dacă toate acestea cu iubire de oameni le-ai făcut și le-ai suferit pentru mine, cum mă vei lăsa acum, o, Stăpâne, să ajung vânat diavolului și să se laude zurbagiul și vicleanul fugar drac asupra nemărginitei Tale puteri, bunătăți și înțelepciuni? Căci acela nu numai pe om l-a amăgit și din petrecerea raiului l-a izgonit și de fericita viața cea de acolo l-a lipsit, dar după negrăita iconomie și prea înfricoșata jertfă și după vărsarea sângelui Tău împărătesc, cel mare și vestit, prin care ne-ai răscumpărat, poate și acum să răpească pe robii Tăi cei cumpărați cu atâta preț și să-i ducă în prăpastia sa pierzătoare. Nu, Stăpâne,

Iubitorule de oameni, nu, Împărate veșnice, nu, Atotputernice Doamne, să nu aibă atâta biruință asupra noastră vrăjmașul adevărului, pierzătorul drac, nici să nu poată așa mult răutatea noastră.

Am greșit, dar de la Tine nu m-am depărtat. Am greșit, dar pe tine Te cunosc Dumnezeu. Am făcut multe și mari greșeli, mărturisesc, dar tot la bunătatea și iubirea Ta de oameni cad, care nu are margini. Am păcăuit eu, tina, așa mult încât să nu poți Tu dezlega? Am făcut eu atâta nerânduală încât să nu poți Tu ierta? Am nelegiuit eu atâta încât să nu poți Tu trece cu vederea? Am greșit eu atât de mult încât să nu Te poți Tu milostivi? Îndurat și Îndelung-răbdător din fire fiind, chiar de s-ar aduna în mine toate păcatele lumii, nimic nu înseamnă față de adâncul cel nemărginit al bunătății și al iubirii Tale de oameni. De aceea, Stăpâne iubitorule de oameni, încerc să mă îndreptez prin cuvinte, nebizuindu-mă pe curățenia mea, pentru că sunt mai necurat decât toți, spurcat și depărtat de poruncile Tale și ca un porc mă tăvălesc cu totul în tină și în noroiul răutăților mele celor nenumărate. Dar punând în minte nemăr-

ginirea bunătății Tale, privesc spre înălțimea și mărimea bunătății și a iubirii Tale de oameni, pe care nici unul din păcatele cele omenești nu o poate birui.

Deci primește-mă, Doamne, pe mine, cel ce mă întorc cu lacrimi și cu suspine și mă căiesc pentru cele greșite și cer iertare. Pleacă-Te rugăciunilor și cererilor mele. Milostivește-Te ca un milostiv, îndură-Te ca un îndelung-răbdător, miluiește-mă ca un iubitor de oameni și îmi iartă mie câte am păcătuit Ție. Primește-mă pe mine robul Tău, care îți mulțumesc că nu m-ai pierdut până acum pe mine pentru fărâdelegile mele, îndelung-răbdând pentru mine și care cer dezlegare de cele greșite de mine și desăvârșită izbăvire și iertare de la bunătatea Ta. Și de acum înainte mă plec Ție și mă rog tare, întărește-mă în credința Ta și în nădejdea cea temeinică, și nestrămutat păzește-mă de toate meșteșugurile și năpădirile vicleanului, ca să nu mă răpească răutatea spre prăpastia pierzării, nici să nu ajung vânat al vrăjmașului. Încredințează viața mea Îngerului credincios păzitor, care

mă povățuiește și mă întărește să fac voia Ta și să împlinesc bine poruncile Tale.

Așa, Stăpâne, îndelung-răbdătorule, mult milostive Doamne, Soare gândit²⁸², Împărate al slavei, Milostivirea și Iertarea desăvârșită a păcatelor mele. Așa, Preadulce Iisuse, răsufare și răcorire a mea, mângâiere, domolire, dulceață, veselie a sufletului meu, bucurie deplină, dragoste desăvârșită, dorire cu chip dumnezeiesc, viață fără mahnire, pofta de cele bune, „pacea care covârșește toată mintea”²⁸³. Așa, lumina ochilor mei, mișcarea mâinilor, umblatul picioarelor, potrivirea mădurelor, alcătuirea întregului meu trup, într-un cuvânt toate. La Tine doar, Stăpâne Hristoase, iau aminte, prin Tine visez și mă mișc. Doar prin Tine sunt, deși am greșit mai mult decât toți. Curățește mintea mea de împătımirea materială, de cugetele deșarte, de amintirile și gândurile necuvioase și rele, care mă țir, mă sugrumă și mă înconjură acum. Dă-mi mie dorire bună, a sufletului, gând temeinic, poftă a inimii și cugetare neîncetată spre amintirea de Tine, cea de lumină dătătoare și spre dragostea cea desăvârșită, ca să-mi

inchipui de-a pururea podoaba Ta cea iubită și să
văd frumusețea Ta. Spală-mă cu desăvârșire de
spurcăciunea păcatului și curățește-mă de toată
duhoarea cea pătimasă, de necurăția și întinăciu-
nea trupului și a duhului. Și imi dă mie liniște sta-
tornică și pace adâncă a gândurilor, ca prin toate
acestea îndulcindu-mă de binefacerea Ta, de în-
delunga-răbdare și de bunătatea Ta cea multă și
mila Ta cea dumnezeiască din destul dobândind,
să mulțumesc, să slăvesc, să laud și să măresc nu-
mele Tău cel preasfânt și al celui fără de început
al tău Părinte și al preasfântului și bunului și de
viață făcătorului Tău Duh, acum și pururea și în
vecii vecilor. Amin.

Rugăciuni ce se zic mai înainte de somn

RUGĂCIUNE
CĂTRE DOMNUL NOSTRU
IISUS HRISTOS,
DE CERERE ȘI UMILINȚĂ
A SFÂNTULUI
GRIGORE TEOLOGUL²⁸⁴

Dumnezeule.

Dumnezeul meu, de care heruvimii și toate adâncurile tremură, Noianul cel necuprins al bunătății, Cel ce de-a pururea ascuți pe cei ce Te cheamă pe Tine cu inimă zdrobită, Cel ce ai făcut noaptea spre odihna și mântuirea zidirii Tale, Cel ce m-ai invrednicit pe mine, ticălosul, să ajung sfârșitul zilei, Cel ce ai zis: „Mai înainte de a Mă chema pe Mine de față sunt și încă grăind Tu”²⁸⁵, vino și acum, Stăpâne, la noi prin venirea Ta cea nevăzută, din sâmurile cele părintești ale Născătorului Tău de Care nu Te-ai despărțit niciodată și pleacă urechea Ta spre neputința noastră. Doamne Dumnezeule, Cel ce izvorăști milă și bunătate, Cel ce de-a

pururea mă chemi pe mine, care mă întorc mereu de la Tine, deși Tu îmi faci bine, trimite întru mine, ticălosul, umilință și, precum ai arătat oarecând piatra cea din pustie²⁸⁶, arată inima mea cea împietrită și vârtoasă vărsând izvoare de lacrimi. Căci iată, Stăpâne, cu frică și cu cutremur cad la Tine și mă rog: Doamne, Doamne, iartă-mi mie greșelile mele cele din toată ziua și din toată viața mea, făcute din neștiință, cu știință sau cu gândul. Căci știu că multă este mulțimea bunătății Tale, Doamne, iubitorule de suflete, și pentru aceasta am îndrăznit spre rugăciune. Nu am făcut nici măcar un ceas voia Ța, nici vreun bine, Doamne, deoarece toată voința omului, ca și gândirea, este rea, toată e urâtă, toată e lumească. Dar cum pot lutul și tina sau ce e mai greu ca plumbul să zboare, să se suie la înălțimea cerului și să învețe de acolo ceva bun?

Iată, Stăpâne, Ție îmi arăt toată neputința mea. Curățește-mă, miluiește-mă, căci mă apropii de Tine singur osândindu-mă și fără de răspuns. Ca un urât și părăsit îmi plec grumazul înaintea Ta și în pământ caut. Mă rușinez și mă îngrozesc să privesc cerul cu ochi spurcați. Către Tine îmi plec

genunchii inimii și ai trupului, îmi înalț mâinile trupului cu lacrimi și cu suspinuri umilite mă rog: Doamne, Doamne, ajută-mi și de focul cel nestins mă izbăvește, căci m-au făcut de râs dracii pe mine, ticălosul, năvălind asupra mea fără de rușine. De aceea, Doamne, Doamne, grăbește, sârguiește, ajută-mi, sprijinește-mă și mă învrednicește să stau neosândit înaintea divanului Tău celui înfricoșat. Să nu biruiască păcatele mele cele mai multe decât nisipul mării, Preabunule și îndelung-răbdătorule Stăpâne, adâncul iubirii Tale de oameni. În noaptea aceasta, nălucirile neașteptate ale dracilor, înfricoșările cele de noapte și „lucrurile ce umblă în întuneric”²⁸⁷ să nu cuprindă ticălosul meu suflet. Să nu ațipească, nici să adoarmă îngerul meu păzitor, iar noaptea să nu mi se arate ceva din cele spurcate ale zilei sau de după zi. Ci, Doamne, Doamne, cu lumina cea neapropiată și atotputernică a dumnezeirii Tale strălucindu-mi-se mintea, și fără trup, cu Tine, Dumnezeule, Ochiul cel treaz și neadormit, să vorbească.

Dăruiește-mi mie odihna nopții ca să petrec ziua întru dragostea dumnezeirii Tale celei ne-

grăite și dă genelor mele somn ușor, pentru ca nici limba, unealta cântărilor de laudă, să nu rămână multă vreme moartă, nici zidirea Ta cea luminată să nu se liniștească²⁸⁸. Și mă scoală din somn la ceasurile potrivite cântărilor de laudă din miezul nopții și de dimineață, ca să Te slăvesc pe Tine, Lumina cea neapropiată, împreună cu Puterile cerești și cu îngerii Tăi. Ascultă, Doamne, inima care strigă și nu lua în seamă faptele mele rele, ci vezi chinuirea sufletului meu, grăbește de izhăvește de faptele mele viclene. Și nu-mi măsura mie după dreptate, nici nu voi să-mi răsplătești cu pedepse vrednice de cele săvârșite, ca să nu pier cu totul.

Auzi-mă, Doamne, pe mine, cel deznădăjduit, și nu mă lăsa, rogu-mă, să fiu furat în somn de arătări necuvioase, pentru păcatele mele cele mai multe decât nisipul mării. Ci cheamă-mă înapoi, Stăpâne, pe mine cel rob și ținut de faptele cele necuvioase și strâns ca în lanțuri, căci Tu știi să dezlegi pe cei legați și să tămăduiești rănilor cele nearătate, numai de Tine știute, Cunoscătorule al

celor ascunse. Tu, cel grabnic întru milă și îngăduitor spre pedeapsă, arată-Te mie, celui ce cumplit aam căzut, și cu milostivirea Ta întinde-mi mie mâna și scoate-mă din prăpastia fărădelegilor mele, că tu singur ești Dumnezeuul nostru. „Cel ce nu Te bucuri de pierzarea păcătosului”²⁸⁹, Cel ce nu Te întorci dinspre fața care privește la Tine cu lacrimi. Ascultă, Doamne, glasul robului Tău, care strig către Tine, arată-mi lumina Ta care s-a stins în mine. Trimite roua Sfântului Duh și-mi dăruiește puțin răgaz ca să mă ridic, eu, deznădăjduitul. „Schimbă-mi, Doamne, plânsul în bucurie. Rupe haina mea și îmbracă-mă cu veselie.”²⁹⁰ Dă-mi mie să-mi isprăvesc lucrările de seară și să dobândesc odihna de dimineață, ca cei aleși ai Tăi, Doamne, de la care a fugit tristețea și suspinul, și să mi se deschidă mie ușa împărăției Tale pentru ca, intrând într-însa împreună cu cei ce se îndulcesc de lumina feței Tale să dobândesc viața veșnică. Așa, Stăpâne Iisuse Hristoase, ajută-mi mie și nu mă lăsa de acum înainte să-Ți mai greșesc Ție și să urmez voii mele. Nu mă lăsa să pier pentru păcatele mele, ci milostivește-Te

spre zidirea Ta, și nu mă trece cu vederea, „căci neputincios sunt“, nu mă părăsi, că „la Tine am scăpat, vindecă sufletul meu că am greșit Ție“²⁹¹. Înaintea Ta sunt toți cei ce mă necăjesc și nu-mi este mie scăpare decât la Tine, Stăpâne Doamne. Mântuiește-mă pentru îndurările tale și „să se rușineze toți cei ce se scoală asupra mea și caută sufletul meu ca să-l piardă“²⁹². Doamne Dumnezeul meu, adu-Ți aminte de mine păcătosul și ne-trebnicul robul Tău când chem numele Tău cel sfânt și închinat și să nu mă lipsești de nădejdea mea. Învrednicește-mă să Te iubesc și să mă tem de Tine din toată inima mea și să fac întru toate voia Ta. Căci nu este asemenea Ție întru dumnezei Doamne, puternic întru tărie și bun întru milă, care să ajute, să mângâie și să mântuiască pe toți cei ce nădăjduiesc întru numele tău cel sfânt.

Așa, Doamne, Doamne, Cel ce covârșești greșelile cele omenesti și acoperi mulțimile păcatelor, Cel ce „nu ne faci nouă după păcatele noastre, nici ne răsplătești după fărâdelegile noastre“²⁹³, învrednicește-mă ca în toată noaptea și ziua și cât voi răsufla eu, cel vrednic de toată munca, fiind

vinovat de toate păcatele, să am în inima mea de-a pururea neuitare și taina cea înfricoșată a morții, și îngrozirea și mânia Ta cea de nesuferit față de noi, păcătoșii, și hotărârea Ta cea strașnică și dreaptă, care cu dreptate mă va trimite în focul gheenei, ca și cum aș sta gol și descoperit înaintea înfricoșătorului Tău divan²⁹⁴ și aș aștepta hotărârea dată acolo. Așa încât, cu frica aceloră pătrunzându-mi trupul și curățindu-mi mintea, sufletul și inima, să Te aflu milostiv pe Tine în ceasul morții și al Judecării, când se vor sparge oglinzile trupului²⁹⁵. Pentru bunătatea Ta cea mai presus de fire și mijlocirile Maicii Tale, Preacurata Născătoare de Dumnezeu, care, după Tine, este nădejdea mea, și ale tuturor preadumnezeieștilor Tăi îngeri și arhangheli și pentru rugăciunile tuturor sfinților Tăi. Amin.

RUGĂCIUNE
MAI ÎNAINTE DE SOMN
A SFÂNTULUI EFREM SIRUL.¹⁹⁶

Doamne Iisuse Hristoase

Dumnezeul nostru, Cel ce ai arătat pe sfântă Maica Ta mai cinstită decât toate puterile cerești, Însuți Preabunule, prin mijlocirile ei și ale tuturor sfinților Tăi, milostivește-Te și iartă-mi mie, nevrednicul robul Tău, orice am greșit astăzi ca un om, dar mai ales ca un fără de omenie: greșelile mele făcute cu voie și fără de voie, cu știință și cu neștiință, din răpire, din neluarea-aminte, din multa trândăvire și lenevire a mea; sau de m-am jurat pe numele Tău cel Sfânt, sau strâmb de m-am jurat, sau am hulit în cugetul meu sau Te-am întăratat cu ceva, sau am furat, sau am mințit, sau prieten a venit la mine și l-am trecut cu vederea, sau pe vreun frate l-am necăjit și l-am amărât sau, stând la rugăciune și la cântarea de psalmi, mintea mea cea rea s-a abătut spre lucruri rele și lu-

mești, sau peste cuviință m-am desfătat, sau glume am spus, sau nebunește am răs, sau în deșert m-am mărit, sau m-am mâniat, sau frumusețea deșartă am văzut și de dânsa m-am răpit la minte, sau cele ce nu se cuvin le-am bârfit, sau greșeala fratelui meu am iscodit-o și l-am osândit, iar greșelile mele cele nenumărate nu le-am băgat în seamă, ori de rugăciunea mea m-am lenevit, ori altceva rău am gândit. Acestea toate și altele pe care le-am săvârșit și le-am uitat iartă-le, Dumnezeule, mie, netrebnicului robului Tău și mă miluiește ca un bun și iubitor de oameni. Ca în pace să mă culc și să dorm²⁹⁷ eu, desfrânatul, slăvindu-Te pe Tine împreună cu Tatăl și cu Preasfântul și bunul și de viață făcătorul Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE
CÂND MERGEM SPRE PAT.
ÎN VERSURI IAMBICE.

A SFÂNTULUI
TEODOR STUDITULTM

el ce ai dat tuturor

somnul spre izbăvire de ostenelile pe care le-a pricinuit ziua cea luminată, dă-mi și mie, Hristoase al meu, Cuvinte al lui Dumnezeu, dulce somn, ușor și degrab trecător, plin de visuri bune și izbăvit de năluciri rele. Și mă scoală, când va bate toaca, tare, neprihănit, ca să cânt cu veselie, întărindu-mi picioarele [ca să stau] cu răbdare la slujbă, ferindu-mi mintea de lucrarea cea rea a dracilor, limpezindu-mi limba ca să laud cu tărie, spre slava și lauda stăpânirii Tale celei prea mari. Ca priveghind noaptea, mănecând dimineța, desăvârșit să văd în zori lumina poruncilor Tale.

Rugăciuni ce se zic după ce ne-am sculat din somn

RUGĂCIUNE
CĂTRE SFÂNTA TREIME
A DUMNEZEIESCULUI
GURĂ DE AUR³⁹⁹

lavă Ție,

Dumnezeul nostru, slavă Ție. Slavă Ție Doamne
Dumnezeul nostru, Cel ce de-a pururea treci cu
vederea păcatele noastre. Slavă Ție, Preasfântă
Treime Dumnezeul nostru, Cel ce m-ai învrednicit
pe mine a vedea și ziua de astăzi. Slavă Ție, prea-
sfântă Treime Dumnezeul nostru. Mă închin bună-
tății Tale celei negrăite. Laud îndelungă-răbdarea
Ta cea necercetată³⁰⁰. Mulțumesc și Te slăvesc pen-
tru mila Ta cea nemăsurată. Căci de nenumărate
pedepse și munci fiind eu vrednic, mă miluiești și
cu nenumărate binefaceri mă dăruiești. Slavă Ție,
Doamne, Dumnezeul nostru, pentru toate.

RUGĂCIUNE
CĂTRE DOMNUL NOSTRU
IISUS HRISTOS
A SFÂNTULUI ISAAC SIRUL⁹⁰

Domnezeul meu,

care cercetezi făptura Ta, căruia îți sunt arătate patimile mele și neputința firii noastre celei omenești și tăria potrivnicului nostru, Tu însuți acoperă-mă de răutatea lui, căci puterea lui este mare, iar firea noastră ticăloasă și puterea noastră neputincioasă. Tu dar, Bunule, Cel ce știi neputința noastră, care și porți greutatea neputinței noastre, păzește-mă de tulburarea gândurilor și de potopul patimilor și fă-mă vrednic de această sfântă liturghie a Ta, ca nu cumva prin patimile mele să stric dulceața ei și să mă aflu obraznic și îndrăzneț înaintea Ta, ci, Doamne, Preadulcele meu Iisus, miluiește-mă și mă mântuiește.

RUGĂCIUNE
FOARTE FRUMOASĂ
ÎNTRU ACEEAȘI VREME

A BĂTRÂNULUI CHIRIL
DIN CONSTANTINOPII¹⁰³

Doamne Dumnezeu meu,
„căt-re Tine mănec“, zicea Prorocul David, și „de
mi-am adus aminte de Tine în așternutul meu, în
dimineți am cugetat spre Tine, că Te-ai făcut aju-
torul meu“¹⁰³. Așadar, și eu, păcătoșul și nevred-
nicul, mănec căt-re Tine, împreună cu prorocul și
împăratul, Doamne Dumnezeu meu.

Aceasta este grija mea când mă scol din somn
și întâia cugetare a minții mele, fiindcă este dato-
ria mea de neînlăturat, privitoare la însuși scopul
pentru care m-au zidit mâinile Tale, adică să laud,
să slăvesc și să măresc preasfântul Tău nume. Căci
Tu ești, Doamne, început fără de început și sfârșit
fără de sfârșit. Căci precum în afară de Tine nimeni
nu putea să le zidească pe toate, tot așa nici ele
nu se puteau zidi una pe alta, ci numai de căt-re
darul și puterea Ta, pentru ca să-Ți slujească toate

Ție, de care au fost iăcute, și ca să propovăduiască mărimea slavei Tale celei negrăite. Deci Tu, Doamne Dumnezeul meu, Ziditorul și Făcătorul tuturor, Tu ești Dătătorul tuturor bunătăților. Căci ce este în fire, sau în Dar, sau în trup, sau în suflet, care să nu fi fost adus întru ființă prin bunătatea Ta?

Căci Tu ești izvorul desăvârșirilor, noianul mărimilor, adâncul milei și marea îndurărilor. Tu ești chipul frumuseții celei neasemănate, din care ies toate cele ce sunt. Tu ești Dumnezeul dumnezeilor, Sfântul sfinților, Împăratul împăraților și Domnul domnilor. Tu ești pricina pricinilor, Viața viilor, Rânduiala, Bunacuviință și Slava tuturor celor văzute și a celor nevăzute. Tu ești Făcătorul și ziditorul meu, Cel ce dintru neființă m-ai zidit și m-ai inchipuit după chipul și asemănarea Ta. Tu ești Stăpânitorul sufletului meu, Cel ce cu negrăită purtarea Ta de grijă mă păzești ca să nu mă întorc iarăși întru neființă. Tu ești cel ce mă Sfintești și mă înalți prin darul Tău și vrei să mă slăvești și să mă ferecești, indulcindu-mă de viața Ta cea veșnică. Și pe lângă acestea, Tu ești ajutorul meu și Sprijinitorul și Făcătorul de bine, Împăratul meu și

Domnul meu, Tatăl meu și Mirele meu. Tu ești Născătorul sufletului meu, Scopul cel mai de pe urmă al bunăstării mele, Așezarea mea în starea de mai înainte a fericirii mele³⁰⁴ și Desăvârșirea vieții mele.

Acestea toate ești Tu pentru mine, și orice altceva mi-ar fi mie spre bine, dulce, cinstit și mântuitor, fiind Dumnezeu meu, Domnul meu, Făcătorul meu, Dumnezeu și om. Căci pentru mine ai binevoit să Te faci om. Tu ești Izbăvitorul meu, Slobozitorul meu. Tu ești Mântuirea mea, Înțelepciunea mea, Dreptatea mea, Sfințenia mea, Izbăvirea mea, Curățenia mea, Jertfa mea, Mielul meu, Arhiereul meu, Mântuitorul meu, Mijlocitorul meu, Dascălul meu, Păstorul meu, Pilda mea, Asemănarea mea, Mângâierea mea, Bucuria mea, Veselia cea veșnică. Tu ești Doctorul răutăților mele, Tămăduitorul patimilor mele, Pierzătorul păcatelor mele. Căci de câte ori mă voi apropia de Tine, de câte ori Îți voi spune scârba inimii mele, de câte ori va picura lacrimă fierbinte din ochii mei, de atâtea ori, Doamne Iisuse Hristoase al meu, îmi deschizi brațele Tale cele sfinte și îmi întinzi mână de aju-

tor și mă învrednicești pe mine, nevrednicul, de sprijinul Tău cel neașteptat.

Tu, Doamne, Dumnezeul meu, cu smerenia Ta cea desăvârșită, vindeci mândria mea. Cu sărăcia Ta îndepărtezi de mine iubirea de avuție cea nesătioasă. Văpaia relilor mele o stingi cu scârbele pe care pentru mine le-ai pățimit. Mânia mea sălbatică o domolești cu blândețea Ta cea negrăită. Zavistia mea asupra aproapelui, pe care neîncetat o ascund în inimă, o veștejești cu dragostea sădită în firea Ta cu care m-ai iubit. Îndrăcirea pântecelui și lăcomia mea satanică le oprești cu fierrea și cu oțetul pe care le-ai gustat pentru mine. Lenevirea pierzătoare și trândăvia le iei de la mine cu ostenele pe care le-ai suferit pentru mine. Căci pentru mine ai postit, ai umblat, Te-ai ostenit, ai asudat, ai priveghiat, Te-ai rugat, ai lăcrimat, ai fost gonit, ai fost ocărât, ai fost batjocorit, ai fost scuipat, ai fost bătut, ai purtat cunună de spini, ai răbdat Cruce și la urmă ai primit moartea de bunăvoie, îngroparea de trei zile și pogorârea în iad, pe care toate, Doamne, Dumnezeul meu, le-ai su-

ferit pentru mine. Deci pe toate acestea le am ca pe niște binefaceri spre mine, nevrednicul, și așa le socotesc, le măsoar, le primesc, le spun, le mărturisesc și le propovăduiesc.

Așadar, Preadulce Stăpâne și Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeuul meu, platnic și datornic fiind darului Tău, nu mă pricep cu ce să-ți răsplătesc Ție pentru toate acestea. Nu știu cum să-Ți mulțumesc Ție, Celui ce atâta iubire de oameni și milostivire ai arătat spre mine, încât, dacă aș avea inimile și limbile tuturor și dacă aș vrea cu toate deodată să-Ți mulțumesc și să Te iubesc pe Tine, Cel ce atâta m-ai iubit, cred că nici așa nu mi-aș putea plăti destul, și nici cât de puțin, o asemenea datorie. Deci ce voi face sau ce voi zice eu, nevrednicul? Nimic altceva nu pot, Iubitorule de oameni Doamne, decât să-Ți mulțumesc Ție și să propovăduiesc bunătatea Ta cea nemăsurată și mila Ta cea negrăită către mine. Iar pentru aceasta, Doamne și Dumnezeuul meu, nu voi pregeta să iau ajutor de la alții și să chem toată zidirea, cerul, pământul și toate făpturile mâinilor Tale cele văzute și cele nevăzute, ca fiecare să-mi ajute să

Te laud, să Te binecuvântez și să-Ți cânt lauda pe care cei trei tineri a: Tăi preabinecinstitori o cântau în cuptorul focului, zicând: „Binecuvântați toate lucrurile Domnului pe Domnul și-L preainălțați întru toți vecii”³⁰⁵. Deci dator fiindu-Ți toată mulțumirea și binecuvântarea, Doamne, Dumnezeul meu, neîncetat Te voi lăuda și Te voi slăvi pe Tine în toate zilele vieții mele.

Căci Tu ești Cel ce m-ai zidit. Tu ești Cel ce m-ai răscumpărat cu scump sângele Tău. Tu ești Cel ce mă păzești cu darul Tău în toată vremea și locul, Cel ce în tot ceasul și minutul cercetezi și străjuiești sufletul și viața mea. De aceea tot mă fac al Tău. Fără Tine nu pot să mă mișc sau să fac nimic dacă nu vei binevoi Tu. Știind aceasta eu, smeritul și nevrednicul, începând din ceasul acesta, Doamne Dumnezeul meu, mă dăruiesc Ție și mă fac rob veșnic mărimii Tale, iar de acum înainte îți voi aduce Ție tot gândul meu bun, tot cuvântul, tot lucrul, orice voi săvârși spre slava mării Tale cuviințe. Și mai mult decât toate, mă dăruiesc Ție ca să nu mai fiu al meu, ci al Tău, Ziditorul, Plăzmuitorul și Făcătorul meu, și ca să viez, nu

precum voiesc eu, ci precum este bineplăcut înaintea Ta, și ca toată viața mea să fie deprindere întru împlinirea poruncilor Tale. Și de câte ori mă voi abate de la acestea, lucrând fapte necuvioase, voi cunoaște că sunt călcător de lege și tâlhar, ca unul ce am călcat supunerea cea cu dreptate datorată Ție, Stăpânul meu cel bun și iubitor de oameni. Care lucru, o, să nu fie! Și să nu mă lase dreptatea Ta să cad în așa ceva, căci neputincios sunt și știu că nu pot și nu sunt vrednic eu, ticălosul și vrednicul de jale, să împlinesc singur această făgăduință a mea.

De aceea mă rog Ție, Doamne, Dumnezeuul meu, Preadulcele meu Iisus Hristos, fii mie ajutător, ușurează cu mâna Ta cea atotputernică neputința mea, „zidește întru mine inimă curată”³⁰⁶ și întărește-o ca să petrec eu, nevrednicul, toată vremea vieții mele întemeiat pe acest fel de gând și pe voința neabătută de a nu călca nicidecum de acum înainte voia Ta și făgăduința făcută de mine în ceasul acesta înaintea slavei Tale celei nevăzute. Pe lângă acestea, dăruiește-mi mie în ziua aceasta minte, pricepere și grijă ca todeauna să cuget și

să păzesc porunci.e Tale, neuitându-Te pe Tine, Dumnezeu și Binefăcătorul meu. Mai îndrăznesc să cer și acestea de la voirea Ta³⁰⁷ cea bogată și iubitoare de oameni: frâu limbii, strajă gurii, povățuire ochilor, omorâre trupului, conținere tuturor poftelor trupești și curățire de nerânduială din mădularele mele.

Acestea le cer de la Tine, Doamne, Dumnezeu meu, Iisuse Hristoase al meu, și mă rog, căzând la Tine. Nu o dată mă rog, ci de multe ori, să nu mă neinvredniceșt: pe mine de darul acesta. Și o dată cu acestea, dăruiește-mi mie adâncă smernie, zdrobire și umilintă, răbdare și blândețe, supunere și sărăcie a duhului, râvnă pentru slava numelui Tău, dragoste și îndelungă-răbdare către aproapele și milostivirea cea cuviincioasă către el, ca prin acestea să se slăvească întru mine Preasfânt numele Tău, împreună cu Cel fără de început al Tău Părinte și cu Preasfântul și bunul și de viață făcătorul Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE CE SE SPUNE
DUPĂ ÎNCHEIEREA SLUJBEI
PENTRU ABATERILE MINTII
ÎNTÂMPLATE ÎN VREMEA SLĂVIRII

ubitorule de oameni

și milostive Doamne, Cel ce m-ai învrednicit ca și în ceasul de acum să stau înaintea Ta spre rugăciunea și slăvirea stăpânirii Tale, iartă-mi mie câte Ți-am greșit Ție din copilărească vârstă cu toate simțirile mele. Întru tot îndurate și mult milostive, iartă-mi mie și greșelile cele ce mi s-au întâmplat acum, în vremea acestei rugăciuni, prin răspândire și rătăcire și împrăștiere a minții, prin înălțarea gândurilor și slava deșartă, prin mânie și iuțimc și pomenire de rău, prin hula cea fără de rușine și pângărită, prin lenevire, nepăsare și trândăvie, prin robire și abatere a minții și a cugetului la poște necuvioase și rele. Ca să nu se laude satana, vrăjmașul, asupra mea, că nici în vremea mărturisirii și a rugăciunii mele nu m-am păzit fără de păcat. Deci arată, preabunule Doamne, că Tu ești Cel ce stăpânești zidirea Ta și a Ta este stăpânirea și împărăția, în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE
CE SE SPUNE MAI ÎNAINTE
DE A CITI

Doamne Iisuse Hristoase,
deschide urechile și ochii inimii mele ca să ascult
cuvintele Tale, să le pricep și să fac voia Ta, căci
nemernic sunt eu pe pământ. Nu ascunde de mine
poruncile Tale, ci „descoperă ochii mei și voi înțe-
lege minunile din legea Ta”³⁰⁶. Căci spre Tine,
Dumnezeul meu, nădăjduiesc, ca să luminezi min-
tea mea, că binecuvântat ești în vecii vecilor. Amin.

17. Doamne, dăruiește-mi să-mi mărturisesc cugetele mele.

18. Doamne, dă-mi smerenie, tăiere a voci și ascultare.

19. Doamne, dă-mi răbdare, voință nebiruită și blândețe.

20. Doamne, sădește întru mine rădăcina bunătaților, adică frica Ta.

21. Doamne, învrednicește-mă să Te iubesc cu tot sufletul, gândul și inima mea și să fac întru toate voia Ta.

22. Doamne, scapă-mă de oamenii răi, de draci, de patimi și de tot lucrul necuvios.

23. Doamne, precum poruncești, Doamne, precum știi, Doamne, precum vrei, făcă-se întru mine voia Ta.

24. Doamne, făcă-se voia Ta și nu a mea. Pentru rugăciunile și mijlocirile Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și ale tuturor sfinților tăi, că bine ești cuvântat în veci. Amin.

RUGĂCIUNE OBȘTEASCĂ
DE MĂRTURISIRE CĂTRE DOMNUL
ȘI CĂTRE TOȚI SFINȚII

Doamne, Dumnezeuul meu,
Preadulcele meu Iisuse Hristoase, Dumnezeuul
îndurărilor, Adâncul milei, căruia Ți pare rău de
răutățile oamenilor, primește-mă pe mine, cel ce
mă pocăiesc acum și vin cu credință la tine, și mă
miluiește pe mine, păcătosul, curvarul, spurcatul,
ticălosul, hulitorul, călcătorul de jurământ, min-
cinosul, ocărătorul, clevetitorul, mâniașul, pome-
nitorul de rău. Pricinuatorul de sminteală, neîndu-
ratorul, nemilostivul, iubitorul de avere, iubitorul
de slavă, iubitorul de dezmierdare, cel lacom cu
pânțele, bețivul, leneșul, pricinuatorul de răs, ri-
sipitul cu mintea, mărețul în deșert, mândrul, nebă-
gătorul în seamă de dumnezeieștile Tale porunci,
și nu mă da mulțimii muncilor pentru mulțimea
greșelilor mele. Ci Tu, Doamne, Dumnezeuul meu,
Cel îndelung-răbdător și îndurat, milostivește-Te
de inima mea cea zdrobită de păcate și osândită

de conștiință, pentru că nu am păzit sfințitele făgăduințe ale Sfântului Botez și ale dumnezeiescului și îngerescului chip călugăresc. Și acum, pentru aceste două făgăduințe, suspin și mă tânguiesc, rugându-mă ca să fiu miluit în dar și iertat numai pentru bunătatea Ta, și izbăvit de chinuri în ziua cea înfricoșată a Judecării. Așa, Doamne Dumnezeu meu, Preadulcele meu Iisus, mântuiește-mă pe mine cel deznădăjduit și nu mă lipsi de nădejdea și de așteptarea mea. Milostivește-Te spre mine, cel ce chem milele Tale, curățește-mă pe mine cel întinat, albește-mi haina cea mânjită și mă mântuiește pe mine cel desfrânat. Nu mă osândi pe mine, osânditul, nu da fiarelor celor gândite³¹² sufletul care Te cheamă pe Tine, nu mă judeca vinovat de focul gheenei pentru călcarea făgăduințelor și sfințitelor așezămături ale Sfântului Botez și ale îngerescului chip.

Doamne, Dumnezeu meu, Preadulcele meu Iisus, Cel îndelung-răbdător, care suferi răutățile și ești neschimbător întru îndurările Tale, Cel ce m-ai povățuit către viețuirea îngerească, învrednicește-mă ca începând de astăzi să-Ti slujesc Ție

curat, prin fapte bune, ca să fac roadă vrednică de pocăință și să păzesc cu curioșie rânduiala vieții călugărești și să împlinesc sfințitele făgăduințe fără prihană și deplin. Doamne, Domnul meu, Prea-dulcele meu Iisus, Cel atotțiitor, atotputernic și tare, să dește întru inima mea frica Ta și dragostea legilor Tale. Minteaa mea lumineaz-o cu razele darurilor Tale, simțirile mele supune-le Cuvântului Tău, voia mea întoarce-o către Tine, Cel ce ești dorința singură adevărată. Limba mea învaț-o ca să zică totdeauna: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, pentru Fericita pururea Fecioară Născătoare de Dumnezeu, milostiv fii mie păcătoșului și mă mântuiește”. Doamne, prin cinștită și de viață făcătoare Crucea Ta, păzește-mă. Doamne, prin sfinții Tăi îngeri îngrădește-mă. Doamne, prin Sfinții tăi Apostoli și mucenici, întrarmează-mă. Doamne, pentru toți sfinții Tăi, trimite peste mine mila Ta cea mare și în dar mă mântuiește-mă pe mine, cel ce sunt răscumpărat cu sângele Tău prea scump.

Întinăciunile cele vechi ale păcatelor mele șterge-le. Duhurile poștei trupești și ale răutății goneș-

te-le de la mine. De împătimirile veacului acestuia izbăvește-mă. Trage-mă cu totul către dragostea veacului ce va să fie și întărește-mă să călătoresc pe calea cea strâmtă și necăjită până în ziua și ceasul și suflarea mea cea mai de pe urmă, ca să îmi dau sufletul îngerilor celor buni și să scap de vămile din văzduh³¹³, să mă număr cu sfinții cei din veac, și să mă învrednicesc bunătăților celor veșnice.

Prea milostivă Maică a preadulcelui Iisus, roagă-te Fiului tău și Dumnezeu pentru mine, ticălosul și păcătosul, ca să-mi asculte săraca mea rugăciune. Cruce prea cinstită, arma și semnul mântuirii noastre, gonește de la mine tot gândul rău și toată vrăjmășia puterii potrivnicului, pornite prin draci și prin oameni. Mai-marilor voievozi, Mihail și Gavrilă, chezășitorii și izbăvitorii mei, Sfinte Îngere, păzitorul și acoperitorul meu, și toți Sfinții Îngeri ai lui Dumnezeu, povățuiți-mă către voia lui Dumnezeu cea preasfântă. Ajutați neputinței mele de care sunt cuprins și cu trupul și cu voința. Păziți-mă de vicleșugurile vrăjmașului și rugați-vă milostivului Ziditor să mă miluiască și pe mine,

călcătorul poruncilor Lui celor sfinte, și să-mi dea să petrec în pace sufletească Și întru pocăință adevărată până la sfârșitul vieții mele. Iar la ieșirea sufletului meu din trup, fiți lângă mine mântuitori apropiați și dați adevărate că m-am izbăvit de muncile cele de sub pământ prin mila lui Dumnezeu.

Sfinte slăvite Ioane, Prorocul și Înaintemergătorul Domnului nostru Iisus Hristos, roagă-te pentru mine păcătosul. De Dumnezeu propovăduitori și întâi între Apostoli Petru, Pavel, Ioan, de Dumnezeu cuvântătorule, împreună cu ceilalți Evangheliști și Apostoli, rugați-vă pentru mine, păcătosul. Sfinților și dreptilor Părinți ai lui Dumnezeu, Ioachim și Ana, Iosif Logodnicul și Simeon de Dumnezeu Primitorul, rugați-vă pentru mine, păcătosul. Sfinților Proroci și Propovăduitori ai venirii lui Hristos Dumnezeu, rugați-vă pentru mine, păcătosul. Sfinților Părinți, Păstori și Învățători ai lumii Vasile, Grigore, Ioan Gură de Aur, Atanasie, Chiril, Nicolae, Spiridon și toți sfinții Ierarhi rugați-vă pentru mine, păcătosul. Sfinților sfinților Mucenici Dimitrie, Gheorghe, Teodor, Artemie,

Procopie, cei Patruzeci, Ioan cel nou³¹⁴ și toți Sfinții Mucenici, rugați-vă pentru mine, păcătosul. Sfinților cei fără de arginți și de minuni făcători, Cosma și Damian, Chir și Ioan, Pantelimon și Ermolae și ceilalți, rugați-vă pentru mine, păcătosul. Cuvioșilor de Dumnezeu purtătorilor Părinți Antonie, Paule, Eftimie, Sava, Arsenie, Onufrie, Pahomie, Teodosie, Efrem, Ioan Damaschin, Ioan al Scării, Petru, Atanasie și toți cuvioșii, rugați-vă pentru mine, păcătosul. Cuvioasă Maria Egipteanca (și maica noastră Paraschiva cea nouă)³¹⁵ și celelalte cinstite și cuvioase femei, care bine ați pustnicit și v-ați nevicit, pe Hristos ați mărturisit, rugați-vă pentru mine, păcătosul. Toți sfinții cei ce din veac bine ați plăcut Domnului, rugați-vă pentru mine, cel fără de răspuns și care sunt mai păcătos decât toți cei din veac păcătoși.

Rugăciunile și cererile acestora primindu-le și ascultându-le, Doamne, Dumnezeul meu, prea dulcele meu Iisus, iartă-mi mie orice Ți-am greșit Ție de la nașterea mea și până în ziua și ceasul de acum cu cuvântul, cu lucrul, cu știință și cu ne-

știință, cu mintea, cu cugetul și cu toate simțirile mele. Tot așa, iartă și miluiește și pe părinții și frații mei și pe toți arhierii, preoții, monahii și dreptcredincioșii creștini de pretutindeni, și pe cei ce mă urăsc și mă iubesc, pe cei ce mă miluiesc și imi slujesc, pe cei ce mi-au poruncit mie, nevrednicului, să mă rog pentru dâșii, pe cei pe care i-am vătămat sau i-am blestemat și pe cei ce unele asemenea imi fac sau mi-au făcut, și dăruiește-ne cele de folos sufletelor noastre în veacul acesta și în cel viitor precum binevoiește iubirea Ta de oameni. Odihnește și pe cei mai înainte răposați părinți și frații noștri și, pentru rugăciunile tuturor, milostivește-Te spre mine, ticălosul, și fă-mă așa cum mă voiești Tu, fie că vreau sau nu vreau eu.

Și mă învrednicește ca nevinovat și fără de osândă să mă împărtășesc cu Preacuratele și de viață făcătoarele Tale Taine, și ca nu spre judecată sau spre osândă să-mi fie ele mie, când mă apropii de ele cu nevrednicie, ci spre tămăduirea sufletului și a trupului, spre izbăvirea de muncile cele veșnice și spre arvuna vieții fără de sfârșit și fericite.

întru care aşază-mă împreună cu toţi sfinţii cei
ce din veac Ţi-au plăcut Ţie, Doamne, Dumnezeuul
meu, Preadulcele meu Iisus. Că Ţie se cuvine
slava, cinstea şi închinăciunea din partea tuturor,
împreună cu Părintele Tău Cel fără de început şi
Preasfântul Duh, acum şi pururea şi în vecii veci-
lor. Amin.

RUGĂCIUNEA
CUVIOSULUI IACOB

CARE S-A POCĂIT DUPĂ PĂCATELE
DESFRÂNĂRII ȘI UCIDERII
ȘI S-A ÎNCHIS ÎN MORMÂNT,
IȘI PLECA GENUNCHII ȘI IȘI BĂTEA
PIEPTUL, FĂRĂ CRUȚARE
ȘI CU MULT PLÂNS A ROSTIT-O
TIMP DE ZECE ANI¹⁸

Cum voi căuta spre Tine,
Dumnezeule, și ce început de mărturisire voi afla?
Cu ce inimă și cu ce conștiință îndrăznind voi în-
cerca să mișc limba păgână și buzele pline de
spurcăciune? Și de care păcat voi cuteza a cere
mai întâi iertare? Cruță-mă, lubitorule de oameni,
Doamne! Milostiv fii mie nevrednicului, Stăpâne
Bunule! Nu mă pierde pe mine pentru faptele
mele cele de rușine, căci nu mici îmi sunt păgână-
tățile. Desfrânări am săvârșit, ucidere am făcut,
sânge nevinovat am vărsat și, pe lângă acestea,
apelor și fiarelor și păsărilor am jertfit în miază-
noapte³¹⁷.

Și acum Doamne mă mărturisesc Ție, Celui ce toate le știi, Bunule, cerând iertare de acestea. Nu mă trece cu vederea, Stăpâne, ci, pentru milostivirea cuvenită Ție, îndură-Te de mine, păgânul, și trimite mila Ta cea bogată peste mine, cel care am ajuns în prăpăstiile păcatului. Căci m-a înecat viforul pierzătorului vrăjmaș. Să nu mă înghită pe mine balaurul cel din adânc (și celelalte)³¹⁸.

RUGĂCIUNEA
MAI-MARELUI TÂLHARILOR
DIN VREMEA
ÎMPĂRATULUI MAURICIU,

PE CARE A SPUS-O
CU ZDROBIRE DE INIMĂ
ȘI CU LACRIMI MULTE ȘI AMARE,
TIMP DE MULTE CEASURI¹⁹

Nu cer nimic altceva de la Tine, Iubi-
torule de oameni, decât ceea ce cerea mărturi-
sindu-se tâlharul cel mai înainte de mine, așadar,
precum spre tâlharul acela, așa și spre mine, tâl-
harul, minunează milele Tale de oameni. Primește
acest suspin al meu de pe patul morții și precum ai
primit pe cei din al unsprezecelea ceas, care n-au
făcut nimic vrednic, așa primește-mă și pe mine,
cel ce mă înec în lacrimile mele cele puține și mă
curățesc cu ele. Dă-mi mie iertare, pentru că nu-ți
cer altceva, căci nu mă lasă vremea, fiindcă pân-
ditorii cei de prin peșteri s-au apropiat. Ci să nu
stai împotrivă, nici să-mi iei seama cu de-amănun-
tul, că nu vei afla întru mine ceva bun. Iată, m-au

cuprins fărădelegile și rău am ajuns către seară. Nesocotite sunt datorile mele. Dar, precum ai primit suspinarea cea amară a lui Petru, primește-o și pe a mea, Iubitorule de oameni, vărsând aceste lacrimi peste zapisul păcatelor mele și șterge cu buretele milostivirii Tale greșelile mele cele neasemănate (și celelalte)³²⁹.

Postfață

Slujbele bisericești, ca și pravila fiecărui credincios, încep și se încheie cu cererea: „Pentru rugăciunile Sfinților Părinților noștri, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeuul nostru, miluiește-ne pe noi“. Este o referire la neîncheiata rugăciune a Bisericii și la actul integrării rugăciunii noastre în ea. Sfinții Părinți mijlocesc pururea pentru noi. Îndemnul Sfântului Pavel – „Rugați-vă neîncetat“ – este adresat nu numai credincioșilor în parte, ci întregii creștinătăți, și cea mai aleasă parte a Bisericii îl ascultă.

Cum se rugau Sfinții Părinți – și cum ne învață ei să ne rugăm la rândul nostru – se vede din cartea aceasta, mai puțin cunoscută, a Cuviosului Nicodim Aghioritul, autorul Războiului nevăzut. al Cărții pentru paza celor cinci simțuri, a închipuirii și a inimii, editorul Filocaliei, al Everghetinosului și al multor altele cărți de zidire duhovnicească, prăznuit de Biserica ortodoxă la 14 iulie.

Rugăciunile Sfinților Părinți fac parte dintr-o culegere de texte publicată în 1799 la Constantinopol,

1 Tes. 5, 17.

*Însemnările Cuviosului Nicodim Aghioritul care a pregătit manuscrisul și a îngrijit tipărirea culegerii de rugăciuni din cartea de față arată că ea reprezintă un **Evhologhion** alcătuit de Dionisie Monahul Kallipolitul (1730-?) care a viețuit în schiturile athonite Sfântul Artemie sau Sfânta Ana, liturgist și imnograf, socotit drept unul din învățații greci de seamă ai vremii. Pentru cartea lui, Dionisie folosește și alte culegeri: una, a lui Dionisie, schevofilax (trezorier) al Mănăstirii Cutlumuș; alta, a lui David Monahul din schitul amintit, al Sfântului Artemie; în sfârșit, a treia, a Cuviosului Macarie Notara (1731-1805), mitropolit al Corintului între 1765-1776, cărturar, dar mai ales bărbat duhovnicesc, canonizat de Biserica Răsăritului și prăznuit la 17 aprilie. El a avut un rol important în pregătirea câtorva dintre principalele cărți îngrijite și tipărite apoi de Cuviosul Nicodim - **Filocalia**, **Everghetinos**, **Operele Sfântului Simeon Noul Teolog**.*

***Evhologhionul** lui Dionisie Kallipolitul a ajuns la Neofit al VII-lea, fost patriarh ecumenic (1789-1794), pe vremea când viețuia în Sfântul Munte, înaintea celei de-a doua alegeri pentru tronul patriarhal (1798-1801). El a conceput o carte închinată anume*

*rugăciunii și folosului ei, reunind alcătuiți eminenti ale Sfinților Părinți și marilor teologi și mistici creștini, și a încredințat manuscrisul Cuviosului Nicodim, care l-a revizuit, l-a sporit cu alcătuiți proprii și l-a publicat în tiparnița Patriarhiei. Cuprinsul cărții este menționat în titlu: **Prescurtare a Psalmilor profetici ai lui David. Buchet de felurite rugăciuni de umilință, cuprinzând și Rugăciunile teologice și privitoare¹ spre dumnezeiasca dragoste ale sfințitului Augustin, episcopul Hipponiei. Având la început un Cuvânt despre pocăință, și la sfârșit un Cuvânt despre arhierie. Acum tipărită cu cheltuiala Preasfințitului și Preaîndumnezeiului Patriarh ecumenic D[omnul] D[omnul] Neofit, și îndreptată prin osârdia celui mai mic între monahi Nicodim, spre folosul obștesc al dreptcredincioșilor, în Tipografia Patriarhiei din Constantinopol, la anul 1799.***

Geneza și cuprinsul cărții sunt înfățișate în „Pre-cuvântarea către cititori”, în care Cuviosul Nicodim Aghioritul stăruie asupra rolului esențial al rugăciunii pentru unirea omului cu Dumnezeu și asupra condițiilor rugăciunii curate, primite, care-și atinge

¹ În sens de „contemplațiv” (în textul grec *theoretikast*).

scopul. Este un mic *Tratat despre rugăciune*, din care vom cita mai departe⁵.

Unele lămuriri despre celelalte scrieri pun în lumină valoarea lor spirituală și culturală (sunt între ele alcătuirii ale unor mari autori ai literaturii creștine) și incurajează la o viitoare reeditare integrală a acestei cărți care, deși tradusă în limba română acum 170 de ani și mult folosită în viața călugărească, a fost aproape cu totul uitată în perioada modernă a culturii noastre.

Titlul complet al primei scrieri, anonimă, dar, cum vom vedea (nota 6), tot a Cuviosului Nicodim Aghioritul, este „Cuvânt despre pocăință, care tratează despre primejdia celor ce păcătuiesc cu nădejdea că se vor spovedi și se vor pocăi”, înlemeial pe numeroase argumente și citate scripturistice și din Sfinții Părinți. El arată, cum se menționează într-o notă,

⁵ Între numeroasele scrieri cu această temă (pentru cele patristice v. Ferdinandus Cavallera, *Indices la Patrologiae cursus completus accurate J.P. Migne. Series graeca*, Paris, 1912, *Index methodicus, De oratione*), alcătuirea Cuviosului Nicodim este, poate, cea dintâi care se adresează anume cititorului modern. Lucrările mai noi ale lui Alexis Carrel, ierom. Gabriel Bunge ș.a. nu reduc actualitatea acestei introduceri în învățătura despre rugăciune cuprinsă în *Sfânta Scriptură* și operele Sfinților Părinți.

„care este adevărata pocăință, care sunt desăvârșirile ei și semnele iertării păcatelor de către Dumnezeu” cu atâta putere de convingere, încât, după aprecierile Cuviosului Nicodim, „zdrobește oasele”⁶. **Prescurtarea din Psalmii profetici ai lui David** aparține unui cărturar bizantin celebru, Ghenadie Scholarios, patriarh al Constantinopolului (c. 1454 - c. 1456). Ea nu este de uz liturgic, ci urmează a fi citită între rugăciunile lor particulare de cei „pironiți la viață” care, deci, din „neputința trupului sau a minții”, sunt împiedicați să citească **Psaltireu** întreagă. Ea este adresată nu numai monahilor, ci „oricui poate pricepe”, fiind foarte potrivită „celor ce se liniștesc”, adică isihăștilor⁷. Ea a fost inclusă în carte, arată Cuviosul

⁶ *Apanthisma*, Constantinopol, 1799, p. 1 (din a doua numerotare, după p. 28). Italo Citterio (Padre Elia), în dizertația sa *L'Orientalismo ascetico-spirituale di Nicodemo Aghiorita*, Alessandria, 1987, pp. 342-343, 359, a arătat că acest Cuvânt despre pocăință este o adaptare a Cuviosului Nicodim după scrierea predicatorului iezuit Giovanni Pietro Pinamonti. *La Via del cielo*. Dascălul athonit a republicat Cuvântul în două cărți ale sale: *Gumnasmata pneumatika*, Veneția, 1800, pp. 501-535 (cu modificări); vezi și trad. rom. a cărții, *Deprinderi duhovnicești*, Alba Iulia, 1996, pp. 361-364) și *Exomologetarion*, Veneția, 1804, la sfârșit, ceea ce confirmă paternitatea versiunii grecești.

⁷ *Ibid.*, p. 54.

Nicodim, „pentru că Psaltirea este cea mai veche rugăciune”.

Rugăciunile foarte frumoase, sfătuitoare și de umilință reprezintă, cum arălam mai sus, principala parte a cărții, singura publicată în acest volum. În număr de 64, alcătuite între secolul al IV-lea (Sfântul Efrem Sirul) și începutul celui de-al XVIII-lea veac (Sfântul Dimitrie al Rostovului), ele formează cea mai bogată și mai aleasă antologie de rugăciuni din literatura ortodoxă. Este un *Evhologhion* isihast, o concentrare de învățătură teologică despre Sfânta Treime, o introducere superioară în cinstirea Sfintei Fecioare, un manual pentru examenul temeinic al conștiinței. Înțelegem din aceste mărgăritare ale scrișului creștin nu numai cum se rugau Sfinții Părinți, dar și cât de sus așezau ei îndrăzneala chemării lui Dumnezeu față de rugăciunile devoționale, sentimentale și cererile mărunte, din interese vremelnice, ale celor de azi.

Următoarele *Rugăciuni teologice și privitoare spre dumnezeiasca dragoste* sunt *Solilocviile* fericitului Augustin (354-430) traduse grecește de marele

¹ *Precuvântarea către cititori*, ed. cit., p. 13.

invățat Dimitrie Kydones (c. 1324-1399), un bun cunoscător al spiritualității apusene⁹. Publicând aceste „rugăciuni contemplative”, Cuviosul Nicodim îl laudă pe Augustin în „Precuvântare” ca „mare dascăl și teolog preavestit al Bisericii lui Hristos” și deplânge faptul că puține dintre operele lui sunt traduse în grecește, „care lucru este, cu adevărat, vrednic de măhnire, pentru că ne lipsim de o asemenea bogăție spirituală”¹⁰.

Cuvântul de laudă despre arhierie, anonim, pare să fi fost adăugat de Nicodim, căruia îi poate fi atribuit, după idei, procedee literare și didactice, ca un omagiu pentru inițiatorul cărții, Patriarhul ecumenic Neofit.

După rânduielele timpului, Apanthismu a fost supusă, în manuscris, mai marilor tipografiei Patriarhale, pentru aprobarea imprimării, acordată la 13 septembrie 1799. Între aceștia întâlnim nume familiare istoriei românești din epoca fanariotă: marele

⁹ Cuviosul Nicodim îi reproșează că a trecut la catolicism, dar apreciază că „întru celelalte era înțelept bărbat” și știa bine limba latină, citând în acest sens pe Iosif Vrieniș și pe Meletie, autorul *Istoriei bisericești (Precuvântarea, ed. cit., p. 13, nota 4)*.

¹⁰ *Ibid.*

dragoman Alexandru Șuțu, fiul lui Mihai Șuțu, domn al Țării Românești (1783-1786) și în două rânduri al Moldovei (1791-1795), Alexandru Panu Hangerli, fost ban al Craiovei în 1798, domn al Moldovei în 1807 și 1818 și reputat orientalist, apoi marele postelnic Ioan Caragea, caimacam al Craiovei în 1797 și domn al Țării Românești în 1812¹¹.

Apanthisma a fost tipărită la Mănăstirea Neamțului, cu binecuvântarea Mitropolitului Moldovei, Veniamin Costachi, în 1827, de Gherontie Ieromonahul¹². La sfârșitul cărții au fost adăugate „Cele 24 de icoase către Domnul, Dumnezeuul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos” și „Icoasele Bunevestiri”, absente

¹¹ Cf. pentru toți aceștia, Mihail Dimitri Sturdza, *Grandes familles de Grece, d'Albanie et de Constantinople. Dictionnaire historique et genealogique*, Paris, 1983, pp. 419, respectiv 301 și 259.

¹² Numele lui Gherontie Ieromonahul Tipograful de pe foaia de titlu ne-ar îndruma, pentru identificarea traducătorului, către cunoscutul dascăl nemțean cu acest nume, care, pe lângă alte scrieri, tâlmăcise, împreună cu Grigore Dascălul, viitorul mitropolit al Țării Românești, *Checragarionul* fericitului Augustin. Dar înainte de apariția acestei cărți la Mănăstirea Neamț, 1814, Gherontie se săvârșise, așadar Tipograful din 1827 era altul. De observat că *Solilocviile* din *Apanthisma* apar și în *Checragarion*, dar între cele două traduceri sunt deosebiri notabile.

în originalul grec. Se cuvine să menționăm că între traducerea din 1827 și ediția de față, *Apanthisma* a mai fost răspândită în România, în chipul cel mai primejdios (dar probabil și cel mai eficient), în anii dictaturii comuniste. Ea a făcut parte din seria de „samizdaturi” teologice (difuzate mai ales prin Părintele Damian Stogu de la Mănăstirea Antim), un capitol important, puțin cunoscut, al vieții intelectuale românești din era contemporană. Dactilografiată de Ioan Pestrișu (colonel scos din armată și închis, o vreme, ca fost combatant în Rusia), *Apanthisma* a circulat clandestin și, desigur, exemplare din ea, legate de pictorul Valentin Hoeflich – redus pe atunci la această condiție de legător de cărți, firește neautorizat – se mai găsesc azi în mănăstiri sau pe la credincioși.

„Rugăciunea este legătura făpturilor cuvântătoare cu Ziditorul lor” – învață Sfântul Grigore Palama¹⁷.

¹⁷ Despre rugăciune și curăția inimii (cap. 1), în J.P. Migne, *Patrologiae cursus completus. Patres Graeci* [P.G.], t. 150, col. 1117 B; citat de Cuviosul Nicodim în *Precuvântare*, ed. cit., p. 7.

Adevărata rugăciune este cea „curată”, fără cuvinte, fără cereri. Ea premerge stadiul perfecțiunii, al rugăciunii spirituale sau al contemplației, în care, spune Sfântul Isaac Sirul, „tot ce este rugăciune încelează și sufletul se roagă în afara rugăciunii”⁴⁴. Atunci „mișcările sufletului, dobândind curăția desăvârșită, participă la energiile Sfântului Duh... Firea rămâne fără mișcare, fără lucrare, fără amintirea lucrurilor pământești”⁴⁵. Se atinge astfel „tăcerea duhului”, superioară rugăciunii, starea veacului viitor, a unirii cu Dumnezeu.

Dar până la această împlinire de care, deși toți sunt chemați, foarte puțini se învrednicesc, trebuie făcută ucenicia rugăciunii de laudă, mulțumire, mărturisire și cerere, prin cuvinte iscusit alese și potrivite de Sfinții Părinți, cu pregătirea și în atitudinea riguros necesare când chemăm pe Dumnezeu, ca nu cumva încercarea noastră de „vorbitură cu Dumnezeu în taină” să se prefacă în păcat.

⁴⁴ Cuvinte pustnicești, XXXII, în *Eurethenta askêtika*, ed. Nichitor Theotokis, Leipzig, 1770, pp. 200-207; citat de Vladimir Lossky, *Essai sur la Théologie mystique de l'Église d'Orient*, Paris, 1944, pp. 204-205.

⁴⁵ Sfântul Isaac Sirul, *op. cit.*, LXXXV, p. 511, citat de Lossky, *op. cit.*, p. 205.

„Zdrobirea inimii, umilința și lacrimile sunt aripile sfințitei rugăciuni, prin care ea se suie la ceruri” spune Cuviosul Nicodim¹⁶, înfățișându-ne în „Precuvântarea” sa mijloacele dobândirii lor. Rugătorul trebuie să simtă mai întâi frică de Dumnezeu în prezența căruia se află; să măsoare depărtarea dintre măreția și atotputernicia divină și nemernicia proprie; „să se roage cu pricepere, iar nu să zică unele cu gura și să cugete altele cu mintea”¹⁷; să-și asume cuvintele rugăciunii, înțelegând că ea a fost scrisă pentru el, nu pentru alții; să se roage într-o atitudine cuviincioasă, în singurătate și liniște (căci „pustia este maica liniștii, iar liniștea, maica rugăciunii”¹⁸) și de preferință noaptea, după sfatul Sfântului Ioan Gură de Aur: „Gândește-te ce mare lucru este ca în puterea nopții, când toți oamenii dorm și împrejur e liniște adâncă, numai tu, sculându-te, să vorbești fățiș cu Stăpânul tuturor. Dulce este somnul, dar nimic nu e mai dulce ca rugăciunea”¹⁹.

¹⁶ Loc. cit., p. 17.

¹⁷ Ibid., p. 19.

¹⁸ Sfântul Ioan Damaschinul, Cuvânt la Schimbarea la Față, în P.G., 96, 547-576, citat în Precuvântare, p. 20.

¹⁹ Cuvânt la toți sfinții, citat în Precuvântare, pp. 20-21.

Reușita rugăciunii depinde, continuă Cuviosul Nicodim, și de alte condții. Nu ni se va împlini prima cerere – iertarea păcatelor – dacă n-am iertat noi mai întâi celor ce ne-au greșit nouă. Nu ni se va asculta rugăciunea decât dacă cerem cu convingerea că vom primi; dacă cerem cele folositoare sufletului, iar nu lucruri lumaști și tracătoare; dacă vom uni cererea cu paza poruncilor, fără lenevire; dacă ne vom ruga cu răbdare, fără grabă, și vom mulțumi lui Dumnezeu indiferent că ne va împlini sau nu cererile, îndată sau mai târziu, pentru că, spune Sfântul Vasile cel Mare, „toate cele pe care le face Stăpânul, pentru mântuirea noastră le economisește, dar noi să nu încelăm să cerem, descurajându-ne”⁶⁰; iar Sfântul Ioan Gură de Aur insistă: „Mare bunătate este rugăciunea dacă e făcută cu recunoștință, dacă ne vom obișnui să mulțumim lui Dumnezeu și când primim, și când nu primim. Pentru că uneori ne dă, iar alteori nu, dar amândouă sunt cu folos. Așa încât chiar de vei primi, chiar de nu vei primi, de fapt ai primit, neprimind [...], căci sunt împrejurări în care a nu primi este mai de folos. Dacă nu ne-ar fi nouă, adesea, de folos să nu primim, negre-

⁶⁰ Așezămintele pustnicești, 1; citat ibid., p. 24.

sit ne-ar da. Însă a nu primi cu folos înseamnă de fapt că primești²¹.

Cercelarea structurii rugăciunilor din perspectiva unui capitol al literaturii creștine pe care l-am putea numi evhologie (știința rugăciunii) ne arată că aceste alcătuirii au de obicei patru părți. Cea dinlăi, chemarea (invocatio), este partea teologică; în ea Dumnezeu este numit – Atotputernic, Atotțiitor, Atotștiitor, Veșnic, Preabun, Întrutotmilostiv – potrivit teologiei afirmative sau catafactice după învățătura Sfântului Dionisie Areopagitul, sau este evocat prin negații – Necuprins, Neînțeleș, Mai presus de ființă, Neapropiat, Mai înainte de veci – potrivit teologiei negative sau apofatice a aceluiași dascăl, deoarece, Creator a toate, lui Dumnezeu nu I se poate aplica nici unul din numele celor ce sunt. Minteă rugătorului este supusă la început unui efort de înălțare spre măreție divină, ca să cunoască și să laude.

²¹ Către poporul din Antiohia. I, citat *ibid.*

Al doilea demers este cel de mulțumire către Dumnezeu pentru nesfârșita Lui bunătate față de om, pe care din dragoste l-a creat, iar după neascultare l-a mântuit din păcat, acordându-i, prin Întruparea Fiului și Pogorârea Sfântului Duh, posibilitatea unirii cu El, a îndumnezeirii. Este partea de economie a rugăciunii. Ea este asociată mărturisirii nevredniciei rugătorului, a abaterilor lui, a distanței care-l desparte de Creator. De la înălțimea divină mintea coboară în adâncul căderii umane.

Dar convingerea milostivirii lui Dumnezeu încurajează cererile. Mintea rugătorului se avântă din nou către Ziditorul, unește cele două extreme printr-o mișcare de speranță și încredere în mântuirea sa și a toată lumea, adunându-se în locul inimii. Este a treia parte a rugăciunii, întemeiată în încheiere – a patra parte – pe rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu și ale tuturor sfinților, pe Tradiția de laudă, mulțumire, mărturisire și cerere a Bisericii.

În rugăciune, mișcarea minții urmează semnul Crucii.

Traducerea românească din 1827 a Apantismei, în care sunt cuprinse și Rugăciunile Sfinților Părinți, se dovedește, comparată cu originalul grecesc din 1799, fidelă și cu remarcabile însușiri literare. Ea face parte din amplul program de tâlmăciri realizat în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea și la începutul celui următor de colaboratorii Cuviosului stareț Paisie și de ucenicii acestora în mănăstirile Dragomirna, Secul și Neamțul. Numele traducătorului nu este menționat, dar el era un bun cunoscător al limbii grecești și textul din 1827 a fost cu folos citit în mănăstiri până aproape de vremea noastră.

*Literatura teologică românească din epoca modernă este încă în mare măsură tributară traducerilor vechi. Nu numai Biblia și cărțile de cult au fost retipărite în ediții revizuite ale tâlmăcirilor din secolele XVII-XIX, dar și scrieri ale Sfinților Părinți. Două asemenea cărți sunt vrednice a fi menționate pentru calitățile lor literare și grafice: *Viața și nevoințele Fericitului Paisie, Starețul sfintelor mănăstiri Neamțul și Secul, dată acum pe slovă nouă și graiu îndreptat de Gheorghe Racoveanu, Râmnicul**

Vălcii, 1935, și *Cuvintele Sfântului Teodor Studitul*, cercelate cu deamănuntul și date acum pe graiu îndreptat de Arhim. Athanasie Dincă, egumenul Mănăstirii Căldărușani, București, 1940. Sunt modele de valorificare și continuitate a tradiției românești de traduceri din literatura patristică. Amândoi îngrijitorii cărților amintite pledează în introducerile la edițiile lor pentru folosirea vechilor tâlmăciri, pentru păstrarea, astfel, a „sincerității, naivității, căldurii și miresmei pe care le închidea fraza cea veche și fără de care scrierea aceasta ar fi moartă”⁶⁷. Gheorghe Racoveanu observa pe bună dreptate că *Viața Fericitului Paisie* fusese tradusă, în 1836, „într-o limbă care la acea dată nu se vorbea *în lume – lume care cetea atunci pe Eliade și pe Grigore Alexandrescu”⁶⁸. Era un fel de a spune că limba literară modernă nu mai putea servi tâlmăcirilor de scrieri patristice la fel de bine ca româna veche. De aici efortul celor doi îngrijitori amintiți de a publica textele într-un grai limpede, înțeles de cititorii de azi, întocmind „din lexicul cel vechi fraza cea

⁶⁷ Gh. Racoveanu, *Cuvânt de lămurire*, în *Viața Fericitului Paisie*, p. 8.

⁶⁸ *Ibid.*

nouă, pe cât a fost cu puțință, fără înlăturări și fără adaosuri⁴⁰⁴. Iar aceasta nu este, cum s-ar putea crede, o soluție de comoditate, o simplă transliterare a textului vechi, ci dimpotrivă, o refacere a lui în tiparele vorbirii de azi, respectând nu numai originalul, dar și traducerea precedentă exemplară.

Acestea au fost și normele aplicate în această nouă ediție a **Rugăciunilor Sfinților Părinți**. Traducerea din 1827 a fost confruntată cu originalul grecesc din 1799 și remaniată în ce privește topica și adeseori vocabularul, înlocuind cuvintele învechite, dispărute din limbă, cu altele înțelese azi, evitând însă neologismele. În original, rugăciunile sunt grupate în zece secțiuni (*periodos*), marcate la începutul fiecărei rugăciuni către Dumnezeu Tatăl. Am suprimat aceste diviziuni, ca și numerotarea internă a rugăciunilor, păstrată numai în „Cuprins”. Pentru limpezirea unor termeni din româna veche pe care i-am păstrat și relevarea bogatelor lor sensuri teologice sau filosofice, am dat explicații în „Note și Comentarii”, care mai cuprind referințe la textele biblice, aproape absente în ediția din 1799 și tra-

⁴⁰⁴ Ibid.

ducerea din 1827, informații despre autorii rugăciunilor și unele deslușiri ale pasajelor dificile.

Mulțumesc și pe această cale tuturor celor care m-au ajutat, cu știința, sfatul sau osteneala lor, în diferite stadii ale pregătirii manuscrisului pentru tipar, amintind în primul rând pe părinții profesori Constantin Galeriu, Dumitru Popescu și Nicolae Bordașiu, pe Neonila Onofrei și Corina Găgeanu.

Virgil CÂNDEA

NOTE ȘI COMENTARII

1. Sfântul Vasile cel Mare (c. 330-379), arhiepiscop al Cezareii din Capadocia, întâiul dintre „cei trei mari dascăli ai lumii și ierarhi”, prăznuit de Biserica Ortodoxă ia 1 ianuarie.

2. *To einai*, condiția de „a fi”, „ființa”. În fraza următoare, „ființa” traduce cuvântul *ousia*, esență.

3. *Iez.* 33, 11.

4. Ioan Eugenikos, frate al mitropolitului Marcu al Efesului, a trăit în prima jumătate a sec. XV și a fost diacon și hartofilax (arhivar) al bisericii Sfânta Sofia din Constantinopol, apoi nomofilax (magistrat însărcinat cu supravegherea respectării legilor) al despotatului din Mistra. Autor de scrieri teologice și ascetice, imnuri și rugăciuni.

5. *Haimatai* (rom. veche „sângiuri”), sângele matern din care se formează pruncul.

6. *Trikumias*, literal: „valurile de-al treilea”. În tălăzuirea valurilor care se lovesc de țârm, cel mai puternic și primejdios este al treilea. Traducerea din româna veche („întreita învăluire”) nu redă sensul cuvântului.

7. Sfântul Ioan Gură de Aur (354-407), unul din cei mai mari teologi ai creștinătății, arhiepiscop al Constantinopolului, prăznuit de Biserica Ortodoxă la 13 noiembrie. Rugăciunea este publicată în *P.G.* 63, 923-928. În fraza inițială *ho pasēs orōmenēs kai noumenēs ktiseōs Demiourgos*: „Făuritor al întregii creații vizibile și inteligibile” (adică al lumii corporale și necorporale, angelice).

8. Iconomia este planul și lucrarea lui Dumnezeu pentru mântuirea omului și unirea acestuia cu El, întru Iisus Hristos, care a învins întreita stavilă dintre om și Creator: a firii (prin Întrupare), a păcatului (prin moartea pe Cruce) și a morții (prin Înviere).

9. *Pr.* 11, 31, citat la *1 Ptr.* 4, 18.

10. *Is.* 64, 6.

11. *Mt.* 12, 36.

12. *Ps.* 33, 20.

13. *2 Rg.* 24, 14.

14. *Ps.* 37, 22.

15. *Iez.* 33, 11.

16. *1 Tim.* 2, 4.

17. *Mt.* 9, 13.

18. *Lc.* 5, 31.

19. *Fc.* 18, 27.

20. *Ps.* 21, 6.

21. *Ef.* 6, 19.

22. *Ic.* 1, 17.

23. *Ps.* 38, 18.

24. *Fc.* 18, 21.

25. Manase, regele Iudeii (689-641 î.Hs.) a profanat Templul din Ierusalim și și-a jertfit fiul zeului Moloh (4 *Rg.* 21, 1-17).

26. David, regele Israelului (c. 1002-963 î.Hs.) a păcătuit trimitând la moarte pe generalul său Urie Heteul, pentru a-i putea lua soția, Bașeba (2 *Rg.* 1-27).

27. *Tēs hypostaseōs mou*, persoanei mele.

28. *In.* 14, 21.

29. *Mt.* 6, 15.

30. *Ps.* 140, 2.

31. *En tē paliggenesias kairō*, în trad. 1827: „în vremea facerii ceii de-a doua oară”.

32. *Ps.* 43, 22.

33. *Tōn ouranōn kai noerōn Dunameōn*. „Puterilor cerești și inteligente” (rom. veche „înțelegătoare”), „inzestrate cu o înțelegere care nu e din lumea aceasta” a Dumnezeirii supra-divine (Sf. Dionisie Areopagitul, *Numele divine* IV, 1; *P.G.* 3, 693 BC).

34. Indicarea sumară a autorului nu îngăduie identificarea lui. Sunt cunoscuți sub numele de Calist Monahul mai mulți Părinți, toți din sec. XIV, și isihas-tri: Calist I, patriarh al Constantinopolului (1350-1354 și 1355-1363), din mănăstirea Ivron; Calist al II-lea, la rândul său patriarh al Marii Biserici (1397), din mănăstirea Xanthopol; Calist Catafighiotul; Calist Anghelicudis (sau Tilicudis), sihastru lângă Melenic (Macedonia).

35. Ca Maică a Creatorului și Stăpânului lumii, Sfânta Fecioară are dreptul la numele de Stăpână și Doamnă a întregii creații vizibile și inteligibile (v. și nota 7).

36. Sfântul Simion (949-1037) numit Noui Teolog pentru adâncimea învățaturii sale despre îndumnezeirea omului și trăirea isihastă. Rugăciunea aceasta a fost republicată de Părintele Dumitru Stăniloae în *Sfânta Treime sau La început a fost iubirea*, București, 1993, pp. 86-88.

37. *Gnomes sumpnoia kai pros to hen suneusis*. Se subliniază desăvârșita egalitate și comuniune a celor trei Persoane ale Sfintei Treimi ca demnitate, divinitate, consens intelectual și convergență spre Unitatea esenței, temă dezvoltată de Părintele Dumitru

Stăniloae în *Teologia dogmatică ortodoxă*, vol. 1, București, 1978, pp. 296-306.

38. *Aprositos*: inaccesibil, de care nu te poți apropia sau atinge.

39. *Aneklalētos*: inexprimabil. De remarcat în introducerea rugăciunii abundența termenilor apofatici.

40. Filotei Kokkinos, călugăr atonit, ales de două ori patriarh al Constantinopolului (1353-1354 și 1364-1376), adept al învățaturii Sfântului Grigore Palama și autor al *Vieții* și *Slujbei* acestuia. Pe lângă alte scrieri (unele incluse în *Filocalie*), a alcătuit rugăciuni numai parțial publicate.

41. *Ergasterion*: atelier, magazin, șantier.

42. *Anexichniastos*: insesizabil, indescifrabil, de necercetat, de nescrutat.

43. Vezi nota 4. Marea Biserică este numită Patriarhia ecumenică a Constantinopolului.

44. *Kata methexin*: prin participare. Nu prin firea lui, ci prin participare, prin Darul primit de Sus se face omul „părtaș al dumnezeieștii firi” (2 *Ptr.* 1. 4).

45. *Ps.* 138, 5.

46. *Ps.* 103, 29.

47. Vezi nota 6.

48. *Jc.* 1, 17.

49. Chiril din Constantinopol poate fi teologul cărui i s-au atribuit o *Tâlcuire a Sfintei Liturghii* și o *Istorie bisericească*, vezi A. Ehrhard, în Karl Krumbacher, *Geschichte der byzantinischen Literatur*, 2 Aufl. Munchen, 1897, pp. 67 și 190. „Bătrâni” erau numiți Părinții duhovnicești (în *Pateric* „Avva”).

50. Nichifor Calist Xanthopol (sfârșitul sec. XIII-inceputul sec. XIV), mare istoric, exeget și liturgist bizantin. A alcătuit și rugăciuni, între care aceasta intitulată *Rugăciune de mărturisire către Făcătorul și Creatorul nostru Dumnezeu, cuprinzând toate patimile și greșelile omenești* (cf. S.G. Papadopoulos, în *Threskeutikē kai ethikē egkuklopaideia*, t. 9, Athena, 1966, col. 652, nr. 5), publicată și în P.G. 147, 591 A-600 B. În ed. 1799, nota: ‘În alte [manuscrite], rugăciunea aceasta este îndreptată către Domnul nostru Iisus Hristos”.

51. *Adekastos*: incoruptibil, onest, care nu primește mită.

52. Vezi nota 42.

53. *1 Tim. 2, 4*, cu modificarea: „cunoștința celor lucrute” (în loc de „a adevărului”, ca în textul evanghelic), adică a celor săvârșite de Dumnezeu pentru

mântuirea și desăvârșirea omului, evocate în rândurile următoare.

54. *Arrhētos*: indicibil, inefabil (în rom. veche: de negrăit, de nepovestit).

55. Lameh, descendent al lui Cain, este amintit în cartea *Facerii* 4, 19 drept cel dintâi bărbat care și-a luat două soții, începător al poligamiei. Întreg pasajul evocă păcătoși cunoscuți. Nelegiuirile locuitorilor din Ninive sunt descrise la *Naum* 3. Pentru păcatele lui Manase și David, v. notele 25-26.

56. *Ps.* 85, 16.

57. *Huperophrus*: cel ce încruntă sprâncenele, privește de sus, acuzator.

58. *Huperoptēs*, în rom. veche: „trecător cu vederea”, disprețuitor.

59. *Phulendeiktēs*: cel căruia îi place să acuze; în rom. veche: „iubitul de arătare”.

60. *Moichos*: adulter (rom. veche: „preacurvar”). om care face desfrânare deși este căsătorit, condiție agravantă față de desfrânat (*pornos*, „curvar”) și de pătimășii menționați îndată: *bebelos* (pângărit, profanat), *asōtos* (libertin), *aischros* (infam, care se discreditează prin purtarea lui).

81. Ps. 102, 12. În ed. Neamțul, 1827, traducătorul a adăugat două note. La „Știi neputința firii ome-nești” (v. aliniatul precedent), nota: „Se întoarce către Fiul”, iar la „Căci Tu ești Dumnezeu”, nota: „Iarăși către Tatăl”.

82. Sfântul Ioan Gură de Aur (v. nota 7), numit aici *Chrusorrhemos*: „cel cu graiul de aur”.

83. Sfântul Grigore Palama (1296-1359), arhiepiscop al Tesalonicului, teologul isihasmului, apărător al învățaturii despre indumnezeirea omului; și al dobândirii ei prin despățimire și rugăciunea inimii (unele incluse în *Filocalia*). Este prăznuit de Biserica Ortodoxă în duminica a doua a Postului mare și la 14 noiembrie. Viața lui cea amănunțită a fost scrisă de Philothei Kokkinos (v. nota 40), publicată în *P.G.* 151, 551-656. În *Apanthisma*, 1799, p. 27 (*Cuprins*) se menționează că rugăciunea aceasta este anonimă. Sfântul Grigore Palama doar o folosea.

84. Ps. 148, 12.

85. Sfântul Ioan Damaschinul (sfârșitul sec. VII înainte de 734), mare teolog al Bisericii creștine, autor al operei *Izvorul credinței*, apărător al cultului icoanelor, imnograf. Notă în ed. 1799: „Alții spun că alcătuirea aceasta este a lui Anastasie Sinaitul”, cu-

vios (c. 640-c. 700) din mănăstirea Sfânta Ecaterina, contemporan mai tânăr al Sfântului Maxim Mărturisitorul și luptător, ca și acela, împotriva monofiziților și altor eretici de atunci, prăznuit la 21 aprilie.

86. *Ps.* 37, 4.

87. *Ps.* 6, 1. Întreaga rugăciune este o dezvoltare a cererilor din acest psalm.

88. *Ibid.*

89. Sărăcia duhovnicească lăudată de Iisus: „Fericiți cei săraci cu duhul” (*Mt.* 5, 3).

90. Iisus a luat firea omenească prin Întrupare.

91. *Ps.* 6, 1-2.

92. *Ps.* 77, 37.

93. *Ps.* 6, 2.

94. *Ps.* 6, 2-3.

95. *Ps.* 146, 3.

96. *Ps.* 144, 15.

97. *Idt.* 9, 12.

98. Vezi nota 80. „Cămătarul”, „diacul”: diavol, pârâșul omului la Judecată.

99. *Ps.* 6, 3.

100. *Ps.* 6, 4.

101. *Fc.* 8, 20.

102. *Ps.* 143, 5.

103. *Iov* 14, 4.

104. *Ps.* 50, 6.

105. *Ps.* 129, 3.

106. *Ps.* 142, 2.

107. *Ps.* 50, 10.

108. *Ps.* 22, 8.

109. *Ps.* 6, 6.

110. *Ps.* 6, 4-5.

111. *Mt.* 7, 7-8.

112. *Logos aphathou philanthropias*, „din motivele negrăitei iubiri de oameni” (a lui Dumnezeu), referire la iconomie, planul Creatorului de mântuire și îndumnezeire a omului, prin Întruparea Fiului.

113. *Sugkatabasis*: concesie, îngăduința Fiului de a Se coborî pe pământ pentru mântuirea oamenilor.

114. Ceea ce voiește Maica Domnului se și împlinește.

115. Vezi nota 4. Textul rugăciunii a fost republicat cu comentarii de Părintele Dumitru Stăniloae în *Sfânta Treime sau La început a fost iubirea*, pp. 88-91.

116. Logosul, rațiunea supremă de a fi a tuturor făpturilor.

117. *Ousiodôs*: în chip esențial, în însăși ființa.

118. *To logikon*: facultatea rațională a omului.

119. *In.* 4, 23.

120. Prin Sfântul Duh se primește, după Botez, Taina Mirungerii.

121. *Tois hupo zugon*: „celor aflați sub jug”: condiția celor căsătoriți în perspectiva monahală.

122. *Tois ekdēmousi tou biou*: „celor despărțiți de viață” (mirenească), adică monahilor.

123. *Sôphrosunē*: cumpătare, înfrânare, castitate, în rom. veche: „întrezga înțelepciune”.

124. *Hilastērion*: jertfă pentru imblânzirea lui Dumnezeu (*Rom.* 3, 25), ceci curățitoare de păcate.

125. Nichifor Vlemmide (Blemmudes) (1197-1272), învățat bizantin, autor de scrieri de teologie, fizică, logică, geografie etc.

126. *Hyparxis*: existență.

127. *Metēōrisas ten gēn ep'oudenos* = „ridicând (suspendând) Pământul peste nimic (vid)”.

128. *Abyssos*: abis.

129. *Ps.* 118, 37.

130. *Ps.* 140, 3.

131. *Cp.* *Ps.* 16, 8.

132. *Ps.* 25, 3.

133. *Ps.* 22, 8.

134. *Ps.* 32, 5.

135. *Ps.* 140, 2.

136. *Mt.* 9, 13.

137. Sfântul Efrem Sirul din Nisibe (începutul sec. IV-373), cel mai mare teolog creștin de expresie siriacă, autor de scrieri antieretice, învățături monahale, exegeze și imnuri. Este prăznuit la 28 ianuarie.

138. *Adiaphthorós*: incoruptibil, întreg. Păstrarea trupului nedescompus după moarte este o dovadă a sfințeniei, deoarece incoruptibilitatea dobândită prin aceasta include întreaga ființă, atât sufletul, cât și trupul.

139. Symbolism expus mai pe larg de Sfântul Efrem Sirul în *Cuvânt împotriva ereticilor*, v. S.P.N. Ephraem Syri, *Opera omnia graece et latine*, ed. J. Assemani, t. II. Romae, 1732, p. 263 și urm.: *Cuvintele și învățăturile P.C. Părintelui nostru Efrem Sirul*, trad. de Isaac Schimonahul și Iosif Ieromonahul, t. II, Mănăstirea Neamțul, 1819, pp. 311-315. Vechii naturaliști credeau că perla este rezultatul întâlnirii, prin fulger, dintre rouă și scoică. „Perla se zămislește din fulger și din rouă și de aceea este foarte albă; așa și Hristos S-a zămislit din Fulgerul cel de Sus, adică din Sfântul Duh” (Teofilact al Bulgariei, *Tâlcuire la Evangelia după Matei*, XIII, 45, în *P.G.* 129, 417 BC și

trad. rom. de G. Grigore și Sava T. Sarul, vol. II, Rm. Vâlcea, 1933, p. 355. Cf. și studiul nostru (semnat Gh. Bratu), *Textele liturgice ca izvor de învățatură. Însemnări despre Fulger, Scoică și Mărgăritar*, în „*Mitropolia Olteniei*”, 3, 1957, nr. 9-10, pp. 586-602.

140. *Akatalēpte Iēsou kai anexerunēte Christe*: „Iisuse Cel de neînțeles și Hristoase Cel de nescrutat”, termeni care sugerează realitatea apofatică, indefinibilă a lui Dumnezeu, care este mai pesus de fire, deci incognoscibil (cf. Pr. Dumitru Stăniloae, *Teologia dogmatică ortodoxă*, vol. I, pp. 157-158). În aliniatul următor: *isop*, arbust din regiunile mediteraneene și asiatice, din ale cărui flori se prepară o băutură întăritoare. În *Ioan* 19, 29 se arată că de o ramură de isop era legat buretele cu oțet dat lui Iisus pe Cruce.

141. *Mt.* 12, 36.

142. *Ps.* 6, 1.

143. *Dn.* 9, 7.

144. *Ps.* 88, 1.

145. *Ps.* 89, 1.

146. *Ponerai prolēpseis*, prejudecăți rele, idei formate în grabă, nereflexate, fără temei.

147. *Tous noētous ophthalmous*, ochii cei gândiți, care înțeleg, ochii inimii, organul cunoașterii spirituale

(spre deosebire de ochii trupului care văd cele sensibile).

148. Republicată de Pr. D. Stăniloae, *Sfânta Treime sau La început a fosi iubirea*, pp. 91-93.

149. *Anekbatos*, inevitabil, ineluctabil, absolut.

150. Vezi nota 6.

151. *Ps.* 114, 7.

152. *Hupo prolepseôs*, „de prejudecată”, adică acționând înainte de a reflecta îndeajuns (v. și nota 146). Traducerea veche „de mai înainte prindere în minte” (păreri pripite) a devenit de neînțeles.

153. *Rm.* 12, 2.

154. Vezi nota 137. Atribuirea, absentă în ed. 1799, apare în trad. rom. 1827.

155. Vezi nota 123.

156. *Ton akathartôn prolepseôn*, v. notele 146, 152.

157. Dacă păcatul a fost plănuit, cel puțin să nu fie comis.

158. *Nēpsis*: vigilență, atenție, limpezime de minte. În rom. veche: „trezvie, trezvie”.

159. *Diakrisis*: discernământ, judecată dreaptă (în rom. veche: „dreapta socoteală”), pe care Cuviosul Nil pustnicul din Ankyra o numea: „izvor, rădăcină, cap și legătură a tuturor virtuților” (*Despre cele opt*

gânduri ale răulății, P.G. 79, 1468 B), iar Sofronie al Ierusalimului „împărăteasa tuturor virtuților” (*Cuvânt la Nașterea Domnului*, ed. H. Usener, în „*Rheinische Museum für Philologie*”, Frankfurt am Main, 1886, p. 513).

160. Vezi nota 4.

161. *Anendeēs*, fără lipsuri, perfect.

162. Vezi nota 42.

163. *Mikron kosmon*: microcosmul, omul.

164. *In.* 14, 23.

165. *Proskunite*:enerate (rom. veche: „închinată”).

166. *Mt.* 11, 12.

167. *2 Cor.* 7, 1.

168. *Noetos*, aici în sens de (Soare) inteligibil, vezi și nota 282.

169. *In.* 1, 9. Soarele, Lumina adevăratei cunoștințe este Hristos.

170. *Flp.* 4, 7.

171. Din întunericul lumii trecătoare, în cel al iadului.

172. *Splagchna oiktirmôn*, cf. *Col.* 3, 12; în trad. 1827, „milostiviri ale îndurărilor”.

173. Alăt în *Vechiul*, cât și în *Noul Testament*.

174. *Ps.* 21, 6.

175. Atribuită în ed. 1799, p. 128, Sfântului Isaac Sirul (după *Eurethenta asketika*, ed. Nichifor Theotokis, Leipzig, 1770, pp. 14-16, la care se trimite în notă), această rugăciune a fost identificată de Irénée Hausherr, *Penthos*, Roma, 1944 („Orientalia Christiana Analecta”, nr. 132) pp. 149/150, drept alcătuirea misticului sirian Johannân Sabha (cel Bătrân, Starețul) din Dâljàtha, autor de scrieri ascetice, rugăciuni și epistole (cf. A. Baumstarck, *Geschichte der syrischen Literatur*, Bonn, 1922, pp. 225-226). După ed. Theotokis, rugăciunea a fost tradusă de Isaac Shimonahul și Iosif Ieromonahul, v. *Cuvintele și învățăturile P.C. Părintelui nostru Isaac Sirul*, Mănăstirea Neamțul, 1819, pp. 33-34.

176. Vezi nota 85. Rugăciunea este versificată după cum menționează titlul original („în versuri de 12” [silabe]) și are în acrostih literele alfabetului de la *alpha* la *omega*, apoi numele alcătuitorului: *Ioannou* („a lui Ioan”).

177. *Theios*, în sensul de (chipul) „îndumnezeit” al Maicii Domnului.

178. Republicată cu comentarii de Părintele Stăniloae. *Despre Sfânta Treime sau Lu început a fost iubirea*. pp. 93-95.

179. *Analloiōton*, invariabil.
180. *Atrepton*, imuabil.
181. *Aperigrapton*, necircumscris.
182. Vezi nota 42.
183. *Theōria*, contemplarea.
184. *Politeias*. în sens larg: viețuirea civilizată.
185. *Proslēmma*, zsumare, asociere (aici: a celor două firi, divină și umană, prin Întruparea Fiului).
186. Le-ai dat putere să facă semne suprafirești.
187. Vezi nota 152.
188. *To hegemonikon*, (parlea) conducătoare, stăpânitoare a sufletului, mintea.
189. *2 Tim. 2, 15*.
190. Sfântul Dimitrie al Rostovului, Părinte duhovnicesc și teolog rus de tradiție isihastă (c. 1651-1706). În secolul XVIII scrierile sale au fost răspândite în Ortodoxia românească și grecească. Cea mai cunoscută alcătuire a lui, *Alfavită sufletească* a fost publicată la Iași în 1785.
191. *Lc. 1, 28, 42*.
192. *En hupsistois*, cf. *Lc. 2, 14*.
193. *Ten koinen phuseōn chorostasian*. „sistemul general al naturilor”, lumea corporală (cea necorpo-

rală, a Puterilor inteligibile, este evocată în fraza anterioară).

194. Fiecare ordine a naturii slăvește pe Dumnezeu potrivit rațiunilor constitutive existente în ea (*enuparchontoi logoi*).

195. Elementele naturii.

196. Cauza primordială.

197. Plinătatea dumnezeiască, fiind mai presus de toate ființele, depășește alături înțelegerea celor de sus (îngerii), a celor de jos, cât și a celor intermediare (oamenii).

198. *Agatharchikos*, termen din Sfântul Dionisie Areopagitul, *Numele divine* 1, 5 (P.G. 3, 593 D).

199. *Ps.* 7, 10.

200. *Is.* 64, 6.

201. *Ps.* 88, 17.

202. *Is.* 64, 6.

203. Sfântul Simion (521-596) din Muntele Minunat (Thaumastōretes), lângă Antiohia, în Siria, ascet care și-a petrecut viața și nevoița pe o coloană de piatră, după pilda Sfântului Simion Stâlpcul. Este prăznuit la 24 mai.

204. *Ps.* 118, 73.

205. *Ps.* 7, 10.

206. *Ps.* 62, 2-3.

207. Cf. Antifonul, glas IV, la Utrenia de duminică: „Prin Sfântul Duh tot sufletul viază și cu curăție se înalță, luminează întru Unimea Treimii, cu sfințenie de taină”.

208. Și întru cei făptuitori și întru cei contemplativi, următorii ai Martei sau ai Mariei (cf. *Lc.* 10, 38-42).

209. *Ps.* 37, 21-22.

210. *Ps.* 56, 1-2.

211. *Lc.* 2, 14.

212. *En... haploustatē henotēti*: (Sfânta Treime) „în cea mai simplă (desăvârșită) unitate”. Prin „unime”, româna veche reda mai bine decât „unitate” proprietatea dumnezeirii de a fi Una.

213. *Ps.* 108, 1

214. *Ps.* 141, 6; 26, 5.

215. *Mt.* 6, 9-13.

216. Dumnezeu este în afară de modalitate („cum”) și spațiu („unde”), condiții care se aplică lumii create.

217. Citat din Sfântul Dionisie Aeropagitul, *Numele divine*, I, 7 (*P.G.* 3, 597 A): (Cauza tuturor) „Care cuprinde mai dinainte în Sine toată ființa, în chip simplu (absolut) și nedefinit”.

218. Bunătatea lui Dumnezeu se revarsă peste întreaga creație și o covârșește. Ea nu poate fi depășită de cele de sus, dar cele de jos nu rămân în afara ei.

219. *Ps.* 140, 2.

220. Vezi nota 4.

221. *Mt.* 11, 12.

222. *Tas gnōstikas dunameis*: facultățile cognitive.

223. *Ps.* 41, 5.

224. *Ps.* 44, 3.

225. *In.* 14, 23.

226. *Ps.* 50, 11, 18.

227. *Ps.* 137, 6.

228. *Ton oron tēs kalēs philosophias*: definiția filosofiei bune (adevărate) care, în concepția Sfinților Părinți, este gândul la moarte, la provizoratul existenței temporale a omului.

229. *Fc.* 3, 19.

230. *Ps.* 38, 8-9.

231. *Ps.* 102, 15-16; 32, 2.

232. *Ps.* 39, 6.

233. *Ps.* 118, 20.

234. *Ps.* 44, 3.

235. *Enōdiazon*; în trad. 1827: „binemirezmești“.

236. Cel ce ai conceput cu înțelepciune cauzele tuturor.

237. *Iconomisind*, dăruind prin Iconomia Ta mântuirea și îndumnezeze rea (v. și nota 8).

238. *Ten theôrian*, contemplarea.

239. Dumnezeu este infinit (*apeiros*) și indefinit (*aoristos*), deci este imposibil de a-L descrie, temeiul teologiei apofatice.

240. *Ho haplous kai huper haploteta kai henada*, "Cel simplu și mai presus de simplitate și unitate".

241. *Mt.* 12, 36.

242. *Rugăciunea după a șasea catismă* din *Psal-tire* (v. ed. Buzău, 1835, pp. 87-88) este o prescurtare a acestei rugăciuni.

243. *Ps.* 118, 120.

244. *Prolepsis*, v. nota 152.

245. Este *Rugăciunea a treia către Preasfântul Duh*, anonimă, dintre *Rugăciunile spre somn*. Vezi *Acatisteriu cuprinzătoriu de rugăciuni umilincioase pentru trebuința fiecăruea creștin*, Buzău, 1860, pp. 21-23.

246. Cuviosul Antioh monah din mănăstirea Sfântul Sava (Palestina) a redactat către 620 un comenta-

riu cuprinzător (*Pandektēs*) la *Sfânta Scriptură*, de la care a primit numele Pandectul.

247. *Ps.* 24, 6.

248. *Dn.* 9, 7. Întreaga rugăciune este o adaptare pentru credinciosul creștin a cererilor profetului Daniel pentru poporul evreu, așadar textul cuprinde numeroase citate din *Dn.* 9, 4-19.

249. *Is.* 64, 8.

250. În *Psaltire* este *Rugăciunea după a șaptesprezecea catismă*, v. ed. cit. în nota 242, pp. 250-252. Vezi și nota 274.

251. *Ps.* 24, 6.

252. Ghenadie (Gheorghe) Scholarios, teolog și filosof bizantin, patriarh al Constantinopolului (c. 1454-c. 1456; m. după 1472). Rugăciunea a fost publicată și în *P.G.* 160, 525 A-528 B.

253. Lui Dumnezeu se cuvine să-I închinăm primele gânduri și cuvinte din fiecare zi.

254. *Mt.* 26, 41.

255. *Ps.* 144, 17.

256. *Ps.* 62, 8.

257. *Adialeiptós*, aici în sensul de (viață) necurmată înainte de vreme.

258. Sfântul Simion Metafrastul (a doua jumătate a sec. X), cel mai mare hagiograf bizantin, autor al unei serii ample de *Vieți ale Sfinților* scrise la cerea împăratului Constantin VII Porfirogenetul. Prăznuit de Biserica Ortodoxă la 9 noiembrie. Pentru erudiția și demnitățile sale a mai fost numit Logofătul, Magistrul și Metafrastul (exegetul). „Domnul Logofăt” din ed. 1799 a fost înlocuit cu „Sfântul” în trad. rom. 1827.

259. Mentea (*nous*).

260. *Tas phrenas*, „cele dinlăuntru”, ca lăcaș al minții.

261. Lucrarea păcatului înstrăinează pe om de Dumnezeu și la Judecată va auzi cuvintele: „Nu te știu pe tine” (*Mt.* 25, 12).

262. Cp. *Mt.* 25, 30, 41.

263. Sfântul Ioan Botezătorul, la întâlnirea Elisabetei cu Fecioara Maria (*Lc.* 1, 41) a săltat în pântecul maicii sale, așadar „mai înainte de a fi în scutece”, mai înainte de naștere.

264. Cp. *Mt.* 4, 16.

265. Am pierdut și chipul lui Dumnezeu primit la facerea omului, și restaurarea chipului dăruită prin Întruparea Fiului.

266. *Is.* 43, 26.

267. Sfântul Ioan Botezătorul, ca Înaintemergător al Domnului, încheie ceata Profetilor din Vechiul Testament, este "pecetea Profetilor".

268. *Mc.* 8, 22-26.

269. Episod din *Num.* 22, 1-25: Dumnezeu dă grai asinei lui Valaam din Fatura și îl ceartă prin ingerul Său pentru purtarea lui.

270. La trecerea poporului evreu prin Marea Roșie. *Is.* 14, 21-22.

271. La Rafidin, când Moise a făcut să curgă apă din piatră cu porunca Domnului, *Is.* 17, 2-6.

272. *Ps.* 118, 168.

273. *Mt.* 9, 13.

274. Din *Doxologia mică* la Utrenie. Rugăciunea următoare către Dumnezeu-Tatăl se află, cu unele deosebiri, și în *Psaltire, ed. cit.*, pp. 250-252, cf. nota 250.

275. *Panaitios*: cauză a tuturor (celor create).

276. *Ps.* 17, 38-39.

277. Mihail Critopol din Imbros, învățat bizantin din a doua jumătatea a sec. XV. Către sfârșitul vieții s-a retras într-o mănăstire, probabil din Muntele Athos. În afara unei cunoscute cronici *Din domnia lui Ma-*

homed al II-lea (1451-1467), cuprinzând și informații despre istoria românilor (ed. Vasile Grecu, București, 1962), a scris această *Rugăciune către Domnul nostru Iisus Hristos și o Laudă către sfințitul Augustin*, publicate de Cuviosul Nicodim Aghioritul în *Apanthisma*, Constantinopol, 1799, p. 192.

278. *Mt.* 18, 22.

279. Baia botezului.

280. *Lc.* 15, 18.

281. *Logos*, în sens de „rațiune”, dar și de „cuvânt”.

282. *Noete helie*: Soare inteligibil. Vezi și nota 68.

283. *Flp.* 4, 7.

284. Vezi nota 36.

285. *Is.* 58, 9.

286. Vezi nota 271.

287. *Ps.* 90, 6.

288. Prin liniștire (isihie) se dobândește pacea sufletului și a trupului eliberate de patimi, inima (partea intelectuală a omului) rămânând trează, potrivit *Cânt.* 5, 2: „Eu dorm, dar inima mea veghează”, referință clasică pentru Rugăciunea inimii.

289. *Iez.* 18, 32.

290. *Ps.* 29, 11.

291. *Ps.* 6, 2: 142, 11; 40, 4.

292. Ps. 108, 27, 30.

293. Ps. 102, 10.

294. Tribunal, scaun de judecată.

295. Alăt Sfântul Pavel, cât și Sfântul Iacob amintesc oglinda ca instrument imperfect de cunoaștere. Făcute în vechime din metal șlefuit, oglinzile distorsionau imaginea care se vedea neclară, „ca în ghicitură”, ca o „enigmă” (1 Cor. 13, 12). Iar imaginea este trecătoare: omul care își privește fața în oglindă, „s-a privit, s-a dus și îndată a uitat” (Ic. 1, 23). Dar când vom ieși din trup și aceste oglinzi se vor sparge, vom fi ca „cel ce se uită cu luare-aminte într-o lege desăvârșită” (Ic. 1, 24). „Petrecând în trup suntem departe de Domnul, căci umblăm prin credință, nu prin vedere” (2 Cor. 5, 6-7), „dar când va veni ceea ce e desăvârșit (vom vedea) față către față” (1 Cor. 13, 10, 12).

296. Vezi nota 137. Textul, intitulat *Rugăciune către Preasfântul Duh*, anonimă, apare în *Orologiul cel Mare*, București, 1897, pp. 149-150; parțial (de la „și iartă-mi mie, nevrednicul robul Tău”), în *Acatistier*, Buzău, 1860, pp. 21-23.

297. *Koimethô kai hupnôso*, „să adorm și să-mi petrec somnul”.

298. Sfântul Teodor (759-826), starețul mănăstirii Studion din Constantinopol, autorul unei bogate opere

teologice dogmatice, ascetice, innografice, catehetice, pastorale. Este prăznuit la 11 noiembrie.

299. Vezi nota 7.

300. Vezi nota 42.

301. Cuviosul Isaac Sirul (sec. VII), mare ascet și teolog sirian, episcop de Ninive, autor al unor foarte răspândite *Cuvinte pustnicești*, traduse și în românește (v. nota 175 și *Filocalia*, trad. Pr. Dumitru Stăniloae, vol. X, București, 1981). Textul în ed. Theotoki (v. nota 175), pp. 176-177 (și trad. rom cit., p. 150). Sfârșitul („ci, Doamne...”) e un adaos în *Apanthisma*, 1827, p. 399.

302. Vezi nota 49.

303. Ps. 62, 1. 7.

304. *Apokatastatis*, în înțelesul corect, astfel explicat de Sfântul Maxim Mărturisitorul în *Întrebări, nedumeriri și răspunsuri (Quaestiones et Dubia)*, 13: „A treia (restaurare), de care vorbește mai mult în tratatele sale Grigorie al Nyssei, este restaurarea puterilor sufletești căzute în păcat, în starea în care au fost create” (P.G. 90, 796 AB; *Filocalia*, trad. Pr. D. Stăniloae, vol. II, Sibiu, 1947, p. 214).

305. Ps. 10, 23 și Tin., 52.

306. Ps. 50, 11.

307. *Gnome*, cu înțelesul de „voia [lui Dumnezeu]”. Cuviosul Nicodim explică astfel cuvântul în nota sa din ed. 1799, p. 183: „Dorire, aici, se înțelege înclinarea cu desăvârșire spre lucrul voit, după Vlemide, în sensul: spunem «să se împlinească ceva după voia lui Dumnezeu», iar nu după hotărârea privitoare la ceva luată cu premeditare și reflecție. Vezi și *Cuvântul despre credință al lui Vlemide*”. Referința completă este: Dosithei Notara, *Tomos agapes*, Iași, 1698, pp. 494-502 (republicat în *P.G.* 142, 585-606).

308. *Ps.* 118, 18.

309. Vezi nota 7. Rugăciunea apare și în *Ceaslov* (ex. ed. 1854, p. 402) și în *Acatistier* (ed. 1860, p. 39).

310. Marii trăitori creștini erau încredințați că nu au spor sufletesc, de aceea se străduiau neconținut „să pună început” și se rugau să li se îngăduie aceasta. Vezi *Patericul*, Avva P or 85, Avva Pamvo 4 etc. Spre deosebire de orgolioasele pretenții de „inițiere” din zilele noastre, în smerenia lor Părinții se păzeau să-și atribuie fie și „începutul” temeinic al trăirii duhovnicești.

311. În unele ediții ale *Rugăciunii*, după cererea a 12-a apare mențiunea: „Până aici urmează ceasurile nopții” (*Ceaslov*, 1854, p. 402), pentru că în sis-

temul cronologic bizantin o zi începea la ora șase seara, în ziua premergătoare.

312. Demonilor, fiarelor inteligibile, necorporale (*noëtois thëriois*).

313. În *Viața Preacuviosului Părintelui nostru Vasile cel Nou* scrisă de ucenicul său Grigore, sunt descrise *Vămile Văzduhului* (a clevetirii, batjocurii, pizmei etc.) prin care sufletul va trece după moarte, asistat de îngeri, fiind invinuit de diavoli (vameșii) care îi vor dezvălui păcatele, și ajutat de rugăciunile Sfântului Vasile. Este o scriere de mare răspândire în literaturile creștine răsăritene, tradusă și la noi de monahul Cosma (1692) și de Rafail Protosinghelul (1816).

314. Adaos în trad. rom. 1827.

315. *Idem*.

316. Notă în trad. rom. 1827: „Viața acestui sfânt caut-o în luna lui martie 4”. Preacuviosul Iacov Sihastul este prăznuit, de fapt, la 28 ianuarie (cf. *Mineiul pe ianuarie*, Mănăstirea Neamțul, 1846, f. 195'). Pustnicind timp de cincisprezece ani într-o peșteră de lângă Porfirion (azi Haifa) din Palestina, cuviosul a căzut apoi în păcat cu o tânără pe care o vindecase de îndrăcire, a ucis-o atât pe ea cât și pe fratele ei, ca să nu i se cunoască fapta, apoi s-a nevoit într-un mor-

mânt, revenind la sporirea de mai înainte, arătată prin miracole și viețuire pilduitoare (cf. *Viața* lui în P.G. 114, 1213-1224).

317. *Tois hudasi kai theriois kai pethenois eis borran*, text dificil în original și în trad. rom. 1827 („apelor și hiarălor și paserilor am dat în văzduh”), care sugerează jertfe vinovate unor zeități păgâne (ape, fiare, păsări) din Miazănoapte, aparent din pantheonul egiptean. Miazănoaptea este o direcție nefastă în tradiția biblică, locul de unde va veni nenorocire peste Ierusalim și distrugerea peste Egipt (*Jer.* 1, 14; 40, 20, 24).

318. *K.l.l. (kai ta leipa)* formulă (*etcaetera*), notând prescurtarea textului prin omiterea finalului.

319. În trad. rom. 1827, nota: „Istoria aceasta vezi-o în *Viața* aceluiaș împărat”. Dar episodul nu apare nici în Evagrie (*Istoria bisericească* V, 19-VI, nici în Teofilact Simocatta, *Istoria împăratului Mauriciu* I-VIII).

320. Vezi nota 318.

INDICE DE AUTORI ANTOLOGAȚI

- Antioh Pandectul, 178
Calist Monahul, 27
Chiril, bătrânul din Constantinopol, 41, 236
Dimitrie al Rostovului, Sfântul, 137
Efrem Sirul, Sfântul, 102, 115, 231
Filotei, Patriarhul Constantinopolului, 34
Grigore Palama, Sfântul (rugăciunea pe care o rostea), 56
Grigore Teologul, Sfântul, 224
Iacob, Cuviosul, care s-a pocăit, 257
Ioan Damaschin, Sfântul, 83, 128
Ioan Diaconul Evghenicos, 10, 37, 79, 117, 158
Ioan Gură de Aur, Sfântul, 15, 151, 234, 246
Ioan Sava din Daljatha, Cuviosul, 125
Isaac Sirul, Sfântul, 235
Mai-marele tâlharilor din vremea împăratului Mauriciu, 259
Mihail Critopol din Imbros, 216
Nichifor Calist Xantopel, Cuviosul, 43
Nichifor Vlemmide, 95
Simion Metafrastul, Sfântul, 189
Simion din Muntele Minunat, Sfântul, 145
Simion Noul Teolog, Sfântul, 31
Teodor Studitul, Sfântul, 233
Vasile cel Mare, Sfântul, 7

Postafața, 261

Note și comentarii, 281

Indice de autori, 313

Cuprins, 315

CUPRINS

Rugăciuni

felurite, preafrumoase, de mărturisire și umilință,
adunate de la deosebiți Sfinți Părinți*

Rugăciuni către Sfânta Treime

I, a lui Ioan Diaconul Evghenicos, 37; II, 87; III, 113;
IV, 136; V, a sfântului Ioan Gură de Aur, 151; VI, 168;
VII, a lui Antioh Pandectul, 178; VIII, a Sfântului
Simion Metafrastul, 189; IX, 211.

Rugăciuni către Dumnezeu Tatăl

I, a Sfântului Vasile cel Mare, 7; II, a Cuviosului
Nichifor Calist Xantopol, 43; III, a lui Nichifor Vlem-
mide, 95; IV, a lui Ioan Diaconul Evghenicos, 117; V,
140; VI, 154; VII, 169; VIII, 181; IX, 202; X, 213.

* Cifrele romane arată ordinea rugăciunilor, rânduite pe teme,
iar cifrele arabe, numărul paginii.

Rugăciuni către Domnul nostru Iisus Hristos

I, a Sfântului Ioan Gură de Aur, 15; II, a Sfântului Ioan Damaschin, 62; a Sfântului Efrem Sirul, 102; IV, a Cuviosului Ioan Sava din Daljatha, 125; V, a Sfântului Simion din Muntele Minunat, 145; VI, a lui Ioan Diaconul Evghenicos, 158; VII, 172; VIII, a lui Ghenadie Scholarios, 184; IX, 208; X, a lui Mihail Critopol din Imbros, 216.

Rugăciuni către Sfântul Duh

I, a Sfântului Simion Noul Teolog, 31; II, a lui Ioan Diaconul Evghenicos, 79; III, 108; IV, 131; V, 148; VI, 165; VII, 176.

Rugăciuni

către Preasfânta Născătoare de Dumnezeu

I, a lui Ioan Diaconul Evghenicos, 10; II, a Cuviosului Calist Monahul, 27; III, a lui Filothei, 34; IV, a lui Chiril, bătrânul din Constantinopol, 41; V, Cu care se ruga Sfântul Grigore Palama, 56; VI, 74; VII, 85; VIII, 90; IX, 99; X, 107; XI, 111; XII, a Sfântului Efrem Sirul, 115; XIII, 123; XIV, a Sfântului Ioan Damaschin, 128; XV, la gânduri rele, 135; XVI, a Sfântului Dimitrie al Rostovului, 137.

Rugăciuni înainte de somn

I, a Sfântului Grigore Teologul, 224; II, a Sfântului Efreem Sirul, 231; III, a Sfântului Teodor Studitul, 233.

Rugăciuni după scularea din somn

I, a Sfântului Ioan Gură de Aur, 234; II, a Sfântului Isaac Sirul, 235, III, a lui Chiril, bătrânul din Constantinopol, 236.

Rugăciune după încheierea slujbei, 244.

Rugăciune mai înainte de a citi, 245.

Rugăciune după numărul celor douăzeci și patru de ceasuri ale zilei și ale nopții, atribuită Sfântului Ioan Gură de Aur, 246.

Rugăciune obștească de mărturisire către Domnul și către toți sfinții, 249.

Rugăciunea Cuviosului Iacob care s-a pocăit, 257.

Rugăciunea mai-marelui tâlharilor din vremea împăratului Mauriciu, 259.